

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYETİ

ÇIKMIŞ SORULAR

İBRAHİM BEYTER

KPSS-Lisans
KPSS-Önlisans
KPSS-Ortaöğretim
ÜSS-Üniversite Seçme Sınavı
ÖYS-Öğrenci Yerleştirme Sınavı
ÖSS-Öğrenci Seçme Sınavı
YGS-Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı
LYS-Lisans Yerleştirme Sınavı
ÖMS-Özürlü Memur Sınavı
JANU- Uzman Jandarma Okulu Giriş Sınavı
ALS- Askeri Liseler İle Bando Astsubay Hazırlama Sınavı
JANA- Jandarma Astsubay Temel Kursu Giriş Sınavı
ALÖSS-Anadolu, Fen ve Sosyal Bilimler Liselerine Öğretmen Seçme Sınavı
EKMYS-Eğitim Kurumlarına Müdür ve Yardımcılığı Yerleştirme Sınavı
YDGÖMYS-Yurt Dışına Görevlendirilecek Öğretmen Mesleki Yeterlik Sınavı
HAS-Adli ve İdari Yargı Avukatlık ve Hâkim Adaylığı Sınavı

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ

Türklerin,

- I. Geniş coğrafi bölgelere yayılmaları
II. Göçebe hayat sürdürmeleri
III. Maden işlemede yetkinlik kazanmaları

durumlarından hangilerinin Türk tarihinin incelenmesini zorlaştırdığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2010-HAS)-CEVAP D

İslamiyet öncesi Türk tarihini incelemede aşağıdakilerden hangisinin kaynaklarından en çok yararlanılabilir?

- A)Çin B)Mısır C)Hint D)İran E)Arap

(2010-HAS)-CEVAP A

Türk adı ilk kez aşağıdakilerden hangisinde kullanılmıştır?

- A)Bizans kaynakları B)Latin kaynakları C)Çin kaynakları
D) Roma kaynakları E) İslam kaynakları

(2012 KPSS-Ortaöğretim)-CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi tarih boyunca Türk adına verilen anlamlardan biri değildir?

- A) Güç B) Miğfer C) Güz D) Törelî E) Olgunluk
(2012-JANA)-CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Orta Asya'da yaşayan Türk topluluklarına ait ilk yerel kültürlerden biri değildir?

- A) Anav B) Altay C) Karasuk D) Avar E) Andronova

(2012-HAS)-CEVAP D

BİLİM, DİL VE EDEBİYAT

Aşağıdakilerden hangisi yazıyı ilk kullanan Türk devletidir?

- A)Hazarlar B)Uygurlar C)Göktürkler
D)Akhunlar E)Karluklar

(1999-DMS)-CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Göktürklerde, devlet adamlarının millete hesap vermesi, devlet ve halkın karşılıklı olarak görevlerinin belirtilmesi konularını içermektedir?

- A) Orhun Yazıtları B) Oğuz Kağan Destanı
C) Manas Destanı D) Şehname E) Karabalğasun Yazıtları

(1999 - DMS)-CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Orhun Yazıtları'nın Türk tarihi açısından önemini belirleyen özelliklerden biri değildir?

- A) Türk adının geçmesi ve Türkçe yazılmış olması
B) Hun tarihiyle ilgili ayrıntılı bilgi vermesi
C) Türk yazısının en eski alfabesiyle yazılmış olması
D) Siyasi bir beyanname şeklinde olması
E) VIII. yüzyılda yazılmış olması

(2000 - DMS)-CEVAP B

I. Orhun Kitabeleri II. Manas Destanı III. Karabalğasun Yazıtları
Yukarıdakilerden hangileri Göktürklerle aittir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2004-KPSS)-CEVAP A

Aşağıdaki alfabelerden hangisi Türklerle özgüdüdür?

- A) Sogd B) Kiril C) Orhon D) Latin E) Sanskrit

(2006-KPSS)-CEVAP C

Türk tarihi ve edebiyatının ilk yazılı belgeleri olan Orhun Kitabeleri, günümüzde hangi ülkede bulunmaktadırlar?

- A) Özbekistan B) Moğolistan C) Kazakistan D) Macaristan

(2006- EKMYS)-CEVAP B

İslamiyet'ten önceki Türk destanlarından "Ergenekon" hangi destan grubu içinde yer alır?

- A) Uygur B) Saka C) Göktürk D) Hun E) Oğuz

(2007-ALÖSS)-CEVAP C

Orhun Kitabeleri, ilk olarak hangi Türkolog tarafından okunmuştur?

- A) Annemarie Von Gabain B) Wilhelm Thomsen
C) Robert Dankoff D) Reşit Rahmeti Arat

(2007-ALÖSS)-CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisinin Uygurların matbaalarının olduğuna ve baskı yaptıklarına bir kanıt olduğu savunulabilir?

- A) Tahtadan yapılmış harfler B) Çeviri eserler
C) 18 harften oluşan alfabe D) Taş kitabeler
E) Kâğıt üzerine yazılmış belgeler

(2008-KPSS)-CEVAP A

I. Hareketli harf sistemi II. Orhun yazıtları III. Manas destanı

Yukarıdakilerden hangileri Göktürklerle özgüdüdür?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-HAS)-CEVAP B

I. Kiril II. Uygur III. Orhun

Yukarıdaki alfabelerden hangileri Türklerle özgüdüdür?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2009-HAS)-CEVAP E

I. Alp-Er Tunga Destanı II. Göç Destanı III. Manas Destanı

Yukarıdakilerden hangileri Kırgızlara aittir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2009-HAS)-CEVAP C

Aşağıdaki destanlardan hangisi Kırgızlara aittir?

- A) Alp Er Tunga B) Bozkurt C) Manas
D) Ergenekon E) Oğuz Kağan

(2011-HAS)-CEVAP C

I. Hicri II. Celali III. Rumi

Yukarıdaki takvimlerden hangileri Türkler tarafından kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2010-HAS)-CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet öncesi Türklerde gök bilimi alanında bilgi birikimi olduğuna kanıttır?

- A) On iki hayvanlı takvimin oluşturulması
B) Tötö Kanalı'nın açılması
C) Balbalların dikilmesi
D) Orhun Kitabelerinin yazılması
E) Balık adı verilen şehirlerin kurulması

(2011-LYS)-CEVAP A

Destan, adını Göktürklerin dört yüz yıl kalıp çoğaldıkları bölgeden alır. Hikâyede, maden işlemeyi öğrenen Göktürklerin dağdaki demir madenini eriterek geçit açıp dağdan çıkışları ve eski yurtlarına dönerek atalarının intikamını almaları anlatılır.

Bu bilgiler, aşağıdaki Türk destanlarından hangisine aittir?

- A) Türeyiş B) Ergenekon C) Göç D) Bozkurt

(2011-YDGÖMYS)-CEVAP B

Türk tarihinde yer alan,

- I. Hun II. Göktürk III. Uygur

devletlerinden hangileri kendi adlarıyla bir alfabe oluşturmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2011-JANU)-CEVAP E

Orhun Alfabesine yazılmış Göktürk Kitabeleri'nde,

- I. Devletin ve halkın karşılıklı olarak görevlerinin belirtilmesi
II. Hakanın her işi halkının refahı için yapmasının vurgulanması
III. Devlet adamlarının millete hesap vermesinden söz edilmesi
durumlarından hangilerinin adil devlet anlayışıyla benzerlik gösterdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2011-HAS)-CEVAP C

Orhun Yazıtları'ndaki Türkçede yabancı dil öğelerinin oranı çok azken Uygurlar Dönemi metinlerinde bu oranın arttığı görülmüştür.

Bu durumda aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Kültürel ilişkilerin artmasının
B) Türkçe kurallar çerçevesinde sözcükler türetilmesinin
C) Farklı dinlerin benimsenmesinin
D) Yabancı dillerin Uygurca çevrilmesiyle yeni terimlerin girmesinin
D) Uygur ülkesinde ticaretin artmasının

(2012-YGS)-CEVAP B

Uygurlar alfabelerini oluştururken,

- I. Arap II. Latin III. Soğd

alfabelerinin hangilerinden etkilenmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2012-HAS)-CEVAP C

I. Bilge Kağan II. Tonyukuk III. Bumin Kağan

Orhun Yazıtları, yukarıdaki devlet adamlarından hangilerinin dönemlerine ait bilgileri içerir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2012-KPSS/Önlisans)-CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet öncesi Türk kültürüne ait destanlardan biri değildir?

- A) Gılgamış B) Manas C) Türeyiş
D) Ergenekon E) Alp Er Tunga

(2012-ÖMSS) –CEVAP A

Devlet yapısında ve askerî alanda yaptığı düzenlemeleri sonraki Türk devletlerine örnek olan ve Oğuz Destanı'ndaki Oğuz Han'la özdeşleştirilen Hun hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teoman B) Mete C) Attila D) Bumin E) Kül Tigin

(2012-HAS) –CEVAP B

Uygur Türklerinin ulusal birliğini koruyan tılsım bozulunca yurtlarını bırakarak güney batıya doğru nasıl gittiklerini anlatan destan, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göç B) Ergenekon C) Şu D) Türeyiş

(2012- YDGÖMYS) –CEVAP A

Göktürk Yazıtları ve Kutadgu Bilig'le ilgili olarak,

- I. Devlet idaresi konusunda tavsiyeler içermeleri
II. Uygur alfabesi ile yazılmış olmaları
III. İslami dönem Türk devlet anlayışına ışık tutmaları

özelliklerinden hangilerinin, her ikisi için de ortak olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

(2012-HAS) –CEVAP A

Orhun Yazıtları ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Uygurlar zamanında yazılmıştır
B) Orhun Irmağı vadisinde bulunmaktadır
C) Danimarkalı W. Thomsen tarafından okunmuştur
D) Tonyukuk, Kül Tigin ve Bilge Kağan adına dikilmiştir
E) Türk dilinin ve tarihinin en eski yazılı örneklerindendir

(2013-LYS-CEVAP) A

Türk tarihinde fiziki bir mekân olarak kütüphane kuran ilk topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlılar B) Göktürkler C) Hunlar
D) Büyük Selçuklular E) Uygurlar

(2013-LYS) –CEVAP E

İslamiyet Öncesi Dönem'de Türklerin Orta Asya'daki varlığına dair ipuçları, çevre uygarlıkların yazılı kaynaklarından da elde edilmektedir.

Buna göre, eski Türkler hakkında aşağıdakilerden hangisinin kaynaklarından yararlanıldığı söylenemez?

- A) Mısır B) Çin C) Arap D) Bizans E) İran

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP A

Eski Türk yazıtları Türkler için en önemli kültürel miras arasında yer alır.

Bu eserleri ilk defa çözerek anlaşılır hâle gelmesini sağlayan Türkolog aşağıdakilerden hangisidir?

- A) V.V. Barthold B) Wilhelm Thomsen C) Laszlo
Rasonyi D) W. Radloff E) Strahlenberg

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP B

DEVLET YÖNETİMİ

Göktürk hükümdarı Bilge Kağan şehirlerin surlarla çevrilmesi, Budizm ve Taoizm'in tanınması gibi konuları Meclise getirmiş, fakat bu görüşler Mecliste reddedilmiştir.

Bu bilgiye dayanarak Göktürklerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Hükümdar bazı inanç sistemlerinin bilinmesini istemektedir
B) Mecliste sadece belli konular tartışılmaktadır
C) Hükümdarın Meclise sunduğu her öneri kabul edilmemektedir
D) Hükümdar demokratik bir tutum içindedir
E) Hükümdar şehirlerin korunmasını istemiştir

(1996-ÖSS) –CEVAP B

Göktürklerle ilgili bilgilerden bazıları şunlardır:

- I. İlk kez "Türk" adını taşıyan kavim olarak ortaya çıkmışlardır
II. Doğu batı olmak üzere iki koldan yönetilmişlerdir
III. Kendilerine özgü yazıya geçmişlerdir
IV. Orta Asya'da devlet kurmuşlardır
V. Hükümdarları, komşu ülke hanedanlarıyla akrabalık kurmuş

Bu bilgilerden hangilerine dayanarak Göktürklerde ulusçu bir devlet anlayışı olduğu söylenebilir?

- A) I ve III B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

(1998-ÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinde yönetimin özelliklerinden biri değildir?

- A) Herkesin kurultaya katılma hakkının olması
B) Ülkenin bölümler halinde yönetilmesi
C) Devlet yönetiminde "töre"lere uyma zorunluluğunun olması
D) Hatunun kurultaya katılması
E) Devlet yönetme yetkisini hükümdara Tanrının verdiğine inanılması

(1999 – DMS) –CEVAP A

Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinde,

- I. Kağan II. Tudun III. Han IV. Hakan
ünvanlarından hangileri hükümdarlar için kullanılmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I ve IV

(1999 – DMS) –CEVAP B

İslamiyet'ten önceki Türk Devletleri'nde, hükümdarın egemenlik hakkı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine inanılırdı?

- A) Halk tarafından verildiğine
B) Kurultay tarafından verildiğine
C) Büyük devletler tarafından verildiğine
D) Başkalarından zorla alındığına
E) Tanrı tarafından verildiğine

(2000 - DMS) –CEVAP E

İlk Türk devletlerinde Kurultayın savaş, barış gibi önemli konularda aldığı kararlar kağanı bağlamazdı. Buna göre, Kurultay aşağıdakilerden en çok hangisine benzemektedir?

- A) Meclis hükümeti B) Olağanüstü meclis
C) Kurucu meclis D) Ulusal meclis E) Danışma meclisi

(2000-ÖSS) –CEVAP E

İslamıktan önceki Türk devletlerinin geleneklerinden bazıları şunlardır:

- I. Siyasi, ekonomik, kültürel işlerin kurultayda görüşülüp karara bağlanması
II. Kimin kağan olacağının belirlenmesinde bazı özelliklerin ölçüt alınması
III. Kağanın belli bir ailenin üyesi olması
IV. Ülkenin, kağan ailesinin ortak malı sayılması

geleneklerinden hangileri, "demokratik" yönetimin özellikleriyle bağdaşabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(2001-ÖSS) –CEVAP A

Yukarıdakilerden hangileri İslamiyet'ten önce kurulan Türk devletlerinde siyasi, ekonomik, kültürel işlerin görüşülüp karara bağlandığı meclistir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2004-KPSS) –CEVAP D

İslamiyet'ten önce Türk devletlerinde kağanın eşine "hatun" unvanı verilirdi. Hatunun,

- I. Elçiler kabul etmesi,
II. Sarayının olması,
III. Oğlunun veliaht olması

durumlarından hangileri, kağanı temsil etme yetkisinin olduğunu gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2005-ÖSS) –CEVAP A

"İslamiyet'ten önce Türkler göçebe bir yaşam sürmekte ve başkentleri de hükümdarın bulunduğu şehir olmakta idi. Hükümdar nereye konarsa ordu da onunla birlikte konardı."

Buna göre, göçebe yaşamın Türk devlet geleneğinde hangi etkide bulunduğu savunulmaktadır?

- A) Ordu teşkilatının başkentte toplandığı
B) Başkent sürekli değiştiği
C) Hükümdarın seçiminde başkent etkili olduğu
D) Devletin başkentinin bulunmadığı

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Orhun Kitabeleri'nde geçen "Üze kök tengri asra yagız yir kılındukta ikin ara kişi oğlu kılınmış" cümlesindeki "tengri" kelimesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanrı B) Mavi C) Sahip D) Gök

(2007-MEBMYS) –CEVAP A

İslamiyet'ten önceki Türk devletlerinde ilk devlet teşkilatını kimler kurmuştur?

- A) Göktürkler B) Karluklar C) Uygurlar D) Türgişler E) Hunlar

(2007-ALS) –CEVAP E

İlk Türk devletlerinde yabgu iç işlerinde serbest, dış işlerinde doğudaki hakana bağlıydı. Bu durumun aşağıdakilerden hangisine kanıt olduğu savunulabilir?

- A) Hakanın iç işlerine, dış işlerinden daha az önem verdiğine
B) Komşu devletlerin güçlü olduğuna
C) Ülkenin federal bir yapıya sahip olduğuna
D) Hakandan sonra tahta çıkma hakkının yabguya ait olduğuna
E) Türklerin Göktanrı dışındaki inançlara da açık olduğuna

(2008-KPSS) –CEVAP C

İskandinavya ve Volga boylarından kürk ve diğer ticaret malları, Çin ve Türkistan'dan çeşitli kumaşlar, Bizans'tan birçok sanat eseri, süs eşyası Hazar şehirlerinde pazarlanırdı.

Yalnız bu bilgiyle Hazarlarla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Gümrük gelirlerinin olduğuna
B) Değişik kültürlerden etkilendiğine
C) Ticaretin en fazla Çin'le yapıldığına
D) Ekonomide ticaretin önemli olduğuna
E) Doğu ve Batı'dan ticaret mallarının geldiğine

(2008-ALS) –CEVAP C

İslamiyet'ten önce kurulan Türk devletlerinde, devlet arazisi iki kısma ayrılır, bu arazilere sağ-sol, doğu-batı gibi adlar verilirdi. Hakan merkezde oturur, kanatları ise, hakana bağlı hanedandan üyeler yönetirdi.

Bu bölünmenin,

- I. Toprakların genişlemesi
II. Geniş toprakların idare edilmesi zorluğu
III. Ülkenin hükümdar ailesinin ortak malı olması
durumlarından hangilerinin gereği olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2008-HAS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Göktürklerle Selçukluların ortak özelliklerinden biridir?

- A) Aynı yüzyıllarda siyasi varlık göstermeleri
B) Ülkenin, hükümdar ailesinin ortak malı olması
C) Hükümdarlarının "sultan" unvanı taşıması
D) İslam dinini kabul etmeleri
E) Alfabe birliğinin olması

(2008-HAS) –CEVAP B

Türk devletlerinde, hanedan bireylerinin çeşitli bölgelerin ve vilayetlerin yöneticileri olarak görevlendirilmelerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi vardır?

- A) Sınırların güvenliğinin
B) Egemenlik anlayışının
C) Hanedan değişikliklerinin
D) Güçlü bir merkezî otoritenin
E) Hanedan üyelerinin sayıca fazla olmasının

(2008-HAS) –CEVAP B

İslamiyet'ten önce kurulan Türk devletlerinde geniş toprakların idare edilmesinin zorluğu aşağıdakilerin hangisiyle giderilmeye çalışılmıştır?

- A) Ülkede inanç özgürlüğünün tanınması
B) Yerleşik hayatın yaygınlaştırılması
C) Ülkenin yönetim alanlarına ayrılması
D) Evlilik yoluyla başka ülkelerle yakınlık kurulması
E) Komşularla barışçıl ilişkilerin kurulmasına özen gösterilmesi

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP C

Orhun yazıtlarının,

- I. Türk milleti adının geçmesi
II. Devlet ve halkın görevlerinin belirtilmesi
III. Hanın yaptığı her işi halkın mutluluğu için yaptığını belirtmesi
özelliklerinden hangileri, Türklerde sosyal devlet anlayışının olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-HAS) –CEVAP E

İslamiyet öncesi Türk devlet ve topluluklarında bağımsızlık alameti olan ve bayrak yerine de kullanılan sembol, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Otağ B) Kotuz C) Tuğ D) Örgin

(2009-ALÖSS) –CEVAP C

İslamiyet öncesi Türk Devletlerinde Hatun'un,

- I. Kurultaya katılması
II. Elçileri kabul etmesi
III. Gerektiğinde naiip(vekil) olarak Devlet Başkanlığı yapması
Özelliklerinden hangileri siyasi sorumlulukları olduğunun göstergesidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2009-ALS) –CEVAP E

Türk devletlerinde görülen ikili yönetim teşkilatı, aşağıdaki devletlerden hangisiyle uygulanmaya başlanmıştır?

- A) Göktürk B)Uygur C) Hun D) Tabgaç E)Hazar

(2009-HAS) –CEVAP C

İslamiyet öncesi Türklerde devlet başkanları çeşitli unvanlar taşırdı.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biridir?

- A) Şad B)Kağan C)Tigin D)Tudun E)Sübaşı

(2010-KPSS/ Ortaöğretim) –CEVAP B

Türk Devletlerinde,

- I. Taht kavgalarının ortaya çıkması
II. Toprakların, gelirlerine göre bölümlere ayrılması
III. Çeşitli dinlere inanılması
durumlarından hangileri "ülkenin hükümdar ailesinin ortak malı olması" töresinin sonuçları arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

(2010-KPSS) –CEVAP A

I.	Şaman	Gizli güçleri olduğuna inanılan din adamı
II.	Esik Kurganı	Altın Adam zırhının bulunduğu Kazakistan'daki mezar
III.	İpek Yolu	Çin'den başlayıp Orta Asya'yı geçerek Akdeniz ve Karadeniz'de sona eren ticaret yolu
IV.	İl	Belli toprağı ve hukuki düzeni olan siyasi topluluk
V.	Ekberiyet Sistemi	Güçlü olanın tahta geçmesi usulü

Yukarıdakilerden hangisinin açıklaması karşısında yanlış olarak verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2011-LYS) –CEVAP E

İslamiyet öncesi Türk devletlerinde hükümdara yönetme yetkisinin tanrı tarafından verildiğine inanılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu inanışı yansıtmaktadır?

- A) Kağan B) Kımız C) Kut D) Yuğ E) Tarkan

(2011-JANA) –CEVAP C

Eski Türk devletlerinde hükümdara, yönetme yetkisinin Tanrı tarafından verildiğine inanılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet'ten önce kurulan Türk devletlerinde bu yetkiye verilen addır?

- A)Şad B)Kut C)Tekin D)Toy E)Balbal

(2012-KPSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Türk kültürünün gelenekselleşmiş hikâyelerinden biridir?

- A) Dede Korkut B) Bremen Mızıkacıları C) Noel Baba
D) Kırmızı Başlıklı Kız E) Hansel ile Gratel

(2012-ÖMS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisinin, ilk Türk Devlet teşkilatını oluşturduğu savunulabilir?

- A) Hun B) Uygur C)Göktürk D) Hazar E) Avar

(2012-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP A

İslamiyet öncesi Orta Asya Türk devletlerinde idarecilik ve devlet yönetimi konusunda tecrübe kazanmak amacıyla, bağlı boy ve oymakların başına gönderilen hakan çocuklarının aldığı unvan aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Yabgu B)Atabey C)Otaçı D)Şad E)İnal

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP D

İslamiyet'in kabulünden önceki dönemde, dinî matem törenlerinde, sevilen bir kimsenin ölümünden duyulan acının ifade edildiği ve ölen kişinin iyilikleriyle yiğitliklerinin anlatıldığı şiir türüne ne ad verilir?

- A) Destan B) Koşuk C) Yuğ D)Sav E) Sagu

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP E

İlk Türk Devletlerinde veraset sistemi kesin bir kurala bağlanmasa da babadan oğula, oğul küçük ise büyük kardeşten küçük kardeşe geçmiştir. Ancak diğer hanedan üyeleri Kut'un kendilerinde de mevcut olduğu düşüncesiyle iktidar mücadelesine girmişlerdir.

Bu durumun, aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulamaz?

- A) İç çekişmelerin çıkmasına
- B) Fetih hareketlerinin yavaşlamasına
- C) Komşu devletlerin, iç işlerine karışmasına
- D) Merkezî yapının güçlenmesine
- E) Ekonominin bozulmasına

(2013-Sosyal Bilgiler Alan) –CEVAP D

İlk Türk devletlerinde, devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı kurultaya katılan üyelere verilen isim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kaling B) Yabgu C) Şad D) Toygun E) Kam

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP D

DİN –İNANIS VE SOSYAL HAYAT

Uygur Türkleri, basta Budizm olmak üzere çeşitli dinlere bağlı değişik kültürlerle ilişki kurdukları halde, dini terimlerin bile Türkçe karşılıklarını kullanmaya özen göstermişlerdir.

Uygurlar bu davranışlarıyla aşağıdakilerden hangisini korumaya çalışmışlardır?

- A) Toprak bütünlüğünü B) Yönetim biçimlerini
- C) Millî benliklerini D) Toplumda eşitlik anlayışını
- E) Eski inanç sistemlerini

(1995 - ÖSS) –CEVAP C

Hazar Devleti yöneticilerinin Museviliği kabul etmelerine rağmen, halk arasında Müslüman, Hristiyan ve Şamanist olanlar da vardı. Halk arasındaki davalara Musevi, Müslüman, Hristiyan ve Şamanistlerden oluşan bir hakimler kurulu bakıyordu.

Bu durum, Hazar Devleti'nde aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Kurucularının Musevi olduğunun
- B) Halk arasındaki davaların hızlı sonuçlandırıldığıının
- C) Yöneticilerinin seçim yoluyla görevlendirildiğinin
- D) Adalet ve hoşgörünün egemen olduğunun
- E) Halk arasındaki sorunların dinsel nitelikli olduğunun

(1996 - ÖSS) –CEVAP D

Uygur şehirlerinden İdikut'ta kervansaraylar ile Maniheizm, Hristiyan, Budist mabetlerinin ve manastırların harabeleri yan yana bulunmuştur.

Bu bilgiye dayanarak Uygurlar hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Tek Tanrı inancında olanlar sayıca fazladır
- B) İnsanlar ibadetlerinde özgürdür
- C) Ticaretle uğraşanların sayısı azdır
- D) Mimarının dışındaki sanatlar gelişmemiştir
- E) İnsanların çoğunluğu şehirlerde yaşamaktadır

(1997-ÖSS) –CEVAP B

İslamiyet'ten önceki Türk devletlerinin dini anlayışlarında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Gök Tanrı'ya inanılması
- B) Ölümden sonra yaşama inanılması
- C) Dinsel inançlara saygı gösterilmesi
- D) Kendi dinlerinden olmayanlardan cizye vergisi alınması
- E) Ölen kişinin mezarının yanına, öldürdüğü düşman sayısı kadar balbal (heykel) dikilmesi

(1999 – DMS) –CEVAP D

İslamiyet'ten önceki Türklerde, savaştan dönen yiğitlerin ağırlandığı yoksulların donatıldığı, dini ve millî bakımdan önemli günlerin hep birlikte kutlandığı şölenler yapıldı.

Bu şölenlerin aşağıdakilerden hangisini sağladığı savunulabilir?

- A) Toplumsal dayanışmayı
- B) Askerlik bilgisinin gelişmesini
- C) İnanç özgürlüğünü
- D) Komşu ülkelerle ilişkilerin gelişmesini
- E) Yerleşik hayata geçişin hızlanmasını

(2003-ÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi ilk Türk devletlerinde “din ve inanışla” ilgili kavramlardan biri değildir?

- A) Tamu B) Tengiri C) Örgin D) Yuğ

(2007- YDGÖMYS) –CEVAP C

Maniheizm, Böğü Kağan tarafından benimsenerek Uygur ülkesinde resmî bir din haline getirilmiştir.

Bu durumun kanıtı aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgili kalıntılarla günümüze kadar gelmiştir?

- A) Ekonomi B) Tarım C) Sanat D) Ticaret E) Askerlik

(2007- JOK Astsb) –CEVAP C

I. Bulgarlar II. Macarlar III. Göktürkler

Yukarıdaki Türk kavimlerinden hangileri Hristiyanlığı kabul etmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
- D) I ve III E) I, II ve III

(2008-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP C

İlk Türk devletlerinde,

- I. Şölen düzenlenmesi
- II. Ceset mumyalanması
- III. Kurganlara çanak çömlek konulması

durumlarından hangilerinin ölümden sonra yaşamın devam ettiğine inanıldığını gösterdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2009-JANU) –CEVAP E

Göktürk Devleti'nde, Bilge Kağan'ın Budist tapınağı yaptırma isteğine Vezir Tonyukuk, Budizm'i benimsemenin Türklerin mücadelecî ruhunu kaybetmelerine neden olacağı düşüncesiyle karşı çıkmıştır.

Yalnız bu bilgiyle,

- I. Toplumun dinî arayış içerisinde olduğu
- II. Kağanın kararlarının sorgulanabildiği
- III. Din değiştirmenin yaşam biçimini etkilediği

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

(2009 – KPSS) –CEVAP D

İslamiyet'ten önce Türk devletlerinde halkın,

- I. Mülk edinebilmesi
- II. Kullandığı otlaklar ve yaylalar için devlete vergi ödemesi
- III. Genelde soy ve dil birliğine sahip boylar hâlinde yaşaması

durumlarından hangileri toprağın devlete ait olduğunu gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I,II ve III

(2009-JANA) –CEVAP B

İslamiyet'ten önce Türklerde,

- I. Ölen kişi için yas tutulması
- II. Ölen kişinin atıyla gömülmesi
- III. Ölen kişi için merasim yapılması

durumlarından hangilerinin ölümden sonra hayat olduğu inancını gösterdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

(2009-HAS)-CEVAP B

Türk devlet anlayışında yönetme yetkisi, kurucu hanedana özgü sayılmıştır. Bu nedenle başka bir hanedan saltanat mücadelesinde bulunamamıştır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşça büyük hanedan üyesinin tahta geçmesi
- B) Hanedan üyelerinin illere vali olarak atanması
- C) Hükümdarlığın hukuksal kaynağının tanrısal olduğuna inanılması
- D) Yönetimin babadan oğula geçmesi
- E) Hükümdar eşlerinin devlet yönetiminde söz sahibi olabilmesi

(2010-LYS) –CEVAP C

Türk devletlerinden Hazar Hakanlığı aşağıdaki dinlerden hangisini benimsemiştir?

- A) Hristiyanlık B) Musevilik C) Budizm D) Şamanizm E) Naturizm

(2010-JANU) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'ten önce, Türklerde ölen kişinin eşyalarıyla birlikte gömüldüğü mezara verilen addır?

- A) Yuğ B) Şad C) Kurgan D) Toy E) Tigin

(2011 – KPSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'ten önce Türk devletlerinde ölen kişinin ardından yapılan törene verilen addır?

- A) Şad B) Yuğ C) Tuğ D) Toy E) Yabgu

(2011-HAS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Göktürklerde yaygın olan Gök Tanrı inancıyla ilgili esaslardan biri değildir?

- A) İyilerin uçmağa (cennete), kötülerin tamuya (cehenneme) gideceğine inanılması
- B) Yuğ adı verilen cenaze törenleri düzenlenmesi
- C) Din adamlarına yabgu adı verilmesi
- D) Hakanın, yetkilerini Tanrı'dan aldığına inanılması
- E) Ölen kişinin, eşyalarıyla gömülmesi

(2011-LYS) –CEVAP C

Uygurlar, Mani dinini kabul ettikten sonra kağanlarının unvanlarına, aşağıdaki kavramlardan hangisini eklemişlerdir?

- A) Üge B) Kara C) Ay Tengri D) Gök Tengri

(2012- ALÖSS) –CEVAP C

I- Karluklar II- Macarlar III- Kumanlar IV- Peçenekler

Yukarıdaki Türk kavimlerinden hangileri Hristiyanlığı kabul etmiştir?

- A) Yalnız I B) I - II - IV C) II - III - IV D) I - II - III - IV

(2012- YDGÖMYS) –CEVAP C

Devletler Din ve İnanç Sistemleri

I. Göktürkler-Gök Tanrı Dini

II. Uygurlar-Manihaizm

III. Hazarlar-Hristiyanlık

IV. Macarlar-Musevilik

V. Gazneliler-Müslümanlık

Yukarıda bazı Türk devletleri ve onların din ve inanç sistemlerine yer verilmiştir. Bu eşlemede yapılan hata, hangi devletlerin yer değiştirilmesiyle giderilebilir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV E) II ve V

(2012-HAS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'ten önce, Türklerde ölümden sonra hayatın var olduğuna inanıldığına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yuğ töreni düzenlenmesi
B) İyi ve kötü ruhlara inanılması
C) Bazı hayvanların kutsal sayılması
D) Toy meclisinin düzenlenmesi
E) Kurganlara ölünün eşyalarının konması

(2012-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Türklerdeki ölümlle ilgili söylem ve uygulamalardan biri değildir?

- A) Kurgan B) Yuğ C) Balbal D) Toy E) Tamu

(2012-HAS) –CEVAP D

EKONOMİ

I. Türk topluluklarının farklı boylardan oluşması

II. Türk topluluklarının genelde yerleşik düzene geç geçmeleri

III. Türk topluluklarının dini inançları

Orta Asya'daki Türk devletlerinin başlangıçta, ekonomilerinin temelini hayvancılığın oluşturmada yukarıdakilerden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

(2004-ÖSS) –CEVAP B

Orta Asya'da kurulan Türk devletleri ile Çinliler arasındaki mücadelenin temel nedeni hangisidir?

- A) Ticaret B) Çinli Prensesler
C) Tarım D) Kalabalık Çin nüfusu

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

I. Çin II. Bizans III. Abbasi

devletlerinden hangileriyle İslamiyet öncesi Türkler ticari ilişkilerde bulunmuşlardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2006-HAS) –CEVAP D

Ticaret yollarından biri olan İpek Yolu'nun tarih boyunca farklı güzergâhlar izlemesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu savunulabilir?

- A) Egemen güçlerin değişmesinin
B) Kabileler arasında kültür farklılıkları olmasının
C) İpeğin ticari bir değişim aracı olarak kullanılmasının
D) Ticari malların Avrupa'ya götürülmesinin
E) Kervan ticareti yapılmasının

(2007-SOS-1) –CEVAP A

Çin'den başlayıp Orta Asya'yı aşarak Akdeniz ve Karadeniz'de sona eren İpek Yolu'nun Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinin bir süre denetiminde olması bu devletleri,

- I. Ekonomik açıdan gelişme
II. Orta Asya siyasetinde söz sahibi olma
III. Tarıma ticaretten fazla önem verme

durumlarından hangileri yönünde etkilediği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2010-YGS) –CEVAP D

VI. yüzyılda gerçekleşen olaylardan bazıları şunlardır: Orta Asya ipek ticaretinin bir bölümünü elinde tutan Akhunlara karşı, Batı Göktürklerin yöneticisi İstemi Yabgu Sasanilerle anlaştı. Her iki devlet tarafından zorlanan Akhunlar Devleti yıkıldı. Sasaniler, Soğdlu ipek tüccarlarının geçişini yasakladı. İstemi Yabgu bu kez Sasanilere karşı Bizans'la iş birliği yaptı. Bizans'la Sasaniler arasında savaş oldu. Savaş sonunda Sasaniler eski gücünü kaybetti.

Bu olaylara göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

- A) İpek Yolu Bizans için önemlidir
B) İpek Yolu'nun Orta Asya ekonomisi için önemi çok büyüktür
C) Sasanilerin zayıflaması İran'ı saldırıya açık duruma getirmiştir
D) Batı Göktürk Yabgusu, devletin çıkarları için değişken ittifak arayışlarına girmiştir
E) Bizans, Akhun topraklarını ele geçirmiştir

(2010-LYS) –CEVAP E

Uygurlar ekonomik alanda, tarıma büyük önem vermişlerdir.

Bu durumun nedeninin aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

- A) Devleti yönetme biçimleri
B) El sanatlarıyla uğraşmaları
C) Çinlilerle mücadele etmeleri
D) Yerleşik hayata geçmiş olmaları
E) Orta Asya'da kurulmuş olmaları

(2010-JANA) –CEVAP D

İslamiyet'ten önce Türklerde,

I. Yün dokumacılığının yapılması

II. Ticarete Çin'den alınan ipeğin koyun ve sığırla takas edilmesi

III. Orduda ve ulaşımda atlardan yararlanılması

durumlarından hangilerinin hayvancılığın toplumsal hayatta önemli bir yeri olduğunu gösterdiği savunulabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) Yalnız I D) I ve II E) I, II ve III

(2011-YGS) –CEVAP E

2005 yılında yapılan kazılarda Göktürklerle ait bir para bulunmuştur. Paranın ön yüzünde kağan ve hatun birlikte gösterilmiştir.

Yalnız bu bilgiyle Göktürklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Çin, Bizans ve Sasanilerle ticari ilişkilerin geliştiğine
B) Kadınların devlet yönetiminde söz sahibi olduğuna
C) Ülkenin ikili teşkilatla yönetildiğine
D) Boyların birleşmesiyle devletin oluştuğuna
E) Devleti yönetme yetkisinin Tanrı tarafından verildiğine

(2011-ALS) –CEVAP B

Orta Asya Türk devletleri için ticaret önemli bir gelir kaynağı olmuş, bu devletler bölgeden geçen İpek Yolu'na hâkim olmak için mücadele etmekten kaçınmamışlardır.

İpek Yolu'nun bir kısmına hâkim olmak isteyen Göktürkler, Sasanilerle ittifak yaparak aşağıdaki devletlerden hangisine son vermişlerdir?

- A) Uygur B) Karluk C) Akhun D) Hazar E) Sabar

(2013 KPSS-Tarih Alan) –CEVAP C

HUKUK

Uygurlar döneminde, ticari ilişkilerin gelişmesiyle kişiler arasındaki anlaşmalar yazılı hale getirilmiştir.

Bu durum, aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgili belgelerin meydana getirilmesini zorunlu kılmıştır?

- A) Sanat B) Askerlik C) Siyaset D) Hukuk E) Din

(2005- KPSS) –CEVAP D

Uygurlar Döneminde ticari ilişkilerin gelişmesi sonucu, kişiler arasındaki anlaşmaların yazılı hâle getirilmesi, aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgili yazılı belgelerin hazırlanmasına neden olmuştur?

- A) Hukuk B) Siyaset C) Sanat D) Edebiyat E) Askerlik

(2010-JANU) –CEVAP A

Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletleriyle ilgili olarak,

I. Ülke; töre adı verilen, yazılı olmayan hukuk kurallarına göre yönetilmiştir

II. Toprak, yurt olarak adlandırılmıştır

III. Hükümdara devlet yönetimiyle ilgili konularda yardımcı olmak üzere danışma meclisleri kurulmuştur

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

(2013-KPSS) –CEVAP E

ORDU ve ASKERLİK

Türklerin Orta Asya'da dış tehlikelerle karşı karşıya kalmaları ve topraklarının doğal sınırlarla korunmamış olması, aşağıdakilerin hangisinde yeteneklerinin gelişmesine neden olmuştur?

- A) Askerlik B) Ticaret C) Tarım
D) Dokumacılık E) Hayvancılık

(1999-DMS) –CEVAP A

Türklerin tarih boyunca değişik ülkelerde yerleşmeleri, çeşitli alanlarda farklı boyutlarda gelişmeler göstermelerine neden olmuştur.

Aşağıdaki alanların hangisinde, bu farklılığın en az olduğu savunulabilir?

- A) Din B) Ekonomi C) Askerlik D) Sosyal yaşam E) Sanat
(1999 – DMS) –CEVAP C

İlk düzenli Türk ordusunu kimler kurmuştur?

- A) Avarlar B) Türgişler C) Göktürkler
D) Hunlar E) Uygurlar

(2006-ALS) –CEVAP D

Türk tarihinde ilk defa devletin askerî gücünü “sürekli ordu” şeklinde düzenleyerek 10’lu sisteme göre teşkilatlandıran devlet adamı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutluk Kağan B) Teoman C) Mete Han D) Attila
(2011- YDGÖMYS) –CEVAP C

SANAT/MİMARİ ve YERLEŞİK HAYAT

Genel olarak Türklerde sanat Uygurlara kadar taşınabilir malzemeden deri, ahşap, metal ve tas işçiliğine dayalıdır. Uygurlarda ise sanat manastır, saray yapımı ve bunların iç donanımı biçiminde gelişme göstermiştir.

Türklerde sanatta görülen bu gelişme, aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Göçebe hayattan yerleşik hayata geçildiğinin
B) Ülkenin sınırlarının genişlediğinin
C) Komşu devletlerle ilişkilerin zayıfladığının
D) Ticaret anlayışının değiştiğinin
E) Ülkenin istilalardan korunduğunun

(1994 –ÖSS) –CEVAP A

- İslamiyet’ten önce Türk sanatında, hayvanları ve bu hayvanların birbirleriyle mücadelelerini gösteren motifler ön planda olmuştur. Bu motifler kemer tokası, kılıç, hançer kabzası, süs eşyası, koşum takımı gibi taşınabilir malzeme üzerine işlenmiştir.

- Eski Mısır’da aristokrat mezarlarının duvarlarına yiyecek, içecek, tohum ekimi, ekmek fırını, balık ve kuş avını gösteren resimler yapılmıştır.

Bu iki durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Yer altı zenginlikleri bol olan yörelerde sanatın erken geliştiğinin
B) Sanatın yerleşik yaşama geçtikten sonra başladığının
C) Sanatın toplumların yaşam koşullarını yansıttığının
D) El sanatlarının gelişmesinde ticaretin önemli bir rolü olduğunun
E) Sanata verilen önemin toplumdan topluma değiştiğinin

(1999-ÖSS) –CEVAP C

Türkçe’de buğday, arpa, darı gibi tahıl adları ile altın, gümüş, bakır, kurşun, demir gibi metal adlarının bulunması ve kurganlardan kılıç, süngü, bıçak ve balta gibi silahların çıkması,

Türklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine bir kanıt olamaz?

- A) Tarım ürünlerini tanıdıklarına
B) Savunma amacıyla kullanılabilecek araçlar edindiklerine
C) Mezarlara kişisel eşyaların da konulduğuna
D) Metal eşyalardan yararlandıklarına
E) Komşu ülkelerle iyi ilişkiler içinde olduklarına

(1999-ÖSS) –CEVAP E

I. Duvar resmi II. Dokuma III. Mimari
Uygurların yukarıdaki sanat alanlarının hangilerinde etkinlik göstermeleri, onların yerleşik hayata geçtiklerine bir kanıt sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III
(2001 - KMS) –CEVAP C

Selenga Nehri ile Baykal Gölü kıyılarında yapılan kazılarda, Hunlar Dönemi’nde yapılmış,

- I. Sulama kanalları
II. Tahılları saklamak için özel olarak açılmış çukurlar
III. Tahılları öğütmek için kullanılan taşlar
IV. Saban demirleri ve oraklar bulunmuştur.

Bu buluntulardan hangileri, Hunlar Dönemi’nde tarım yapıldığının doğrudan kanıtıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) I ve IV E) II, III ve IV
(2001-ÖSS) –CEVAP D

Orta Asya Türk devletleri göçebe yaşamın getirdiği zorunluluk nedeniyle yazılı hukuk kuralları meydana getirememişlerdir. Ancak, devlet yönetiminde ve günlük ilişkilerde hükümdarın vade halkın uymak zorunda olduğu kuralları vardı. Hatta Hakanın millete karşı sorumluluklarından biri de bu kuralları uygulamaktır.

Yazılı olmayan bu kurallara ne ad verildi?

- A) Toy B) Kurultay C) Toygun D) Otağ E) Törü

(2002-KPSS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisinin Türklerin eski ve köklü bir kültüre sahip olduklarının bir göstergesi olduğu savunulabilir?

- A) Yerleşik hayata geçmeleri
B) İlk devletlerini Orta Asya’da kurmaları
C) Çeşitli dini inanışları benimsemeleri ve bunları yaşantılarına yansıtmaları
D) Boylar halinde birlikte yaşamaları
E) İslam dinini kabul etmelerine rağmen öz kimliklerini korumaları

(2006 - KPSS) –CEVAP E

I-Göktürkler II- Hunlar III-Uygurlar
Yukarıdaki Türk devletlerinin hangilerinde şehirlerin kurulmasıyla, günümüze kadar gelen evler, tapınaklar, saraylar inşa edilmiştir.

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2006-SOS-2) –CEVAP C

Türklerin göçebe bir hayat tarzından yerleşik toplum düzenine geçmeleri, beraberinde pek çok değişiklik getirmiştir.

Aşağıdakilerden hangilerinin bu değişikliklerden biri olduğu savunulabilir?

- A) Ticaret yapmaları
B) Sanata ilgi duymaları
C) Ekip biçme aletlerine, sahip olmaları
D) Topluluklar halinde yaşamaları
E) Kendilerine özgü dilleri kullanmaları

(2006-ÖSS SOS-1) –CEVAP C

Uygurların yerleşik hayata geçmeleriyle aşağıdakilerden hangisi uğraşları arasına girmiştir?

- A) Heykel B) Mimarlık C) Müzik D) Ticaret E) Resim
(2006 – KPSS - Önlisans) –CEVAP B

I. Taş işleme II. Maden işleme III. Dokumacılık
Yukarıdakilerden hangileri, İslamiyet’ten önce Orta Asya’da yaşayan Türklerin uğraşları arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2006- JOK Astsb) –CEVAP E

Orta Asya Türk devletlerinde göçebe yaşam tarzının aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Kültürlerinin fazla yayılmasına
B) Taşınabilir sanat eserlerinin varlığına
C) Mimarinin gelişmesine
D) Yazılı eserlerin azlığına

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

İslamiyet’ten önceki Türk devletlerinde,

I. Fresk II. Minyatür III. Heykel
sanatlarından hangileriyle ilgili yapıtlar bulunmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III
(2007-HAS) –CEVAP E

İslamiyet’ten önce Uygurlarda,

I. Tarımda sulama kanalları yapma
II. Halı – kilim dokumacılığı yapma
III. Silah, at koşum takımları, süs eşyası imal etme
uğraşlarından hangileri yerleşik hayata geçtiklerinin kesin bir kanıtıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2007 – KPSS) –CEVAP A

Türk maden sanatının en önemli örneklerinden biri olan “Altın Elbiseli Adam” aşağıdaki kurganlardan hangisinde bulunmuştur?

- A) Pazırık B) Esik C) Şibe D) Katanda
(2007- ALÖSS) –CEVAP B

I. Madencilik II. Dokumacılık III. Mimarlık
Yukarıdakilerden hangileriyle ilgili buluntular, Türklerin İslamiyet’i kabul etmelerinden önce, yerleşik hayata geçmiş olduklarının kanıtı olabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2007-HAS) –CEVAP C

Aşkabat yakınlarında Anav'daki bir kurganda yapılan kazıda en alt katta evleri kerpiçten yapılmış bir köy bulunmuştur. Çıkan eşyalar arasında el değirmenleri ve evlerde kömür hâline gelmiş buğday ve arpa taneleri, yine aynı katta üzerleri boyanmış ve şekillerle süslenmiş kilden yapılmış çömlekler, insan ve hayvan heykelleri çıkmıştır.

Bu durumla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sanatla uğraşıldığı B) Bir yerleşim alanı olduğu
C) Tahıl ürünlerinin tanındığı D) Topluluk hâlinde yaşanıldığı
E) Üretim gereçlerinin ortak kullanıldığı

(2008-SOS-1) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisinin Uygurların matbaalarının olduğuna ve baskı yaptıklarına bir kanıt olduğu savunulabilir?

- A) Tahtadan yapılmış harfler B) Çeviri eserler
C) 18 harften oluşan alfabe D) Taş üzerine yazılmış kitabeler
E) Kağıt üzerine yazılmış belgeler

(2008/KPSS Ortaöğretim) –CEVAP A

Orta Asya Türklerinde de görülen;

- Kithara, çevgan, timpani, köprüge
gibi kavramlar, aşağıdaki sanat dallarından hangisiyle ilgilidir?

- A) Resim B) Tiyatro C) Bale D) Müzik

(2009- ALÖSS) –CEVAP D

Uygurların yerleşik hayata geçmesiyle,

I. Tarım II. Mimari III. Hayvancılık
alanlarından hangileri yeni uğraşları arasına girmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

(2009-JANU) –CEVAP C

-Altaylarda Pazırık kurganlarında bulunan hali

-Kazakistan'da Alma Ata şehri yakınlarındaki Esik kurganındaki altın elbiseli adam zırhı

Yukarıdaki buluntular aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A)Tabgaçlar B)Göktürkler C)Uygurlar D)Hunlar E)Kırgızlar

(2009-SOS-2) –CEVAP D

I. Turan (Hilal) taktiği II. Hayvan figürleri III. İkili teşkilat

Türk devletleriyle ilgili yukarıdaki kavramların sanatta betimleme, savaş yöntemi ve devlet yönetimi alanlarına göre doğru sıralanış biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I, II, III B) I, III, II C) II, I, III D) II, III, I E) III, I, II

(2010-LYS) –CEVAP C

Çin kaynaklarına göre, Orta Asya'da kurulan Asya Hunları evlerini topraktan yapmış, Volga kıyılarıyla Kırım arasında kurulan Hazarların evleriye hep ahşap olup yalnız hakan sarayı ve kale taştan yapılmıştır.

Yukarıda verilen bu bilgilerle,

I. Doğa şartları insanların yaşam biçimini etkilemiştir

II. Türklerde daha çok göçebe yaşantı vardır

III. Türkler mimaride Çinlilerden etkilenebilmiştir

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2010 – KPSS/Önlisans) –CEVAP A

Uygurların Maniheizm dinini benimsemelerinin ve yerleşik hayata geçmelerinin,

I. askerlik II. Ekonomi III. mimarlık
alanlarından hangilerinde bir değişikliğe neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

(2010-HAS) –CEVAP E

Aşağıdaki özelliklerden hangisi Uygurlar için söylenemez?

- A) Devlet yapıları üniterdir
B) Kalıcı mimari eserler bırakmışlardır
C) Yerleşik hayata geçen ilk Türk topluluğudur
D) Maniheizm ve Budizm gibi dinleri de benimsemişlerdir

(2011- YDGÖMYS) –CEVAP A

I. Kitabe II. Minyatür III. Balbal

Göktürkler Döneminden yukarıdakilerin hangilerine ait örnekler günümüze ulaşmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

(2011-HAS) –CEVAP D

Türklerin yerleşik hayata geçmesiyle,

I. Hayvancılık II. Ticaret III. Tarım

alanlarından hangilerinin ekonomik etkinlikleri arasına girdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

(2010-ALS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet öncesi göçebe yaşam sürdüren Türk topluluklarından günümüze ulaşmış arkeolojik buluntulardan biri olamaz?

- A) Kap kakac B) Kolye, bilezik gibi süs eşyaları
C) At koşum takımları D) Saray kalıntıları E) Kılıç kabzaları

(2011-LYS) –CEVAP D

Tanıdığı bir çevrede geçen olayları anlatan, kişilerini oluşturmada başarı sağlayan Uygurlar Dönemi'nden günümüze ulaşan aşağıdaki eserlerden hangisi, Uygurların yerleşik hayata geçtiğine bir kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Tunç kaplar B) Eyer takımları C) Duvar resimleri
D) Deri eşyalar E) İpekli kumaşlar

(2012-ALS) –CEVAP C

Göktürkler Dönemi'ne ait orak, kürek, demir sapan gibi eşyalar bulunmuş, ayrıca Yenisey vadilerine kadar uzanan Tötö Kanalı gibi sulama kanallarına ulaşılmıştır.

Bu bilgiyle Göktürklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sosyal ve ekonomik hayat tarzlarının değiştiğine
B) Göçebe hayat tarzını sürdürdüklerine
C) Bozkır kültüründen etkilendiklerine
D) Ülke topraklarının hana ait olduğuna
E) Boylar şeklinde teşkilatlandıklarına

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP A

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

SİYASİ TARİH

Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinin [Hun-Göktürk-Kutluk] kısa sürede yıkılmalarında aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha etkili olmuştur?

- A) Türklere komşu olan çinin saldırıları
B) Orta Asya'nın coğrafi durumu
C) Geleneklere göre devletin prensler arasında bölünmesi
D) İyi bir devlet örgütünün kurulamamış olması
E) Türklerin boylar halinde yaşamaları

(1974-ÖSS) –CEVAP C

Orta Asya'da Avar egemenliğinin sona ermesinden sonra 552 yılında kurulmuş olan devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Göktürk B)Uygur C)Hun D)Moğol E)Akhun

(ÖYS – 1991) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi bir Türk topluluğu değildir?

- A) Kıpçaklar B)Vandallar C)Sabirler D)Karluklar E)Avarlar

(ÖYS-1994) –CEVAP B

I. Karluklar II. Hazarlar III. Avarlar IV. Hunlar

Yukarıdaki Türk topluluklarından hangileri Orta Avrupa'da teşkilatlı bir devlet kurmuşlardır?

- A)Yalnız I B)Yalnız II C)Yalnız IV D)II ve III E)III ve IV
(1999 – DMS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Göktürklerle ait bir özellik değildir?

- A) Kendilerine ait alfabe bulunması
B) Bizans ile ilişkiler
C) Yerleşik hayata geçiş
D) Türk adının devlet ismi olarak ilk defa kullanılması

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Roma Medeniyeti'nin çökmesini hazırlayan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavimler Göçü'nün başlaması
B) Attila'nın Roma üzerine yürümesi
C) Katolikliğin devletteki etkinliğinin artması
D) Doğu Roma'nın Ortodoksluğu benimsemesi

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

Kavimler Göçü'nün başlamasında etkili olan Türk topluluğu, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Peçenekler B) Karluklar C) Avarlar D) Hunlar

(2006- ALÖSS) –CEVAP D

I. Lebenium

II. Pön Savaşları

III. Miryokefalon

IV. Malazgirt

V. Draç Savaşı

Yukarıdaki muharebe ve savaşlardan Türk-Roma Savaşı olarak bilinenleri hangisinde bir arada verilmiştir?

- A)I - II - IV B)IV - III - II C)II - III - V D)I - III - IV

(2006- ALÖSS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Uygurlar ve Göktürklerin ortak özelliklerinden biridir?

- A) Kendilerine özgü alfabelerinin olması
B) Hakanlarının “idikut” unvanı taşıması
C) Kâğıt üretmeleri
D) Baskıda, hareketli harf sistemini kullanmaları
E) Mani dinini resmî din olarak kabul etmeleri

(2007-SOS-2) –CEVAP A

Asya ve Avrupa’nın siyasi ve kültürel yapısının değişmesinde,

- I. Türgiş
II. Avar
III. Hun

devletlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2007-SOS-2) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Avrupa Hun Devleti hükümdarlarından değildir?

- A) Bumin B) Uldız C) Rua D) Attila E) Balamir

(2007-ALÖSS) –CEVAP A

Moğol hâkimiyetine giren ilk Türk kavmi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karluklar B) Kıpçaklar C) Uzlar D) Kırğızlar

(2007- YDGÖMYS) –CEVAP D

İskit Türklerinin en önemli hükümdarı olarak bilinen ve adına “sagu” düzenlenen Türk büyüğü, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağa Tarkan B) Arpad C) Mete Han D) Alp Er Tunga

(2007- YDGÖMYS) –CEVAP D

I-Tarihte bilinen ilk Türk devletidir.

II-Tarihte Türk adıyla kurulan ilk devlettir.

III-Yerleşik yaşama geçen ilk Türk devletidir.

Bazı tarihsel özellikleri verilen Türk devletleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	Uygurlar	Türgişler	Hunlar
B)	Hunlar	Göktürkler	Uygurlar
C)	Uygurlar	Hunlar	Göktürkler
D)	Göktürkler	Karahanlılar	Türgişler

(2007- YDGÖMYS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisinde ikinci olay, birinci olayın sonucudur?

A) Hunların Volga Nehri’ni geçmeleri	Kavimler Göçü’nün başlaması
B) Uygur Devleti’nin kurulması	Orhun Kitabelerinin dikilmesi
C) Tuna Bulgar Devleti’nin kurulması	Avrupa’da ilk Müslüman Türk devletinin ortaya çıkışı
D) Kutluk’un başlattığı bağımsızlık mücadelesi	I. Göktürk Devleti’nin kurulması

(2007- ALÖSS) –CEVAP A

-Avrupa’nın bugünkü etnik yapısı oluştu.

-Avrupa’da feodalite ortaya çıktı.

-Avrupa’da kilise önem kazandı.

130. Verilen bilgiler ile aşağıdaki tarihi olaylardan hangisi arasında doğrudan bağlantı kurulabilir?

- A) Reform Hareketleri B) Haçlı Seferleri
C) Kavimler Göçü D) Yüz Yıl Savaşları

(2008- ALÖSS) –CEVAP C

Aşağıdaki bilgilerden hangisi Uygurlara ait değildir?

- A) Dönemlerinde Çin Seddi’nin yapılması
B) Tapınak yapımına önem verilmesi
C) Karabalgasun yazıtlarının dikilmesi
D) Maniheizm dininin kabul edilmesi
E) Yerleşik hayata geçilmesi

(2008-HAS) –CEVAP A

Orta Asya hâkimiyeti için Çinlilerle Araplar arasında yapılan Talas Savaşı sırasında Uygurların başında bulunan hükümdar, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Böğü Kağan B) Moyn - Çur Kağan
C) Kutluk Bilge Kül Kağan D) Baga Tarkan

(2008- ALÖSS) –CEVAP B

Orta Asya’da Türk boyları arasındaki siyasi anlaşmazlıklar ve bunun yol açtığı savaşlar Türk göçlerine neden olan olaylardan biridir.

Yalnız bu bilgiyle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Göçlere Türk boylarının hepsinin katıldığına
B) Türk göçlerinde kültürel etkileşim olduğuna
C) Boylar arasında çıkar çatışmaları olduğuna
D) Savaşı kaybeden tarafın egemenlik altına girmek istemediğine
E) Orta Asya’da kurulan Türk devletlerinin boylar hâlinde yaşadığına

(2008- JOK Astsb) –CEVAP A

I. Tarihte ilk defa Macaristan’da siyasi bir güç oluşturdular.

II. Günümüzdeki Karaim Türklerinin atalarıdır.

III. Sasanilerle birlikte 619-626 yıllarında İstanbul’u iki kez kuşattılar.

IV. Orta Çağ başlarında Rusları, ordu ve devlet örgütlenmesi alanlarında etkilediler.

Verilen özelliklerden hangisi/hangileri Avarlara aittir?

- A) I - III - IV B) II - III C) Yalnız I D) Yalnız III

(2008- ALÖSS) –CEVAP D

Orhun Anıtlarında, “--- başka kağanlı uluslar arasında onları (Türk ulusu) pek üstün kıldım. Dört bucaktaki bütün ulusları hep barışa mecbur ettim ve düşmanlıktan vazgeçirdim.” bilgisini veren Bilge Kağan,

I. Döneminin güçlü olduğu

II. Diplomatik ilişkilerin çok yoğun olduğu

III. Diğer ulusların kendisini savaşmak zorunda bıraktığı

durumlarından hangilerini dile getirmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

(2008- JOK Astsb) –CEVAP D

Aşağıdaki Türk topluluklarından hangisi devlet kuramamıştır?

- A) Peçenekler B) Türgişler C) Karluklar D) Hazarlar E) Avarlar

(2008-ALS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Avarların tarihteki etkilerinden biridir?

- A) Dede Korkut Hikâyeleri’nin ortaya çıkması
B) Anadolu’nun kapılarının Türklere açılması
C) Slav topluluklarının birbirleriyle kaynaşıp bütünleşmesi
D) Türkler arasında İslamiyet’in yayılmaya başlaması
E) Kuruldukları bölgenin adının, onların adıyla anılması

(2008-SOS-2) –CEVAP C

Türk tarihinde,

I. Düzenli ordunun kurulması

II. Devlet teşkilatının kurulması

III. Hareketli harf sistemine dayanan matbaanın bulunması

gelişmelerinden hangileri Hunlar Dönemine aittir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-SOS-2) –CEVAP D

Aşağıdaki gelişmelerin hangisinde Karlukların etkisi vardır?

- A) Avrupa’da kurulan Avar Devleti’nin yıkılmasında
B) Çin’in Orta Asya’ya egemen olmasında
C) İstanbul’un Sasanilerle birlikte kuşatılmasında
D) Hun Devleti’nin ikiye ayrılmasında
E) Talas Savaşı’nı Müslümanların kazanmasında

(2009-SOS-2) –CEVAP E

Slav toplulukları arasına girerek, onların birlik oluşturmalarını önlediler. Almanların, doğuya doğru yayılmalarını durdurarak, Balkan kavimlerinin Almanlaşmasına engel oldular.

Bilgisi verilen Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Macarlar B) Türgişler C) Hazarlar D) Sibirler

(2009- ALÖSS) –CEVAP A

I- Mete Han – Chün-Ch’ en

II- Bumin Kağan – Ko-lo Kağan

III- Attila – Bleda

IV- Moyn Çor – Böğü Kağan

V- Ho-han-yeh – Çi-Çi

Yukarıdakilerden hangisinde kardeş Türk hükümdarları birlikte verilmiştir?

- A) I - II B) III - V C) II - IV - V D) I - III - IV

(2009- ALÖSS) –CEVAP B

Türk tarihinde görülen Kürşad Ayaklanması’yla ilgili olarak aşağıda verilen,

- I. Türklerin, bağımsızlığı amaçlayan hareketlerinden biridir.
II. Doğu Göktürk Devleti’nin Çin egemenliği altında bulunduğu dönemde gerçekleşmiştir.
III. Türklerin, İslamiyeti kabul etmelerinde etkili olmuştur.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2010-LYS) –CEVAP D

Türk tarihiyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Türkistan'ın Sincan özerk bölgesinde yaşayan topluluklardan biri Uygurlardır.
B) Orta Asya'da kurulan ilk Türk Devleti Göktürklerdir.
C) Avrupa Hunlarının kurucusu Mete Han'dır.
D) Karluklar Avrupa'da devlet kurmuştur.
E) Alparslan Malazgirt Savaşı'nı Haçlılara karşı kazanmıştır.

(2010-LYS) –CEVAP A

Diğer adı “Eftalitler” olan Türk devleti, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uygur B) Kutluk C) Akhun D) Kıpçak

(2010- YDGÖMYS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisinin Orta Asya Türk göçlerinin sonuçlarından biri olduğu savunulamaz?

- A) Türklerden bir kısmının Orta Asya'da kalması
B) Dünyada nüfus artışının olması
C) Kavimlerin yer değiştirmesi
D) Yeni devletlerin kurulması
E) Kültürel yapının değişmesi

(2010-ALS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Hunların neden olduğu Kavimler Göçü'nün sonuçlarından biri değildir?

- A) Avrupa'nın etnik yapısının değişmesi
B) Avrupa'da bir Hun Devleti kurulması
C) Roma İmparatorluğu'nun bütünlüğünü ve üstünlüğünü yitirmesi
D) Avrupa'da skolastik düşüncenin egemen olması
E) Göktürk Devleti'nin yıkılması

(2011- KPSS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi İstanbul'u kuşatan ilk Türk devleti olarak bilinmektedir?

- A) Avar B) Bulgar C) Kuman D) İskit E) Karluk

(2011-HAS) –CEVAP A

Attila'yı çıktığı “İtalya Seferi”nden vazgeçirerek Roma'nın ve Doğu Avrupa'nın Hun işgaline uğramasını engelleyen papa, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. Leo B) II. Leo C) III. Leo D) IV. Leo

(2012- ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdaki Türk topluluklarından hangisi, Avrupa topraklarına göç etmemiştir?

- A) Kırgızlar B) Sabirler C) Oğuzlar D) Peçenekler E) Kıpçaklar

(2012-HAS) –CEVAP A

Türgeş hakanı Su-lu Kağan'ın, Maveraünnehir'deki Emevi nüfuzunu kırmak ve bölgeyi yeniden Türk hâkimiyeti altına almak için yaptığı mücadelede; ordusundaki bazı beylerin taraf değiştirmesi, Cüzcan hükümdarının da Araplarla birlikte hareket etmesi sonucunda ihanete uğradığı ve Emeviler karşısında yenildiği savaş, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Serahs Savaşı B) Celûla Savaşı
C) Haristan Savaşı D) Vak'at'üş-Şi'b Savaşı

(2012 ALÖSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Avrupa'da kurulan Türk devletlerinden biridir?

- A) Göktürk B) Uygur C) Hazar D) Macar E) Karluk

(2012-ÖMSS) –CEVAP D

Çinliler, aşağıdaki Türk devletlerinden hangisinin akınlarını durdurmak için Çin Seddi'ni inşa etmiştir?

- A) Göktürk B) Asya Hun C) Uygur D) Türkiş E) Akhun

(2012-ÖMSS) –CEVAP B

Türk kelimesini kendi adında kullanan ilk devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avar B) Uygur C) Hun D) Karahanlı E) Göktürk

(2012-ÖMSS) –CEVAP E

Orhun Abideleri hangi Türk devleti döneminde dikilmiştir?

- A) Kırgızlar B) Uygurlar C) Avarlar D) Göktürkler

(2010- YDGÖMYS) –CEVAP D

Uygurlar, 745 yılında Karluk ve Basmillerle birleşip Göktürk Devleti'ni yıkarak yerine Orhun Nehri kıyılarında başkent Ötüken olmak üzere yeni bir devlet kurmuşlardır. Dokuz aile birliğinden oluşan Uygurlar, Karluk ve Basmil topluluklarını da itaatleri altına alarak bu sayıyı on bire çıkarmışlardır.

Yalnız bu bilgiyle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Göçebe yaşam sürdürülmüştür.
B) Uygurlar, farklı toplulukları bir araya getirmişlerdir.
C) Çin'in baskısıyla batıya göçler olmuştur.
D) Karluklar Uygurlardan önce devlet kurmuştur.
E) Karluklar Orta Asya'nın Türk egemenliğinde kalmasında etkili olmuştur.

(2010-LYS) –CEVAP B

	Devlet	Özellik
I.	Asya Hun	Bilinen ilk Türk devleti olması
II.	Göktürk	Orhun Kitabelerinin yazılması
III.	Avar	Hristiyanlığı kabul eden ilk Türk devleti olması
IV.	Uygur	Yerleşik hayata geçen ilk Türk devleti olması
V.	Avrupa Hun	Museviliği kabul eden ilk Türk devleti olması

Türk devletleriyle ilgili yukarıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2011-LYS) –CEVAP E

Hristiyanların, günahlarından dolayı Tanrı'nın kendilerini cezalandırmak amacıyla gönderdiğini düşündükleri ve "Tanrı'nın Kamçısı" olarak niteledikleri, döneminde Avrupa Hun Devleti'nin en parlak zamanını yaşadığı Türk hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mete B) Balami C) Teoman
D) Attila E) Bumin Kağan

(2012-LYS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Karluklar için söylenemez?

- A) Ural Dağları çevresinde yaşadılar
B) Cengiz Han'a itaat eden Müslüman Türk topluluklarındandırlar
C) Talas Savaşı'nda Çinlilere karşı Müslümanların yanında yer aldılar
D) II. Göktürk Devleti'nin yıkılmasında etkili oldular
E) Türkişlerin siyasi varlıklarına son verdiler

(2012-HAS) –CEVAP A

Yaptığı kırk altı seferle Çin'i baskı altında tutan Kutluk hakanı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilge Kağan B) İltiş Kağan
C) Kapgan Kağan D) Türk Bilge Kağan

(2012- ALÖSS) –CEVAP B

İlk Türk devletleriyle ilgili olarak aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Asya Hun Devleti'nin bilinen ilk hükümdarıdır–Attila
B) Ötüken'i I. Göktürk Devleti'nin merkezi yapmıştır –Bilge Kağan
C) Türklerde ordu teşkilatının kurucusudur–Teoman
D) II. Göktürk Devleti'nin kurucusudur–Kutluk İltiş Kağan
E) Doğu Roma İmparatorluğu ile Margos Anlaşması'nı yapmıştır –Mete

(2012-HAS) –CEVAP D

744-840 yılları arasında hüküm süren, başkentleri Ötüken olan, hükümdarları arasında Kutluk Bilge Kül Kağan, Moyen-Çur, Böğü Kağan bulunan ve kültürel faaliyetler açısından zengin Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hun B) Göktürk C) Uygur D) Batı Hun E) Avar

(2012-JANA) –CEVAP C

Türk topluluklarından biri olan Peçeneklerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Bizans ordusundan Selçuklu ordusuna geçerek Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasında etkili olmuşlardır.
B) Eyyubi ve Memlük ordusunda görev almışlardır.
C) Issık Gölü civarında Asya Hun Devleti'ne bağlı olarak yaşamışlardır.
D) En uzun destan olarak bilinen Manas Destanı, halk edebiyatlarının göstergesidir.
E) Emevi ordularına karşı mücadele ederek Orta Asya'nın Arapların eline geçmesine engel olmuşlardır.

(2012-HAS) –CEVAP A

IV. yüzyıl sonundan XV. yüzyıl ortasına kadar varlığını sürdüren Doğu Roma İmparatorluğu aşağıdaki Türk devletlerinden hangisiyle çağdaş olmamıştır?

- A) Asya Hun B) Avar C) Uygur D) Akhun E) Hazar

(2012-LYS) –CEVAP A

Hristiyanlar tarafından “Tanrı'nın Kamçısı” unvanı verilen Türk hakanı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Attila B) Babür C) Mete D) Alparslan

(2012- YDGÖMYS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Avrupa Hunları hakkında yapılabilecek bir değerlendirmeye olamaz?

- A) Balkanlara inerek Bizans üzerinde baskı oluşturmuşlardır
- B) Türk kültürünün Avrupa'ya taşınmasında etkili olmuşlardır
- C) Rusların siyasi bir güç olarak tarih sahnesine çıkışlarını sağlamışlardır
- D) Kavimler Göçü'ne yol açarak Avrupa'nın etnik coğrafyasının değişmesine sebep olmuşlardır
- E) Avrupa'nın siyasi yapısını değiştirerek Batı Roma'nın zayıflamasına neden olmuşlardır

(2013-LYS) –CEVAP C

Avrupa'da Kavimler Göçü, Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılması ve sonrasında Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasının getirdiği karışıklıklar devam ederken insanlar kendilerini emniyette hissetmedikleri için güçlü kişilerin koruması altına girme ihtiyacı duymuştur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Katolik Kilisesi'nin gücünün azalmasına
- B) Merkezî krallıkların kurulmasına
- C) Cumhuriyet yönetimlerinin başlamasına
- D) Feodalite rejiminin oluşmasına
- E) Coğrafi keşiflerin yapılmasına

(2013-LYS) –CEVAP D

-Sasani İmparatorluğu'na karşı Bizans İmparatorluğu ile ittifak kurmuştur.

-Kafkasya'da İslam-Arap ordularını durdurmuştur.

- 965 yılında Kiyef (Kiev) Rus Knezliği tarafından yıkılmıştır.

Özellikleri verilen Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avarlar B) Avrupa Hunları C) Hazarlar
- D) Bulgarlar E) Akhunlar

(2013-Sosyal Bilgiler Alan) –CEVAP C

Basmil, Karluk ve Uygurların birleşerek hâkimiyetine son verdikleri devlet, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hazar Devleti B) Kutluk Devleti C) Ak Hun Devleti
- D) Asya Hun Devleti E) Avrupa Hun Devleti

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP B

SOSYALA HAYAT

Aşağıdakilerden hangisi ilk Türk devletleri döneminde aile yapısı ile ilgili doğru bir açıklama değildir?

- A) Aile sosyal hayatın ve toplumun en küçük birimiydi
- B) Evlenen çocuklar ayrı bir ev kurarlardı
- C) Erkeklerin tek kadınla evlenmesi yaygındı
- D) Kadınların sosyal hayatta yeri yoktu

(2007- ALÖSS) –CEVAP D

TÜRK – İSLAM DEVLETLERİ TARİHİ

TÜRKLERİN İSLAMİYETİ KABUL ETMESİ

Çinlilerle Araplar arasında yapılan Talas Savaşının dünya kültür tarihi açısından en önemli sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batı Türkistan'ın Çin baskısından kurtulması
B) Karlukların bağımsız devlet olmaları
C) Türk - Arap mücadelesinin sona ermesi
D) Kâğıt üretiminin Çin'in dışında yaygınlaşması
E) Türklerin İslam dinini yakından tanımaları

(1990 ÖSS) –CEVAP D

İslamiyeti kabul eden Mısır ve Kuzey Afrika'nın Arap olmayan yerli halkı sadece din değiştirmekle kalmayarak zamanla yeni bir kimlik de kazandılar. Türkler ve İranlılar ise din değiştirmelerine karşın kimliklerini korudular.

Türklerin ve İranlıların kimlikleri korumaları aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Arapçayı dili olarak kabul etmelerinin
B) İslamiyeti gruplar halinde kabul etmelerinin
C) Araplarla siyasal ilişkilerinin geç başlamasının
D) Ülkelerinin Arabistan'a daha uzak konumda olmasının
E) Eski ve köklü bir kültüre sahip olmalarının

(1996-ÖSS) –CEVAP E

İslamiyette dini yaymak için yapılan savaşlar kutsal sayılmış, diğer yandan İslam devletlerinde Müslüman olmayan tebaaya, özel vergiler gibi belli koşullarda, din serbestliği tanınmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi olamaz?

- A) Devlet yönetiminde hoşgörü olduğunun
B) Devlet gelirlerinin artırıldığının
C) Çeşitli vergilerin alındığının
D) İslamiyetin yayılması için çaba harcandığının
E) Müslüman olmayanların yönetimine katıldıklarının

(1997-ÖSS) –CEVAP E

İslamiyeti kabul eden milletler, kutsal kitaplarını okuyabilmek için Arap dilini ve alfabesini öğrenmeye başlamışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun sonuçlarından biri değildir?

- A) Bazı toplumlarda, İslamlaşmanın Araplaşma şeklinde ortaya çıkması
B) İslamiyetin İslam ülkeleri arasında farklı algılanması
C) İslamiyetin kutsal kitabının, özgün biçimini koruması
D) Arap kültürünün, diğer kültürleri etkilemesi
E) Arapça sözcüklerin diğer dillerde de kullanılır hale gelmesi

(1999-ÖSS) –CEVAP B

Türklerin İslamiyet'e hizmetleri hangi dönemde önem kazanmıştır?

- A) Dört Halife Dönemi B) Emeviler C) Abbasiler
D) Gazneliler E) Karahanlılar

(1999 - DMS) –CEVAP C

Karluklar, Müslüman olmamalarına rağmen Müslüman ordularıyla birleşip 751 yılında Talas'da Arapların yanında savaşa girmişler; Çinlilerin yenilgiye uğratılmasında önemli rol oynamışlardır

Karlukların Talas Savaşı'nda Arapları desteklemelerinde,

I-İslam Devletinde saltanat sisteminin devam etmesi

II. Çin'in Asya'daki Türk egemenliğine son vermek istemesi

III- Türgiş Devletinin yıkılmış olması

Durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2006 SOS-2) –CEVAP E

Talas Savaşı'ndan(751) sonra İslam dinini ilk kabul eden ve Türkler arasında İslamiyetin yayılmasında etkili olan Türk boyu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalaç B) Kınık C) Basmil D) Karluk

(2006-ALÖSS) –CEVAP D

Türkler uzun süre direndikten sonra, ancak X. Yüzyılda topluca İslamiyet'e girmişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu direnmeyi doğuran nedenler arasında sayılamaz?

- A) Din değiştirmenin toplumsal değişikliği de beraberinde getirmesi
B) Müslüman olmayanlardan haraç ve cizye vergisi alınması
C) İslamiyet'in kılıç zoruyla kabul ettirilmek istenmesi
D) Emevilerin güttüğü Arap milliyetçiliği
E) Bağımsızlığı kaybetme korkusu

(2008-SOS-1) –CEVAP B

Talas Savaşı'ndan kısa bir süre sonra İslamiyeti kabul eden Türk boyu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hazarlar B) Karluklar C) Türgişler D) Avarlar

(2009-MEB EKMYSS) –CEVAP B

I- Kervansaray II- Cami III- Darüşşifa IV- Medrese

Gibi mimari eserlerden hangileri, Türklerin Müslüman olduğuna doğrudan kanıt sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) II – III D) II – IV

(2010- YDGÖMYS) –CEVAP D

İslamiyet'i kabul eden ilk Türk devletlerinden biri olan Karahanlılarda; hükümdarlık halife tarafından tasdik edilmiş, ülkede halife adına hutbe okutulup para bastırılmıştır. Böyle olmakla birlikte İslamiyet öncesi yönetim gelenekleri de büyük ölçüde devam ettirilmiştir.

Buna göre, Karahanlılar,

I. İslamiyet'i kendi kültürleriyle kaynaştırmışlardır.

II. Din ve devlet işlerini birbirinden ayırmışlardır.

III. Arap kültürünü bütünüyle benimsemişlerdir.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2012-YGS) –CEVAP A

Satuk Buğra Han, amcası Oğulcak Kadir Han devletin başındayken İslamiyet'i benimsemiş, amcasından sonra hükümdar olunca da İslamiyet'i resmî din olarak kabul etmiştir.

Bu bilgiyle Karahanlılarda,

I. Devleti yönetme yetkisinin hanedana ait olduğu,

II. İslamiyet'in Türkler arasında yayılmasının hızlandığı,

III. Arapçanın resmî dil olarak kabul edildiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2012-KPSS) –CEVAP D

Voltaire "Eğer ki biri, dünya üzerinde olup biteni anlamak istiyorsa önce bütün sanatların beşiği, Batı'nın her şeyini borçlu olduğu Doğu'ya bakmalıdır." demiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu duruma bir örnek olarak gösterilebilir?

- A) Talas Savaşı'ndan sonra Türkler arasında İslamiyet'in yayılması
B) Avrupa'da kralların papalara karşı güçlenmesi
C) Anadolu Selçuklularındaki iktâ sisteminin Osmanlılar tarafından geliştirilerek timar sistemi adıyla uygulanması
D) Haçlı Seferleriyle, İslam dünyasından birçok buluşun Avrupa'ya taşınması
E) İngiltere'de İki Gül Savaşı sonrasında feodalitenin zayıflayarak mutlakiyet rejiminin ortaya çıkması

(2013-LYS) –CEVAP D

İslam ordularına karşı,

I. Hazar II. Türgiş III. Avar

devletlerinden hangileri mücadele etmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2013-LYS) –CEVAP D

İlk Türk-İslam Devletlerinden olan Karahanlılarda, İslamiyet'i ilk kez resmî din olarak kabul eden hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ebu Nasr Ahmet B) Bilge Kül Kadir Han C) Satuk Buğra Han
D) Tamgaç Buğra Han E) Ahmet Arslan Han

(2013 Sosyal Bilgiler Alan) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi tarihe, Doğu Avrupa'da kurulan ilk Müslüman Türk devleti olarak geçmiştir?

- A) Gazne Devleti B) Karahanlı Devleti C) Tuna Bulgar Devleti
D) Volga Bulgar Devleti E) Tolunoğulları Devleti

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP D

Abbasi halifesi tarafından İslam hükümdarı olarak tanınan ilk Karahanlı hanı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Arslan Han B) Bilge Kül Kadir Han
C) Ebu Nasr Ahmet Han D) Celâleddin Harzemşah
E) Abdülkerim Satuk Buğra Han

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP C

BİLİM, DİL VE EDEBİYAT

Mimar Sinan ve Yunus Emre gibi kişilerin saygınlıklarını günümüzde de sürdürmeleri nereden kaynaklanmaktadır?

- A) Çok eser bırakmış olmalarından
B) Yaşadıkları dönemde saygı görmüş olmalarından
C) Eserlerinin bugünkü gereksinimleri bile karşılayabilmesinden
D) Eserlerinin, kendi dönemlerindeki sorunlarla ilgili olmasından
E) Türk ve İslam olmalarından

(1982-ÖSS) –CEVAP C

Ortaçağda Müslüman bilim adamlarının eski Yunan filozoflarının eserlerinden yaptıkları çeviriler, daha sonra Avrupalıların Ortaçağ anlayışından kurtulmalarında önemli bir etken olmuştur.

Bu bilgiye dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Avrupalılar İslam kaynaklarından yararlanmışlardır.
B) Çevirilerin yapıldığı dönemde İslam dünyasında Avrupa'dan daha aydın bir düşünce ortamı vardır.
C) Eskiçağ Yunan düşünürleri Ortaçağdaki Avrupa düşünürlerinden farklı bir anlayış içindedirler.
D) Ortaçağda Müslüman-Hristiyan çatışması sona ermiştir.
E) İslamiyet bilime, pozitif ve akılcı düşünceye karşı değildir.

(1994-ÖSS) –CEVAP D

İslam dünyasının ünlü bilginlerinden İbni Sina'nın "Kanun" adli eseri Batılılar tarafından on beş defa Latince'ye çevrilerek tıp öğretiminde kullanılmıştır. Bu durum aşağıdaki genellemelerden hangisini doğrulamaz?

- A) İslam dini bilimsel gelişmelere açıktır
B) Pozitif bilimlerde İslam bilginlerinin de hizmetleri vardır
C) Tıp alanında da İslam bilgini yetişmiştir.
D) Pozitif bilimler İslamiyetle birlikte doğmuştur.
E) Batı dünyası İslam bilginlerinden yararlanmışdır.

(1995-ÖSS) –CEVAP D

Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah Dönemi'nde;

- I. Yeni bir mezhep olan Bâtınîlerin vezir Nizam'ül-Mülk'ü öldürmeleri
II. Bağdat'ta Nizamiye Medreseleri'nin kurulması,
III. Medreselerde din bilimlerinin yanında pozitif bilimlerinin de okutulması,
IV. Yeni bir takvimin düzenlenmesi,
gelişmelerinden hangisi sosyal hayatı olumlu yönde etkilemiştir?

A) Yalnız IV B) I ve II C) I, II ve III D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

(2000 – DMS) –CEVAP D

Türk - İslam dünyasında pozitif bilimler aşağıda verilen bilim adamlarından hangisi ile başlamıştır?

- A) Vasiti B) Farabi C) İbn Heysem D) Uluğ Bey E) İdris-i Bitlisi

(2002 - KPSS) –CEVAP B

Kutadgu Bilig hakkında verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) XI. yy.'da Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmıştır
B) Mesnevi biçiminde ve beyitler halinde yazılmıştır
C) Aruz ölçüsü kullanılarak yazılmıştır.
D) Sade bir Türkçe kullanılarak yazılmıştır.

(2006-ALÖSS) –CEVAP A

Büyük Selçuklular Döneminde,

- I. Selçuklu sultanlarının halife şanını almaması
II. Yönetici sayısının artırılmasına gerek duyulması
III. Yetenekli öğrencilerin okutulmasının ve topluma kazandırılmasının amaçlanması
durumlarından hangilerinin, Selçuklu sultanlarının medreselerin kurulup yaygınlaştırılmasına önem vermelerinde etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

(2002-ÖSS) –CEVAP E

- İlk Türkçe ansiklopedik sözlük ve dil bilgisi kitabıdır.
- Türklerin tarihini, kültürünü, destanlarını ve efsanelerini tanıtır.
- İlk Türk dünyası haritası bu kitapta yer almaktadır.
- 1074'de Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmıştır.

Özellikleri verilen eser, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutadgu Bilig B) Divan-ı Lügati't-Türk
C) Divan-ı Hikmet D) Atabetü'l Hakayık

(2006- EKMYS) –CEVAP B

Mesnevi tarzında kaleme alınmış, altı bin altı yüz kırk beş beyitlik siyasetnamedir. Dört kavramı karşılayan dört simge vardır.

Tanıttılan bu eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan-ı Lügati't Türk B) Divan-ı Hikmet
C) Kutadgu Bilig D) Atabetü'l-Hakayık

(2006-ALÖSS) –CEVAP C

"Şecere-i Türk" ve "Şecere-i Terâkime" adlı iki ünlü tarih kitabının yazarı olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Babür Şah B) İl-Bars
C) Ebû'l Gazi Bahadır Han D) Baki Muhammed Han

(2006-ALÖSS) –CEVAP C

İslam medeniyetinin gelişmesinde Türklerin büyük katkıları vardır.

Türklerin tıp alanında İslam medeniyetine en büyük katkısını aşağıdaki bilim adamlarından hangisi sağlamıştır?

- A) Harezmi B) Birûni C) Farabi D) Gazali E) İbni Sina

(2007-SOS-2) –CEVAP E

I. Samanoğulları II. Karamanoğulları III. Büyük Selçuklular

Yukarıdaki devletlerden hangilerinin resmî dili Türkçeydi?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2007-KPSS) –CEVAP B

Kasideleriyle tanınan Enverî adlı şair, aşağıdaki devletlerden hangisinin döneminde yaşamıştır?

- A) Karahanlılar B) Gazneliler
C) Büyük Selçuklular D) Tolunoğulları

(2007- ALÖSS) –CEVAP C

1077'de yazılmış ansiklopedik bir Türk dili sözlüğüdür. İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatının sözlü ürünlerine çokça yer verdiği için antoloji olarak değerlendirilir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divânü Lûgati't Türk B) Kutadgu Bilig
C) Nehcü'l Feradis D) Altun Yaruk

(2007 ALÖSS) –CEVAP A

Türkçenin Farsça kadar zengin bir dil olduğunu ispatlamak için yazılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutadgu Bilig B) Divanü Lûgati't - Türk
C) Muhakemetü'l Lûgateyn D) Şecere-i Türkî

(2007- MEB EKMYS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Büyük Selçuklular Dönemi'ne aittir?

- A) Nizamiye Medresesi B) Karatay Medresesi C) Çini Köşk
D) Muradiye Camisi E) İshak Paşa Sarayı

(2008 KPSS/Önlisans) –CEVAP A

"İhsâü'l-Ulûm" adlı kitabı ile ilimleri ilk defa sınıflandıran bilim insanı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farabi B) Biruni C) İbn-i Sina D) Ömer Hayyam

(2009- ALÖSS) –CEVAP A

Türk dilinin zenginliğini ve güzelliğini göstermek ve özellikle de Araplara bu dili öğretmek amacıyla Kaşgarlı Mahmut'un yazdığı ilk Türkçe ansiklopedik sözlük ve dil kitabı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Siyasetname B) Kutadgu Bilig
C) Divan-ı Lügati't-Türk D) Divan-ı Hikmet

(2009- MEB EKMYS) –CEVAP C

Nizam'ül-Mülk'ün Siyasetname adlı eserinin Türk-İslam Tarihi'ndeki öneminin,

- I. Yazarının Selçuklu devlet yönetiminde söz sahibi olması,
II. Devlet yönetimine ilişkin bilgiler vermesi,
III. Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra kendi türünde yazılan ilk eser olması

Durumları hangilerinden kaynaklandığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2010-KPSS /Önlisans) –CEVAP D

Selçuklularda, medrese yapımına önem verilmesinde,

- I. İslam Dünyası'nda din bilginlerine gereksinim duyulması,
II. Devlet yönetiminde görev alacak kişilere gerek duyulması,
III. Eğitim ve öğretime önem verilmesi

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

(2010/KPSS Ortaöğretim) –CEVAP E

Timurlular Devleti Döneminde bilim adamlarına önem verilmiş, hükümdarlar bilim ve edebiyat çalışmalarını bizzat desteklemiştir.

Bu dönemde yaşamış, Semerkant'ta kendi adına yaptırdığı rasathanesiyle ünlü astronomi bilgini ve devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uluğ Bey B) Ali Kuşçu C) Hüseyin Baykara
D) Ali Şir Nevai E) Şahrüh

(2010-LYS) –CEVAP A

Muallim-i Sani unvanıyla bilinen, eserleri Batı dillerine çevrilerek Avrupa bilim dünyasını etkileyen bilgin aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farabi B) Gazali C) Harezmi
D) Cüveyni E) Biruni

(2010-KPSS /Ortaöğretim) –CEVAP A

Divan-ı Lügati't-Türk adlı eserle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Türklerle Çinlilerin askerî mücadelelerini anlatır.
B) Devlet yönetimine ilişkin öğütler verir.
C) İlk Türkçe ansiklopedik sözlüktür.
D) Mesnevi tarzında yazılan bir ahlak kitabıdır.

(2010- YDGÖMYS) –CEVAP C

Karahanlılar Döneminde Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan Divan-ı Lügati't-Türk adlı eserin Türk kültürü açısından öneminin, aşağıdakilerin hangisinden kaynaklandığı söylenemez?

- A) Türk dilinin zenginliğinin ve güzelliğinin gösterilmesinin amaçlanması
B) İlk Türkçe ansiklopedik sözlük ve dil bilgisi kitabı olması
C) Dönemiyle ilgili pek çok alanda önemli bilgiler içermesi
D) Türk destan ve efsaneleri hakkında bilgi sunması
E) Eserin adının "mutluluk veren bilgi, kutlu bilgi" anlamına gelmesi

(2011-LYS) –CEVAP E

"Şecere-i Türk" adlı eseri yazan **Hive Hanı**, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İl Bars B) Hak Nazar Han
C) Baki Muhammed Han D) Ebû'l Gazi Bahadır Han

(2011- YDGÖMYS) –CEVAP D

Büyük Selçuklular Döneminde yaşamış; edebiyat, matematik ve astronomi alanlarında eserler vermiş ünlü bilim ve edebiyat adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enveri B) Yusuf Has Hacıp C) Ömer Hayam
D) Firdevsi E) Necmeddin-i Kübra

(2011-HAS) –CEVAP C

Karahanlılar Dönemi'nde fermanlarda kullanıldığı bilinen ve Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonraki ilk edebî eser olan Kutadgu Bilig'in de yazıldığı alfabe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göktürk B) Sogd C) Uygur D) Kril E) Arap

(2012-LYS) –CEVAP C

I. Karahanlılar II. Gazneliler III. Büyük Selçuklular
Yukarıdaki Türk-İslam devletlerinin hangilerinde resmî yazışmalarda ve edebî eserlerde Türkçenin kullanılmasına önem verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2012-JANA) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisinin, Büyük Selçuklu Devleti'nde bilim ve eğitim ortamının geliştirilmesi amacıyla yapıldığı söylenemez?

- A) Sultanların, âlim ve sanatkarları saraylarında himaye etmesi
B) Farklı şehirlerde medreseler açılması
C) Medreselerde dinî eğitimin yanında tıp, matematik gibi alanlarda da eğitim verilmesi
D) Tüccar ve yolcuların dinlenmesi için yollar üzerinde kervansaraylar yapılması
E) Rasathane kurularak gök cisimlerinin gözlenmesi

(2012-ALS) –CEVAP D

Büyük Selçuklular Dönemi'nde görülen aşağıdaki gelişme ve olayların hangisinde, kurulan rasathanede gök cisimlerinin gözlenmesinin etkisi olduğu savunulabilir?

- A) Nizamiye Medresesinin açılmasında
B) Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasında
C) Kudüs ve Şam'ın ele geçirilmesinde
D) Atabeylik uygulamasının başlamasında
E) Celâli Takvimi'nin hazırlanmasında

(2012-LYS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Türk-İslam dünyasının önde gelen bilim adamlarından biri değildir?

- A) İbn-i Sina B) Farabi C) Biruni
D) Ömer Hayyam E) Kuyucu Murat Paşa

(2012-ÖMSS) –CEVAP E

Türk tarihinde bilinen ilk kütüphane, aşağıdaki devletlerden hangisi zamanında kurulmuştur?

- A) Uygur B) Göktürk C) Hazar D) Karahanlı E) Büyük Selçuklu

(2012-ÖMSS) –CEVAP A

Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig adlı eserini hangi Türk devleti döneminde, kime takdim etmiştir?

- A) Hun Devleti- Attila
B) Karahanlı Devleti - Uluğ Kara Buğra Han
C) Gazneli Devleti - Sultan Mahmut
D) Gazneli Devleti - Sultan Mesut
E) Karahanlı Devleti - Satuk Buğra Han

(2012-KPSS/Önlisans) –CEVAP B

Kâşgarlı Mahmut tarafından 11. yyda yazılan Divan ü Lügati't-Türk nitelik ve içerik olarak aşağıdaki türlerden hangisine girer?

- A) Anı kitabı B) Ansiklopedik sözlük C) Biyografi
D) Şiir antolojisi E) Vakayiname

(2012-HAS) –CEVAP B

(...) yalnız bir sözlük değil, İslamiyet öncesi Türk edebiyatını, tarihini, folklorunu, mitolojisini aydınlatan ansiklopedik bir eserdir. **Kâşgarlı Mahmut tarafından yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmıştır. Bu parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

- A) Kutadgu Bilig B) Divan-ı Hikmet
C) Atabetü'l-Hakayık D) Divanü Lügati't-Türk

(2012- YDGÖMYS) –CEVAP D

Büyük Selçuklular Dönemi'nin en büyük medresesi olarak bilinen, Vezir Nizamü'l-Mülk tarafından Bağdat'ta açılan medrese aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hatuniye B) Karatay C) Yakutiye
D) Nizamiye E) İnce Minareli

(2012-ÖMSS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklular Dönemi'nin eğitim kurumudur?

- A) İdadi B) Rüştîye C) Medrese D) Darülfünun E) Enderun

(2013-LYS) –CEVAP C

İran-Fars edebiyatının ünlü ismi Firdevsî'nin meşhur eseri Şehname, aşağıdaki Türk hükümdarlarından hangisine sunulmuştur?

- A) Karahanlı Hükümdarı Satuk Buğra Han
B) Gazneli Sultan Mahmut
C) Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah
D) Gazneli Sultan Mesut
E) Karahanlı Hükümdarı Bilge Kül Kadir Han

(2013 KPSS Tarih Alan) –CEVAP B

Yükneklî Edip Ahmet'in Karahanlı Türkçesiyle 12. yüzyılda yazdığı 484 mısralık eseridir. Bir ahlak kitabı olan bu eserde, Müslüman Türklerin kültür anlayışı çerçevesinde bireylerin ahlaki eğitimi amaçlayan kurallar, dönemi için anlaşılır bir Türkçe ile manzum olarak verilmiştir.

Bu paragrafta tanıtılan eser, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutadgu Bilig B) Divan-ı Hikmet C) Kısasü'l-Enbiya
D) Atabetü'l-Hakayık E) Divanü Lügati't-Türk

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP D

DEVLET YÖNETİMİ

Memlükler Devleti'nin siyasi varlığı Osmanlı Devleti'nden daha kısa sürdüğü halde, Memlüklerde tahta geçen hükümdar sayısı Osmanlılardan daha çoktur.

Memlüklerde hükümdar değişikliklerinin Osmanlılardan daha fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumun çeşitli etnik gruplardan oluşması
B) Her emirin sultan olma hakkına sahip olması
C) Türkçe bilenlerin imtiyazlı olması
D) Osmanlı Devleti'nden önce kurulmuş olması
E) Hükümdarlığın, halifenin onayına bağlı olması

(1991 ÖSS) –CEVAP B

Ortaçağda kurulan devletlerin birçoğunda hükümdarlar egemenliklerini dine dayandırmışlar ve din adamları devlet yönetiminde etkili olmuşlardır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Şehir devleti anlayışının
B) Tutsaklık uygulamasının
C) Lonca sisteminin
D) Feodal sistemin
E) Laik olmayan devlet anlayışının

(1994-ÖSS) –CEVAP E

Aşağıdaki Türk - İslam Devletleri'nden hangisinde, hükümdar din işlerini halifeye bırakarak devlet işlerini ise tümüyle kendi üzerine alarak laik bir uygulama başlatmıştır?

- A) Osmanlılar B) Gazneliler C) Karahanlılar
D) Memlükler E) Selçuklular

(1999-DMS) –CEVAP E

Selçuklular; bölge ve eyaletlerin başına idareci olarak atadıkları şehzadelerin yanına “Atabey” unvanı olan kişiler de verirdi.

Bu uygulamadaki temel amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şehzadeler arasındaki taht kavgalarını önlemek
B) Atabeylerin merkeze bağlılığını arttırmak
C) Eyalet güvenliğini sağlamak
D) Şehzadeleri devlet yönetimi açısından yetiştirmek
E) Orduyu güçlendirmek

(1999-DMS) –CEVAP D

Selçuklularda erkek hanedan üyelerinin, yanlarına bilgili devlet görevlileri verilerek eyalet veya vilayetlere yönetici olarak gönderilmeleri aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Devlet yönetiminde deneyim kazanılmasına önem verildiğinin
B) Yönetim birimlerinin sayıca az olduğunun
C) Askerliğe önem verildiğinin
D) Merkezi otoritenin korunmak istendiğinin
E) Yerleşik hayata geçişin hızlandırılmak istendiğinin

(2006-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Karahanlılar Döneminde “Vezir”e verilen Türkçe addır?

- A) Baymirza B) Mirza C) Ayutmuş D) Yuğruş

(2006- ALÖSS) –CEVAP D

Karahanlı, Gazneli ve Selçuklu saraylarında hükümdarın hizmetlileri belli başlı gruplara ayrılmıştı ve başlarında Ulu Hacib bulunmaktaydı. Aşağıdakilerden hangisi Ulu Hacib’in emri altında bulunan görevlilerden değildir?

- A) Emir-i Dad B) Camedar C) Havayic Sâlâr D) Emir-i Ahur

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

I. Selçuklu Devleti II. Göktürk Devleti III. Uygur Devleti Yukarıdaki Türk devletlerinden hangileri kurucularının adını almıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2006- JOK Astsb) –CEVAP E

Selçuklular hanedan olarak diğer Türk hanedanları ile akraba olmuşlardır. Tuğrul Bey, Alparslan ve Melikşah’ta bu görülür. Türk tarihinde böyle bir geleneğin olması daha çok hangi sebebe dayanır?

- A) Devletin gücünü artırmak isteği
B) Komşularla barış içinde yaşama isteği
C) İslam dünyasındaki nüfuzunu artırmak düşüncesi
D) Cihanşümul devlet politikası

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Karahanlı hükümdarlarının taşıdığı unvanlardan biri değildir?

- A) Hakan B) İlteber C) Han D) Kadir

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Büyük Selçuklularda kadılar, aşağıdaki konulardan hangisinde karar verme yetkisine sahip değildir?

- A) Fetva verme B) Nikâh kıyma C) Miras paylaşırma
D) Vakıfları denetleme E) Ticari anlaşmazlıkları çözme

(2007- JOK Astsb) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Türk-İslam Devletlerinde hükümdarlık sembollerinden biri değildir?

- A) Hilat (giysi) B) Asa C) Bayrak (alem)
D) Çetr (saltanat şemsiyesi) E) Ok

(2008 - KPSS/Önlisans) –CEVAP E

Moğolların,

- I. En önemli devlet organlarının Kurultay olması,
II. Ülke topraklarının hanedan üyeleri arasında paylaştırılması,
III. Ordularının onlu sisteme göre oluşturulması

durumlarından hangileri Türklerden etkilendiklerini gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2008-HAS) –CEVAP E

Devlet yönetimini hanedanın erkek çocuklarına öğretmeyi amaçlayan atabeylik, aşağıdaki Türk devletlerinin hangisi zamanında ortaya çıkmıştır?

- A) Karahanlılar B) Gazneliler C) Büyük Selçuklular
D) Memluklar E) Harzemşahlar

(2008-HAS) –CEVAP C

I- Oğuz Destanı’ndaki ok motifi

II- Uygur efsanesindeki kardeşlerin belli bölgelere sevk edilmesi

III- Göktürk kitabelerindeki, zaptı düşünülen istikamete şehzadeler tayin edilmesi

IV- Selçukluların, Dandanakan Savaşı’ndan sonra topladıkları mecliste fütûhat yönlerinin ve buralarda vazife alacak başbuğların seçilmesi

olguları, Türk devletlerinde İslamiyet’in kabulünden önce ve sonra var olan aşağıdaki anlayışlardan hangisinin bir göstergesidir?

- A) Ülke topraklarını töreye göre paylaşmanın
B) Cihan hâkimiyeti düşüncesinin
C) Doğu - Batı idari teşkilatlanmasının
D) Göçebe yaşam tarzının

(2007- ALÖSS) –CEVAP B

Müslüman Türk devletlerinde devlet memurluğu çoğunlukla babadan oğula geçer, iktidar değişimlerinde de iktidar çoğu kez aynı ailede kalırdı.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biridir?

- A) Devletin iyi yönetilmesi
B) İşsizliğin önünün kapanması
C) Başarılı bir dış siyaset izlenmesi
D) Yeni mesleklerin önünün kapanması
E) Bürokraside egemen bir sınıfın ortaya çıkması

(2008 - KPSS) –CEVAP E

Selçuklu hükümdarlarının halifenin üstünlüğünü tanımalarına,

- I. Halife adına hutbe okutulması,
II. Halifeden aldıkları yetkiyle devleti yönetmeleri,
III. Tuğrul Bey’i halifeyi Büveyhoğullarının baskısından kurtarması

durumlarından hangilerinin kanıt olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-HAS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi, Türklerin İslam toplumuna katılmasından sonra uyguladıkları arasında değildir?

- A) Ahilik teşkilatı B) Kümbet mimarisi C) Arap alfabesi
D) Vakıf sistemi E) Veraset sistemi

(2010-KPSS/Lisans) –CEVAP E

Selçuklularda,

- I. Hükümdarın Tanrı adına insanları yönetmekle görevli olması
II. Ülkenin, hanedan üyelerinin ortak malı sayılması,
III. Din işlerinin halifeye, dünya işlerinin sultana ait olması

durumlarından hangilerinin taht kavgalarına neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2009 - KPSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, ilk Müslüman Türk Devletlerinde, hükümdarın çocuk yaşta olması hâlinde devleti yönetme yetkisi verilen unvanıdır?

- A) Atabey B) Naib C) Şahne D) Melik E) Ulak

(2010-JANA) –CEVAP B

Tuğrul Bey, Bağdat’ı alarak Halife Kaim bi Emrillah’ı Büveyhoğullarının elinden kurtarmıştır. Bunun üzerine Halife, Tuğrul Bey’i Doğu’nun ve Batı’nın sultanı ilan etmiştir.

Buna göre,

- I. Halife dünyevi yetkilerini Tuğrul Bey’e vermiştir.
II. Halifelik sadece dinî bir makam hâline gelmiştir.
III. Selçuklular İslam dünyasının liderliğini üstlenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2010-HAS) –CEVAP E

Türk-İslam devletlerinde Müslüman olmayan devletlere sınır olan bölgelere uc denilirdi. Uclar, güvenilir, bölgeyi tanıyan, askerî gücü olan beylerin yönetimine verildi. Beyler sınırlara yönelik saldırılar olduğunda ya da bir düşman kalesinin ele geçirilmesinde sultana sormadan hareket edebilirlerdi.

Yalnız bu bilgiyle,

- I. Uc beyleri sivil yönetimden sorumlu değildir.
II. Uc beyleri merkezî otoriteye bazı durumlar dışında bağlıdır.
III. Uclar, çoğunlukla savaşların yapıldığı yerlerdir.
IV. Uc beyleri öldüğünde beyliğe çoğunlukla vârisleri getirilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

(2010-LYS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu Selçuklularda belediye işlerine bakan görevlinin adıdır?

- A) Emir-i dâd B) Atabey C) Müstevfi D) Pervane E) Muhtesip

(2011-HAS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Türk-İslam devletlerinde pazarlarda fiyatları, tartı ve ölçü aletlerini, üretilen ve satılan malların kalitesini denetleyen görevlidir?

- A) Ulak B) Silahtar C) İğdişbaşı D) Muhtesip E) Camedâr

(2011 - KPSS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti'nde bir bölgenin yönetimi ile görevlendirilen hanedan üyelerine verilen unvandır?

- A) Atabey B) Melik C) Serhenk D) Sübaşı E) Âmil
(2012-HAS) –CEVAP B

Büyük Selçuklular, Anadolu'nun Türkleşmesinde aşağıdaki uygulamalardan hangisini kullanmamışlardır?

- A) İmar B) Öşür C) Fetih D) İskân
(2012- YDGÖMYS) –CEVAP B

Nizamülmülk, Siyasetname adlı eserinde askerî ve idari görevlilerin kendilerine verilen iktalarda sürekli tutulmayıp belirli sürelerle değiştirilmesini önermiştir.

Nizamülmülk'ün bu önerisiyle,

- I. Ülkede feodal güçlerin ortaya çıkmasını önlemek,
II. İktâ sahiplerinin halka baskı yapmasını engellemek,
III. Tarım ürünü çeşitlerini artırmak

durumlarından hangilerini amaçladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2013-LYS) –CEVAP D

EKONOMİ

Türk-İslam Devletlerinde ekonomi,

- I. ticaret,
II. hayvancılık,
III. tarım

alanlarından hangilerine dayanıyordu?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2008-HAS) –CEVAP E

- I. Cizye II. Haraç III. Öşür

Yukarıdaki vergilerden hangileri Türk-İslam Devletlerinde yalnız Müslüman olmayanlardan alınan vergilerdir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2009-HAS) –CEVAP D

Büyük Selçuklular Döneminde,

- I. Müslüman olmayan tüccarların can ve malının devlet güvencesine alınması,
II. Kervanların konaklaması için kervansaraylar yapılması,
III. Tuğrul Bey ve diğer Selçuklu sultanlarının kendi adlarına para bastırması

durumlarından hangilerinin ticaretin gelişmesinde etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

(2010-HAS) –CEVAP C

HUKUK

Aşağıdakilerden hangisi Selçuklularda hukuk işleriyle ilgili bir görevli değildir?

- A) Kadı'l-Kuzat B) Şeyhülislam
C) Kadı D) Naib-i Kadı

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

ORDU TEŞKİLATI

Karahanlılarda Hassa Ordusu küçük yaşta esir edilen veya para ile satın alınan gençlerden oluşturulurdu.

Hassa ordusunun oluşturulma biçiminin Osmanlılarda aşağıdakilerden hangisinde temel olduğu savunulabilir?

- A) İltizam sistemine B) Tımar sistemine C) Devşirme sistemine
D) Eyalet sistemine E) Merkezi devlet sistemine

(1999 - DMS) –CEVAP C

I. Harzemşahlar II. Hazarlar III. Selçuklular

Yukarıdaki devletlerin hangilerinde iktâ sistemi uygulanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III
(2006-SOS-2) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi, Büyük Selçuklu ordusunda sultana bağlı olup hizmetlerinin karşılığında kendilerine iktâ denilen belirli bir arazi tahsis edilen özel birliklerdir?

- A) Saray gılmanları B) Hassa askerleri C) Eyalet askerleri
D) Sipahiler E) Yardımcı kuvvetler

(2012-HAS) –CEVAP B

SANAT VE MİMARİ

Türk-İslam uygarlığında aşağıdakilerden hangisinin yasaklanması, oymacılık, kakmacılık nakkaşlık gibi süsleme sanatlarının gelişmesinde etkili olmuştur?

- A) Yazı (hat) sanatı B) Resim ve heykeltçilik C) Duvar çinçiliği
D) Figürlü plastik sanat E) Minyatür sanatı

(1986-ÖSS) –CEVAP B

Türk - İslam mimarisinde çeşitli amaçlara hizmet eden yapı topluluğuna verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kümbet B) Han C) Medrese D) Külliye E) Camii
(1999 - DMS) –CEVAP D

Türk mimarisinde,

- I. Külliye II. Medrese III. Kümbet

türü yapılardan hangileri "anıtmezar" niteliğindedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I ve III
(2003 - KPSS) –CEVAP C

I. Bitki motifleri II. Hayvan figürleri III. Yazı türleri
Selçuklu mimarisinde yukarıdakilerden hangileri süsleme amacıyla kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III
(2003-KPSS) –CEVAP E

Aşağıdaki Türk devletlerinin hangisinde kervansaray mimarisi yoktur?

- A) Karahanlılar B) Gazneliler C) Büyük Selçuklular
D) Anadolu Selçukluları E) Göktürkler

(2006 - KPSS/Önlisans) –CEVAP E

"İlk Türk İslam devletlerinde resim sanatı gelişmemiş olmakla birlikte, paralar üzerinde figürler, halılar üzerinde bitki ve hayvan motifleri bulunmakta idi."

Buna göre, ilk Türk İslam devletlerinde resmin yerini hangi sanat dalı almıştır?

- A) Hat sanatı B) Çinçilik C) Minyatür D) Ebru
(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Selçuklu Sanatı'nın etkisi hangi coğrafi sahada daha çok görülebilir?

- A) Hindistan B) Endülüs C) Anadolu D) Mısır
(2006- ALÖSS) –CEVAP D

Aşağıda verilen mimari eserlerden hangisi Gazneliler Dönemine aittir?

- A) Arus'ül-Felek Camii B) Harekkan Kümbeti
C) Mümine Hatun Türbesi D) Ribat-ı Anuşirvan Kervansarayı
(2008- ALÖSS) –CEVAP A

- I- Üst üste çift kubbe II- Silindirik ve yivli minareler
III- Köşeli çatı IV- Beş köşeli mihrap

Yukarıdakilerden hangileri, Büyük Selçukluların mimariye getirdikleri yeni unsurlardandır?

- A) Yalnız II B) II - IV C) I - III - IV D) I - II - III - IV
(2009- ALÖSS) –CEVAP D

- I. Cami II. Darüşşifa III. Medrese

Yukarıdaki yapı türlerinden hangileri külliye de yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III
(2009-JANA) –CEVAP E

Türklerin İslamiyet'e geçmeleriyle aşağıdakilerden hangisi kültürel hayatlarında bir sanat kolu oluşturacak derecede önem kazanmıştır?

- A) Hat B) Maden işçiliği C) Heykel D) Oyma E) Dokuma
(2009 - KPSS) –CEVAP A

El yazması kitapların yaldızlı süslemesini yapan sanatçıya verilen isim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Müzehhib B) Müverrih C) Mücellid D) Hakkâk
(2009- ALÖSS) –CEVAP A

Türk-İslam mimarisinin temelleri aşağıdaki devletlerden hangisinin zamanında atılmıştır?

- A) Memlükler B) Karahanlılar C) Eyyübîler
D) Gazneliler E) Selçuklular
(2010-KPSS) –CEVAP B

Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra artan el yazması kitap üretimine paralel olarak aşağıdaki sanat dallarının hangisinde artış olduğu söylenemez?

- A) Hat B) Tezhip C) Cild D) Fresk E) Minyatür
(2011-LYS) –CEVAP D

Güney Afganistan'da, kalıntıları günümüze ulaşmış Leşker-i Bazar Sarayı ve Ulu Cami aşağıdakilerden hangisinin dönemine aittir?

- A) Altın Orda B) Babür C) Karahanlı
D) Gazneli E) Büyük Selçuklu
(2012-HAS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi, Ortaçağ Türk-İslam devletlerinde kullanılan silahlardan biri değildir?

- A) Ok B) Mızrak C) Tank D) Gürz E) Kılıç
(2012-ÖMS) –CEVAP C

SIYASİ TARİH

- I. Göktürk Devleti
II. Kutluk Devleti
III.Eyyubi Devleti
IV. Memlükler Devleti
V. Osmanlı Devleti

Yukarıda verilen Türk devletlerinden hangileri belirli bir süre de olsa aynı dönemde yaşamıştır.

- A) IV ve V B) III ve IV C) III ve V
D) I ve II E) I ve III

(1983-ÖYS) –CEVAP A

Karahanlı Devleti'nin Türk tarihi açısından en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok uluslu bir yapıya sahip olması
B) Orta Asya'da kurulmuş olması
C) Adını kurulduğu yerden almamış olması
D) Doğu ve batı olarak ikiye ayrılması
E) Orta Asya'daki ilk Müslüman Türk devleti olması

(1999 - DMS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu sultanlarından biri değildir?

- A)Sultan Sancar B)Tutuş C)Berkyaruk D)Mehmet Tapar

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Aşağıdaki devletlerden hangisi diğerlerinden daha sonra yıkılmıştır?

- A) Harzemşahlar B)Timurlular C)Gazneliler D)Büyük Selçuklular

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Selçuklular döneminde gerçekleşen;

- I. Dandanakan II. Katvan III. Pasinler

savaşlarının kronolojik sırası aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A)I - II - III B)II - I - III C)III - II - I D)I - III - II

(2006- ALÖSS) –CEVAP D

Eşi Mümtaz Mahal'in anısına Hindistan'daki Tacmahal'i yaptıran Şah Cihan, aşağıdaki Türk devletlerinden hangisinin hükümdarıdır?

- A) Babürlüler B) İhşidler C) Memlükler
D) Karahanlı E) Tulunoğulları

(2006-SOS-2) –CEVAP A

Türk tarihinde "İlk Müslüman Türk Devleti" nitelmesi için, devletin siyasi temsil kudreti, coğrafi egemenlik alanı, nüfus yoğunluğu, tarihi fonksiyonu gibi kriterler göz önünde bulundurulmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki devletlerden hangisi tarihte "İlk Müslüman Türk Devleti" olarak kabul edilmelidir?

- A) Bulgarlar B) Tolunoğulları C) Hazarlar D) Karahanlılar

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

Bir savaşta taraflardan birisinin galip gelmesi aşağıdaki faktörlere bağlıdır.

- I. Eğitimli ve sayıca üstün bir ordu
II. Silah, teçhizat ve teknik

- III. Yönetim, sevk, idare ve taktik
IV. Tabiat şartlarının uygunluğu

Buna göre 1040 Dandanakan'da Selçukluların Gaznelileri yenmesinin altında yatan en önemli faktör yukarıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Dandanakan zaferinin Türk tarihindeki önemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulması
B) Türklerin İslamiyet'i tanınması
C) Selçukluların Bizans ile yaptığı ilk önemli savaş olması
D) Anadolu'da Türk tarihinin başlangıcı olması
E) Harzemşahlar Devleti'nin yıkılması

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Hindistan'da kurulmuş Türk devletlerinden biri değildir?

- A) Şemsiler B) Gurlular C) Kutbiler D) Balabanlar

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Aşağıdaki devletlerden hangisi Oğuzların Kınık boyu tarafından kurulmuştur?

- A) Büyük Selçuklular B) İlanlılar
C) Safevîler D) Karakoyunlular

(2006- MEB EKMYSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Selçukluların Gaznelilere karşı elde ettikleri ilk zaferdir?

- A) Nesa B) Talhâb C) Ulyââbâd D) Serahs

(2007- ALÖSS) –CEVAP A

Türk-İslam tarihinde görülen;

- I- Türkmenlerin kitleler hâlinde Anadolu'ya gelerek yerleşmeleri
II- Türkiye Tarihi'nin başlaması
III- İslam dünyası üzerindeki Bizans baskısının kalkması

olgularından hangileri Malazgirt Zaferi'nin sonuçları arasında sayılabilir?

- A)Yalnız I B)I ve II C)II ve III D)I, II ve III

(2007-MEBMYGS) –CEVAP D

I. Timur'un Altın Orda Devleti'nin parçalanmasına neden olması

II. Timur'un Yıldırım Bayezid'i yenmesi

III. İlhanlıların Anadolu Selçuklularını egemenliği altına alması

Yukarıdakilerden hangileri, Rusların Karadeniz'in kuzeyinde güçlerini artırmalarında etkili olmuştur?

- A)Yalnız I B)Yalnız II C)Yalnız III D)I ve II E)I, II ve III

(2007-HAS) –CEVAP A

Mısır'da, 13.-16. yüzyıllar arasında Türk yönetim sisteminin, Türk kültürünün ve Türk unsurunun yerleşmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Şeybaniler B) Memluklar C) Anadolu Selçukluları
D) Harzemşahlar E) Akkoyunlular

(2007-SOS-2) –CEVAP B

I- İlk önemli zaferini Fransa Kralı IX. Louis'in yönetimindeki Haçlı ordusuna karşı kazandı.

II- Altın Orda Devleti'yle anlaşarak Moğol istilasını önlemeye çalıştı.
III- Elbistan yakınlarında Moğol ordusunu yenerek Kayseri'ye kadar ilerledi ve adına hutbe okuttu.

IV- Ayn-ı Calûd'da öncü kuvvetlerin başında İlhanlı ordusunu yenilgiye uğrattı.

Verilenlerden hangileri Sultan Baybars'ın Memlûk hükümdarlığı zamanındaki faaliyetlerindendir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV

(2007- MEB EKMYSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Timur Devleti'nin kurulmasını kolaylaştırmıştır?

- A) Haçlı Savaşlarının sona ermesi
B) Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılması
C) Babürlüler Devleti'nin yıkılması
D) Çağatay Devleti'nin zayıflaması
E) Oğuzların Kayı Boyu'nun Anadolu'ya gelmesi

(2007-SOS-2) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Karahanlılar Devleti'nin özelliklerinden biri değildir?

- A) Konuşma dilinin Arapça olması
B) Federatif bir yapıda olması
C) Orta Asya'da kurulan ilk Müslüman Türk devleti olması
D) Adını devletin başındaki sülalenin unvanından alması
E) Türk töresine uygun olarak idari bakımdan iki kısma ayrılması

(2008-SOS-2) –CEVAP A

Türk İslam Devletlerinde,

- I. Fethedilen yerlerin fethedenin malı olması,
II. Fethedilen toprakların işletilmek üzere kişilere verilmesi,
III. Ordunun çoğunluğunun Türklerden oluşması

uygulamalarından hangilerinin bağımsızlık hareketlerine yol açtığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-HAS) –CEVAP A

Türk Tarihi'nde büyük öneme sahip olan;

- I- Malazgirt
II- Pasinler
III- Köseadağ
IV- Katvan
V- Yassıçimen

savaşlarının kronolojik sırası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II - IV - I - V - III B) II - I - IV - V - III
C) III - II - I - IV - V D) V - III - II - I - IV

(2008- ALÖSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, İran'da egemenlik kurmuş olan Müslüman Türk sülalelerinden biridir?

- A) Kalaçlar B) Kaçarlar C) Balabanlar D) Karakalpaklılar

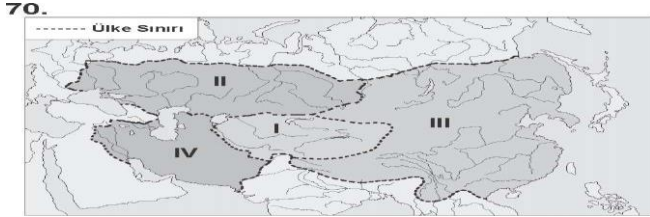
(2009- ALÖSS) –CEVAP B

Talas Savaşı'ndan sonra İslamiyeti kabul eden Karluklarda, insan figürleri, yerini yavaş yavaş bitki motifleri ve geometrik desenlere bırakmıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisindeki değişiklik ile ilgili olduğu savunulabilir?

- A) İnanç sistemi B) Doğa şartları C) Uluslararası ilişkiler
D) Ekonomik durum E) Kullandıkları malzeme

(2009-ALS) –CEVAP A

İmparatorluğu'nun parçalanmasıyla toprakları üzerinde kurulan yeni devletlerin gösterildiği yukarıdaki dilsiz haritada, numaralandırılmış bölgelerde kurulmuş olan devletlerin isimleri, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

	I	II	III	IV
A	Çağatay Hanlığı	Altın Orda Devleti	İlhanlı Devleti	Kubilay Hanlığı
B	Altın Orda Devleti	İlhanlı Devleti	Kubilay Hanlığı	Çağatay Hanlığı
C	Çağatay Hanlığı	Altın Orda Devleti	Kubilay Hanlığı	İlhanlı Devleti
D	Kubilay Hanlığı	Çağatay Hanlığı	İlhanlı Devleti	Altın Orda Devleti

(2009- ALÖSS) –CEVAP C

Moğollar ve Anadolu Selçuklu Devleti'yle komşu olan Harzemşahlar Devleti'nin 1231 yılında yıkılmasından sonra, Anadolu Selçuklu Devleti Moğollarla savaşmak zorunda kalarak ağır bir yenilgiye uğramıştır. 1243 yılındaki bu yenilgiden sonra Moğolların Anadolu üzerindeki baskısı giderek artmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biridir?

- A) Anadolu Selçukluların Bizanslılarla Miryakefalos Savaşı yapması
B) İlk Haçlıların Anadolu'ya gelmesi
C) Anadolu'da ilk Türkmen beyliklerinden Saltukluların kurulması
D) Moğolların Anadolu Selçuklu Devleti'ni kendilerine bağlı bir hükümet gibi yönetmesi
E) Büyük Selçuklu Devleti'nin parçalanması

(2010-LYS) –CEVAP D

Sultan Baybars verdiği siyasi mücadeleden sonra Memluk Sultanı olmuş ve Moğolların Bağdat katliamından kaçarak Mısır'a sığınan Abbasoğullarından El Mustansir'ı halife ilan etmiştir.

Baybars'ın bu tutumundaki amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halifenin dinî nüfuzundan yararlanıp hükümdarlığını meşrulaştırmak
B) Mezhep kavgalarına son vermek

- C) Moğolların Mısır'a gelmesini engellemek
D) Hicaz suyollarını koruma altına almak
E) Tahta geçmede saltanat sisteminin uygulanmasını sağlamak

(2010-LYS) –CEVAP A

Aşağıdaki savaşlardan hangisi, Büyük Selçuklu Devleti ile Gazne Devleti arasında yapılmıştır?

- A) Malazgirt B) Dandanakan
C) Yassı - Çemen D) Miryokefalos

(2010- YDGÖMYS) –CEVAP B

Cengiz Han'ın torunu Hülagu tarafından İran'da kurulan ve 1258 yılında Bağdat'ı alarak Abbasi Devleti'ne son veren devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlhanlı Devleti B) Timur Devleti C) Altın Orda Devleti
D) Çağatay Devleti E) Memluk Devleti

(2011 – KPSS) –CEVAP A

963-1187 yılları arasında Orta Asya'da siyasi varlık gösteren, hükümdarları için sultan unvanı kullanılan, Hindistan'da İslamiyet'in yayılmasında etkili olan Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karahanlı B) Gazneli C) İhsidler D) Memluk E) Tolunoğulları

(2011-HAS) –CEVAP B

Dandanakan Savaşı sonrasında Tuğrul Bey'in kendi adına hutbe okutmasının, aşağıdakilerden hangisini gösterdiği savunulabilir?

- A) Nizamülmülk'ün vezir olduğunu
B) Ülkenin, hanedan üyelerinin ortak malı olduğu anlayışını
C) Selçuklularda ekonomik ilişkilerin geliştiğini
D) Tuğrul Bey'in devlet başkanlığına geldiğini
E) Anadolu'ya ilk Türk akınlarının başladığını

(2011-ALS) –CEVAP D

Hindistan'da 1526 yılında kurulan, 1723 yılında Delhi ve Haydarabat olmak üzere iki devlete ayrılan, Şah Cihan'ın eşi Müntaz Mahal için yaptırdığı Tac Mahal adlı yapıtla anılan Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Babür B) Timur C) Altın Orda D) Çağatay E) İlhanlı

(2011-HAS) –CEVAP A

Aşağıdaki devletlerden hangisi Mısır'da kurulan ilk Türk devletidir?

- A) İhsidler B) Tolunoğulları C) Eyyubiler D) Fatimiler E) Memlükler

(2011-LYS) –CEVAP B

Cengiz Han'ın ölümünden sonra Çin'de hüküm süren (1280-1368) ve İslamiyeti kabul etmeyen Moğol devleti olarak bilinen, İtalyan seyyah Marco Polo'nun uzun süre kaldığı ve seyahatnamesinde buradaki gözlemlerini ayrıntılarıyla anlattığı devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kubilay Hanlığı B) Çağatay Hanlığı C) Altın Orda Devleti
D) İlhanlı Devleti E) Babür Devleti

(2011-LYS) –CEVAP A

Timur Devleti'yle ilgili olarak verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Timur tarafından kurulmuştur.
B) 1402 Ankara Savaşı'nda Osmanlı ordusunu yenmiştir.
C) Fırat ve Dicle kıyılarında hükümdarlık yapmıştır.

- D) Semerkant ve Belh, önemli şehirlerindendir.
E) Ali Şir Nevai, dönemin ünlü şair ve devlet adamıdır.

(2011-LYS) –CEVAP C

1025 yılında Karahanlılar ve Gazneliler aşağıdakilerden hangisinin güçlenmesine karşı önlem almayı kararlaştırmışlardır?

- A) Abbasiler B) Selçuklular C) Bizanslılar
D) Tolunoğulları E) İhsitoğulları

(2012-LYS) –CEVAP B

İhsidiler - Fatimiler
Fatimiler - Eyyubiler
Eyyubiler - Memlükler

Verilen eşleştirmelerin, aşağıdaki ortak kriterlerden hangisine göre yapıldığı söylenebilir?

- A) Yıkılan – Yıkılan B) Yıkılan – Yıkılan
C) Aynı yüzyılda kurulma D) Aynı yüzyılda yıkılma

(2011- YDGÖMYS) –CEVAP A

Tuğrul Bey, aşağıdaki şehirlerin hangisinde tahta çıkıp adına hutbe okutarak Selçukluların bağımsızlığını ilan etmiştir?

- A) Cend B) Belh C) Bağdat D) Nişabur

(2012- ALÖSS) –CEVAP D

Asıl adı Ebu Ali Hasan bin Ali olan "Nizamül-mülk"ü Büyük Selçuklu Devleti vezirliğine getiren hükümdar, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sultan Sencer B) Sultan Tuğrul Bey
C) Sultan Alp Arslan D) Sultan Berkıyarak

(2012- ALÖSS) –CEVAP C

Bir dönem "Ulu Cüz", "Orta Cüz" ve "Küçük Cüz" şeklinde cüzlere (kısım - kol) ayrılarak yönetilen hanlık, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hive Hanlığı B) Kazak Hanlığı
C) Buhara Hanlığı D) Astarhan Hanlığı

(2012- ALÖSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Abbasiler Döneminde Mısır'da kurulan ilk Türk devletlerinden biridir?

- A) Fatimiler B) Gazneliler C) Tolunoğulları
D) Oğuzlar E) Zengiler

(2012-HAS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Türklerin İslam dünyasına olan katkılarının biri değildir?

- A) Abbasiler Dönemi'nde devletin Bizans'a karşı korunması
B) Gazneliler Dönemi'nde İslamiyet'in Hindistan'a kadar yayılması
C) Endülüslü Emeviler Dönemi'nde İslamiyet'in İspanya'da yayılması
D) Anadolu Selçukluları Dönemi'nde Haçlılara karşı başarılar elde edilmesi
E) Büyük Selçuklular Dönemi'nde İslamiyet'in Anadolu'da yayılması

(2012-LYS) –CEVAP C

"İlek Hanlar" da denilen Türk-İslam devleti, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tolunoğulları B) Gazneliler C) Harzemşahlar D) Karahanlılar

(2012- YDGÖMYS) –CEVAP D

Aşağıdaki Türk devletlerinden hangisinin Hindistan'da İslamiyetin yayılmasına katkı sağladığı söylenemez?

- A) Babür Devleti B) Gazneli Devleti
C) Karahanlı Devleti D) Delhi Türk Sultanlığı

(2012 YDGÖMYS) –CEVAP C

Akkoyunlu Devleti'yle ilgili olarak hangisi doğrudur?

- A) Trabzon Rum İmparatorluğu'na son vermiştir.
B) Timur Devleti'ne karşı Osmanlı Devleti'ni desteklemiştir.
C) Timur Devleti tarafından ortadan kaldırılmıştır.
D) XV. yüzyılda kurulmuş olan Türkmen devletidir.
E) Osmanlı Devleti'ndeki Celâli Ayaklanmalarını desteklemiştir

(2013-LYS) –CEVAP D

- I. Batı İran ve Azerbaycan'ın alınması,
II. Ani şehrinin fethi,
III. Pasinler Savaşı

Yukarıdaki olaylardan hangileri, Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı Tuğrul Bey Dönemi'nde meydana gelmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

(2013 KPSS Tarih Alan) –CEVAP –CEVAP C

Haçlı ordularına karşı başarıyla mücadele ederek Kudüs'ü kurtaran hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. Kılıçarslan B) Selâhaddin Eyyubi C) Danişment Gazi
D) Nureddin Zengî E) Mengücek Gazi

(2013 Sosyal Bilgiler Alan) –CEVAP B

SOSYAL HAYAT

Türk - İslam devletlerinde köyde yaşayan reaya ile ilgili olarak;

- I. Ürün üzerinden vergi vermesi
II. Elindeki toprağa, işleyebildiği sürece sahip olması
III. Ölüm halinde erkek evlada miras bırakabilmesi

uygulamalarından hangisi yada hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

(1999 - DMS) –CEVAP E

İslam hukukunun "Vâkıfın şartı, şârî'nin nassı gibidir." hükmünü doğru olarak açıklayan ifade, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mevkufun kullanım şeklini devlet belirler.
B) Vâkıfın mevkufu ile ilgili tüm hakları mütevellinin tasarrufundadır.
C) Vâkıfın vakfettiği malın şer' en helal kazançla elde edilmiş olması gereklidir.
D) Vâkıfın vakfiyesindeki istekleri, Kur'an ayetleri hükmünde olup asla değiştirilemez

(2012- ALÖSS) –CEVAP D

TOPRAK YÖNETİMİ

Selçuklu sultanları, din ve ırk ayrımı gözetmeden halka toprak dağıtarak boş araziye değerlendirmeyi devletin görevi saymışlardır.

Selçuklu sultanlarının izledikleri bu politika, öncelikle aşağıdakilerden hangisini sağlamaya yöneliktir

- A) Vergi toplamada düzeni B) Üretimde artışı
C) Toprak bütünlüğünün korunmasını D) Ülkede asayışı
E) Yönetimde sürekliliği

(1995 -ÖSS) –CEVAP B

Türk-İslam Devletleri'nde reaya;

- I. Otlak,
II. Yaylak,
III. Bahçe,
IV. Orman,

alanlarından hangilerine sahip olup mülk edinebilmişlerdir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

(1999/DMS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Türk - İslam devletlerinde görülen toprak yönetimi ile ilgili bir kavram değildir?

- A) İkta B) Has C) Zeamet D) Ulak E) Yurtluk

(2005 - KPSS) –CEVAP D

İkta nedir?

- A) Selçuklularda eyaletlerdeki valilerin askerleri
B) Selçuklularda toprakların vergi gelirlerine göre bölümlere ayrılması
C) Türk devletlerinde sosyal hayatı düzenleyen kurallar
D) Türk İslam devletlerinde hukuk sistemi
E) Türk İslam sanatında bir tür

(2006-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP B

İslam hukukuna göre, herhangi bir kişinin mülklerinin veya gelirlerinin bir kısmının kamu yararı için süresiz olarak kullanılması sistemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İltizam B) Dirlık C) Vakıf D) Devşirme E) Öşür

(2007 - KPSS/Lisans) –CEVAP C

İlk Türk - İslam devletlerinde ikta arazisinin vergileri ikta sahiplerine ödenirdi. İktalarda çalışan reayadan alınacak vergi nisbetinin belirlenmesinde aşağıdakilerden hangisi göz önünde bulundurulmazdı?

- A) İkta sahibinin belirlediği ihtiyaç
B) İkta toprağının bulunduğu bölgenin özellikleri
C) İstihsal maddesinin cinsi
D) İstihsal maddesinin verim derecesi

(2007- ALÖSS) –CEVAP A

Büyük Selçuklularda iktalar askerî ve sivil devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında verilir. İkta sahipleri ikta olarak verilen topraklarda oturur, memurlar aracılığıyla vergileri toplardı. Bu vergilerin bir kısmıyla kendi geçimini sağlar, geri kalan kısmıyla da belli sayıda atlı asker beslerdi. Sefere çağrıldığı zaman askerleriyle birlikte sefere katılırdı.

Aşağıdakilerden hangisinin bu düzenlemeyle ortaya çıkan durumlardan biri olduğu savunulamaz?

- A) Hazinesin askerî harcamaların büyük bölümünden kurtarılması
B) İktalardan elde edilen vergi gelirlerinin bir kısmının maaş karşılığı olması
C) Ordunun tümünün atlı askerlerden oluşması
D) Atlı askerlerin masrafinin ikta gelirlerinden sağlanması
E) Toprakların ikta sahiplerinin mülkiyetinde sayılmaması

(2010-LYS) –CEVAP C

Büyük Selçuklularda, ülke topraklarının vergi gelirlerine göre bölümlere ayrılarak bunların askerî ve sivil devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında verilmesi usulü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İkta sistemi B) Gulam sistemi C) Vakıf sistemi
D) İltizam sistemi E) Devşirme sistemi

(2011-JANA) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Türk-İslam devletlerindeki toprak yönetimiyle ilgili arazi çeşitlerinden biri değildir?

- A)Has B)Mülk C)Gulam D) İkta E) Vakıf

(2011-HAS) –CEVAP C

TÜRKİYE TARİHİ

BEYLİKLER DÖNEMİ

Aşağıdaki Türk Beyliklerinden hangisi, Osmanlı Devletinin Anadolu'ya egemen olmaya çalışmasına karşı diğerlerinden **daha çok direnmiştir?**

- A) Candaroğulları B) Karamanoğulları C) Saruhanoğulları
D) Germiyoğulları E) Karesioğulları

(1984-ÖYS) –CEVAP B

XIII. yüzyıl sonlarına doğru Anadolu'da Moğol baskısının zayıflaması üzerine, sınırlara yerleştirilmiş Türkmen beyleri ve halk üzerindeki Selçuklu otoritesi de zayıflamıştır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisine hız kazandırmıştır?

- A) Anadolu'da ticaretin gelişmesine
B) Bizans'ta entrikaların başlamasına
C) Anadolu'da nüfusun artmasına
D) Anadolu'daki karışıklıkların ortadan kalkmasına
E) Beyliklerin ortaya çıkmasına

(1992-ÖSS) –CEVAP E

Anadolu Selçuklu Dönemi'nde yaşamış ilk Türk denizcisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Artuk Bey B) Çağrı Bey C) Tutuş D) Süleymanşah E) Çaka Bey

(2003 - KPSS) –CEVAP E

Batman yakınındaki Hasankeyf'te aşağıdakilerden hangisine ait eserler bulunmaktadır?

- A) Artukoğulları B) Germiyoğulları C) Karamanoğulları
D) Candaroğulları E) Aydınoğulları

(2006-KPSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da kurulan ilk beyliklerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Büyük Selçuklular tarafından yıkılmaları
B) Malazgirt Savaşının kazanılmasından sonra kurulmaları
C) Anadolu'nun bayındır hale getirilmesinde etkili olmaları
D) Egemen oldukları bölgelerde İslamiyeti yaymaya çalışmaları
E) Kurdukları yerleşim yerlerine Türkçe isimler vermeleri ve Anadolu'yu Türkleştirmeye çalışmaları

(2006-SOS-2) –CEVAP A

XIII yüzyıl sonlarında Anadolu'da Moğol baskısının azalması ve Selçuklu Devletinin otoritesinin zayıflaması aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Haçlı seferlerinin başlamasına
B) Oğuzların Anadolu'ya gelmesine
C) Bizans İmparatorluğunda taht kavgaları çıkmasına
D) Altın Ordu Devleti'nin parçalanmasına
E) Uçlara yerleştirilen Türkmen beylerinin beylikler kurması

(2006-SOS-2) –CEVAP E

"Anadolu'da 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra ilk Türk beylikleri ortaya çıkmıştır. 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra ise Anadolu'da ikinci defa beylikler dönemi yaşanmıştır."

Aşağıdakilerden hangisi Malazgirt Savaşı'ndan sonra kurulan beylikler arasında **yer almaz?**

- A) Dilmaçoğulları B) Danişmentliler
C) Dulkadiroğulları D) Çaka Beyliği

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da kurulan Türk devletlerinden biri **değildir?**

- A) Gazneliler B) Danişmentliler C) Saltuklular
D) Artuklular E) Mengücekliler

(2007-ALS) –CEVAP A

-Kütahya merkez olmak üzere, I. Yakup Bey tarafından kurulmuştur

-II. Yakup Bey, beylik topraklarını vasiyetle Osmanlılara bırakmıştır

-Beylik, II. Murat zamanında tamamen Osmanlılara katılmıştır

Özellikleri verilen Anadolu Türk Beyliği, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Germiyoğulları B) Hamitoğulları
C) Eşrefoğulları D) Taceddinoğulları

(2008- ALÖSS) –CEVAP A

I. Aydınoğulları II. Menteşoğulları III. Karamanoğulları

Yukarıdaki beyliklerden hangilerinin donanmaları vardı?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2009-JANU) –CEVAP D

Hasankeyf Harabeleri aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Artuklular B) Danişmentliler C) Mengücekliler D) Saltuklular E) Anadolu Selçukluları

(2009-HAS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Malazgirt Meydan Muharebesi sonrasında Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinden biri **değildir?**

- A) Dilmaçoğulları B) Tanrıvermişoğulları
C) Saltuklular D) Saruhanoğulları

(2011- YDGÖMYS) –CEVAP D

Türk denizciliğinin kurucusu sayılan ve 1081'de kazandığı deniz zaferi, Türk Deniz Kuvvetlerinin kuruluş yılı olarak kutlanan ünlü denizci aşağıda kilerden hangisidir?

- A) Piri Reis B) Salih Reis C) Şeydi Ali Reis
D) Umur Bey E) Çaka Bey

(2011-HAS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Anadolu Selçukluları ve Beylikler Döneminde hastaların tedavi edildiği yere verilen addır?

- A) Darüşşifa B) İmaret C) Medrese D) Türbe E) Kümbet

(2011-JANU) –CEVAP A

Aşağıdaki beyliklerden hangisi denizcilikle uğraşmamıştır?

- A) Dulkadiroğulları B) Aydınoğulları C) Saruhanoğulları
D) Menteşoğulları E) Karesioğulları

(2011-HAS) –CEVAP A

UNESCO tarafından, 1985 yılında Türkiye'den "evrensel tarihî miras" listesine alınan ilk mimari eser olan ve 1228 yılına tarihlenen Mengücekoğullarına ait yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alâaddin Camisi B) Divriği Ulu Camisi
C) Huan Hatun Külliyesi D) Karatay Medresesi
E) Sahip Ata Külliyesi

(2012-HAS) –CEVAP B

Malazgirt Savaşı'ndan sonra merkezi Sivas olmak üzere Orta Anadolu'da kurulan ve dönemin önemli eğitim kurumlarından biri olan Niksar'daki Yağıbasan Medresesini kuran beylik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Danişmentliler B) Saltuklular C) Mengücekliler
D) Artuklular E) Hamitoğulları

(2012-LYS) –CEVAP A

-Topraklarının Osmanlı Devleti'ne katılması ile Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması yolunda ilk adım atılmıştır.

- Osmanlılar, denizcilik alanındaki deneyimlerinden ve donanmalarından faydalanmışlardır.

Yukarıda verilen bilgiler aşağıdaki Türk beyliklerinden hangisine aittir?

- A) Karamanoğulları B) Dulkadiroğulları C) Candaroğulları
D) Aydınoğulları E) Karesioğulları

(2012-HAS) –CEVAP E

Anadolu'da kurulan ilk beyliklerden biri olan ve 1072-1202 yılları arasında Erzurum ve çevresinde hüküm süren; Üç Kümbetler ve Mama Hatun Türbesi gibi eserleri günümüze ulaşan beylik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Danişmentliler B) Saltuklular C) Artuklular
D) Mengücekliler E) Sökmenliler

(2013-KPSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de kurulan ilk Türk devletlerinden biri **değildir?**

- A) Dilmaçoğulları B) İnaoğulları C) Taceddinoğulları
D) Çubukoğulları E) Tanrıvermişoğulları

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP C

BİLİM - KÜLTÜR VE EDEBİYAT

Selçuklularda resmi yazışmalar Farsça idi. Medreselerde eğitim Arapça yapılıyordu. Halk ve ordu kanımı ise Türkçe konuşuyordu.

Bu durum Selçuklularda aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Ordudaki asker sayısının azalmasına
B) Yöneticiler ile halk arasındaki bağların güçlenmesine
C) Türk dilindeki gelişmenin yavaşlamasına
D) Yabancıların siyasal baskılarının önlenmesine
E) Yönetimde bilim adamlarının söz sahibi olmasına

(1991-ÖSS) –CEVAP C

XI. yüzyılın sonlarıyla XIII. yüzyılda Anadolu'da bilim ve düşünce hayatında önemli bir durgunluk yaşanmıştır.

Bu duruma neden olan en önemli etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahi teşkilatı B) Loncalar C) Sufilik D) Tarikatlar E) Haçlı seferleri

(1999 - DMS) –CEVAP E

Anadolu Selçuklu Devleti'nde edebi dil Farsça, bilim dili Arapçadır. Saray, ordu ve halk ise Türkçe konuşurdu.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Ülkede çok sayıda etnik grup bulunduğunun
B) Türkçede Farsça sözcüklerin Arapça sözcüklerden daha fazla bulunduğunun
C) Yönetim-halk kopukluğunun bulunduğunun
D) Bilimsel çalışmaların hız kazandığının
E) Türkçenin yaygın olarak kullanıldığının

(2000-DMS) –CEVAP C

Aşağıdaki eserlerden hangisinde Selçuklu Tarihiyle ilgili bilgilere rastlanmaz?

- A) Siyasetname B) İbn Bibi Tarihi
C) Oruç Bey Tarihi D) Oğuzname

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Anadolu Selçukluları ve Beylikler Döneminde yaşamış, sade ve anlaşılır dille yazdığı şiirlerini Divan ve Risaletü'n-Nushiye adlı eserlerinde toplamış, tasavvuf edebiyatının ünlü şairi kimdir?

- A) Yunus Emre B) Mevlana Celaleddin-i Rumi C) Âşık Paşa
D) Sultan Veled E) Hacı Bektaş-ı Veli

(2011-LYS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi'nin şairlerinden biri değildir?

- A) Şeyh Ahmed-i Gülşehri B) Âşık Paşa C) Yunus Emre
D) Hoca Dehhani E) Pir Sultan Abdal

(2012-HAS) –CEVAP E

DEVLET YÖNETİMİ

Anadolu Selçuklu Devleti'nde, kendilerine bir bölgenin yönetimi verilen hanedan üyelerine "melik" deniyordu. Kendi bölgelerinin yönetiminde söz sahibi olan meliklerin para bastırma, savaş açma ve siyasi görüşme yapma yetkileri yoktu.

Meliklerin yetkilerinin sınırlı tutulması, aşağıdakilerden hangisine önem verildiğini gösterir?

- A) Sınırların güvenliğinin artırılmasına
B) Ekonomik durumun düzeltilmesine
C) Ülke bütünlüğünün korunması
D) Yerleşik hayatın yaygınlaştırılmasına
E) Dış ilişkilerin artırılmasına

(1992-ÖSS) –CEVAP C

Anadolu Selçukluları döneminde ülkede Müslüman Türklerle birlikte yaşayan Hristiyan ve Musevi topluluklar genelde şehirlerde oturur, zanaat ve ticaretle uğraşır, ibadet ve dini törenlerini serbestçe yerine getirirlerdi. Bunlar, askerlik yapmazlar, ancak vergi verirlerdi.

Bu durum Anadolu Selçuklularıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Hoşgörüye dayanan bir siyasetin uygulandığının
B) Ticaretin ülke ekonomisindeki payının az olduğunun
C) Anadolu'da İslamiyetin giderek yaygınlaştığının
D) Yabancıardan alınan vergilerin giderek azaltıldığının
E) Devlet yönetiminde yabancılara da görev verildiğinin

(1993-ÖSS) –CEVAP A

- I. Karamanoğulları Beyliği
II. Anadolu Selçuklu Devleti
III. Büyük Selçuklu Devleti

Yukarıdakilerden hangisi veya hangilerinin merkezi Konya'dır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

(2004 - KPSS) –CEVAP C

Anadolu Selçukluları döneminde Anadolu'da vilayetlerin ve yerel askeri güçlerin başında bulunan subaşılar, bu vilayetlerdeki iktaların sahibi değil yöneticisi ve askerlerin amiriydiler.

Bu bilgiye dayanarak Anadolu Selçukluları dönemiyle ilgili

- I. Toprağın mülkiyeti işleyene aittir.
II. Yönetim ve askerlik hizmetleri birlikte yürütülmüştür.
III. Subaşılar sultana bağlı değildir.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

(2005-ÖSS) –CEVAP B

Selçuklularda erkek hanedan üyelerinin, yanlarına bilgili devlet görevlileri verilerek eyalet veya vilayetlere yönetici olarak gönderilmeleri aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Devlet yönetiminde deneyim kazanılmasına önem verildiğinin
B) Yönetim birimlerinin sayıca az olduğunun
C) Askerliğe önem verildiğinin
D) Merkezi otoritenin korunmak istendiğinin
E) Yerleşik hayata geçişin hızlandırılmak istendiğinin

(2006 - KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP D

Aşağıdaki Türkiye Selçuklu sultanlarından hangisinin mezarı, Türkiye sınırları dışındadır?

- A) I. Kılıç Arslan B) II. Alâeddin Keykübâd
C) III. Gıyaseddin Keyhusrev D) II. İzzeddin Keykâvus

(2007- ALÖSS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Selçuklu Devleti'nin "Kubbet-ul İslam" unvanıyla adlandırdığı şehirdir?

- A) Konya B) Kayseri C) Ahlat D) Aksaray

(2007- ALÖSS) –CEVAP C

Türkiye Selçuklularında ülke topraklarının kayıt defterlerini tutan, has ve ıktalara ait kararları düzenleyen divana verilen isim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnşa B) İşraf C) Pervaneci D) Niyabet-i Saltanat

(2008- ALÖSS) –CEVAP C

Anadolu Selçukluları zamanında, uç bölgelerde görev alan Türkmen beylerinin boy ve oymaklarıyla gelerek buralarda yerleşmelerinin,

- I. Bölgede nüfusun artması,
II. Sınırların korunması,
III. Anadolu'nun Türkleşmesine katkısı olması

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

(2008-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP E

Anadolu Selçukluları'nda 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Selçuklu sikkeleri İlhanlı paralarına göre ayarlanmış, daha sonra Moğollarca basılmaya başlanmıştır.

Bu durumun Anadolu Selçukluları'nda aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olduğu savunulamaz?

- A) Devletin yıkıldığının
B) Merkezi otoritenin bozulduğunun
C) Selçuklu sikkelerinin kullanımdan kalkmadığının
D) Moğolların bir süre Anadolu'ya egemen olduğunun
E) Anadolu Selçukluları'nın ekonomik yönden bağımlı olduğunu

(2008-HAS) –CEVAP A

- I. Yönetici aile bireylerinin devleti yönetme hakkının olması
II. Hükümdarlığın babadan oğula geçmesi
III. Hükümdarların bilim adamlarının yanında eğitim görerek yetişmesi

Yukarıdakilerden hangilerinin, Anadolu Selçukluları'nda saltanat kavgalarına neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

(2008- JOK Astsb) –CEVAP C

Anadolu Selçuklularında, hükümdarın başkentte olmadığı zamanlarda ona ait işleri aşağıdakilerden hangisi yürüttü?

- A) Sübaşı B) Atabey C) Naip D) Muhtesip E) Melik

(2008-HAS) –CEVAP C

Selçuklular, bölge veya eyaletlerin başına idareci olarak atadıkları hanedanın erkek çocuklarının yanına Atabey unvanlı kimseler verirlerdi. Bunlar, devlet ve askerlik işlerinde iyi yetişmiş, deneyimli kimselerden seçilirdi. Atabeyler hanedanın erkek çocuklarını idarecilik ve askerlik konularında en iyi şekilde yetiştirmeye çalışırdı.

Bu yöntemle,

I. Hanedanın erkek çocuklarına devleti yönetme konusunda deneyim kazandırmak,

II. Atabeylerin kuvvet sahibi olmalarını sağlamak,

III. Taht kavgalarını önlemek

durumlarının hangilerinin amaçlandığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2009-HAS) –CEVAP A

Selçuklularda atabey adı verilen şehzadelerin hocasının, Osmanlı Devleti'ndeki benzeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Âyan B) Lala C) Vezir D) Mültezim E) Kethüda

(2010-HAS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Anadolu Selçuklularında şer'i yargı sisteminin başında bulunan görevinin adıdır?

- A) Muhtesip B) Emirü's-sevâhil C) Atabey D) Kadı'l-kudat E) Subaşı

(2011-HAS) –CEVAP D

Anadolu Selçuklularında ordunun yiyecek, giyecek, teçhizat ve maaş işleriyle ilgilenen divan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan-ı Pervane B) Divan-ı İstifa C) Divan-ı İşraf
D) Divan-ı İnşa E) Divan-ı Arzi'l Ceyş

(2012-HAS) –CEVAP E

Anadolu Selçuklu Devleti'nde hükümdarların "Keyhüsrev, Keykubat ve Keykavus" gibi adlar kullanmalarının aşağıdakilerden hangisini gösterdiği savunulabilir?

- A) İlk Türk devletlerine ait gelenekleri devam ettirdiklerini
B) Fars kültürünün etkisinde kaldıklarını
C) Anadolu'nun eski kültürlerinden etkilendiklerini
D) Arapça unvanları öne çıkardıklarını
E) Bizans'ın hükümdarlık unvanlarını kullandıklarını

(2013-YGS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Anadolu Selçuklu Devleti ile Büyük Selçuklu Devleti arasındaki ortak özelliklerden biri değildir?

- A) Ülkenin, hanedanın ortak malı kabul edilmesi
B) Hükümdarlık alameti olarak hutbe okutmaları
C) Şehzadelerin, melik unvanıyla eyaletlerde görev yapması
D) Hükümdarlarının Farsça unvanlar alması
E) Hassa birliklerinin oluşturulması

(2013 KPSS Tarih Alan) –CEVAP D

DONANMA VE DENİZCİLİK

Türk denizciliğinin Anadolu Selçuklu Dönemi'ne kadar gelişmemesinde başlıca etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devletin egemenlik anlayışı B) Ülke topraklarının coğrafi konumu
C) Komşularının güçlü olması D) Devletin ekonomik yapısı
E) Sınırlarının geniş olması

(1999-DMS) –CEVAP B

Anadolu Selçukluları,

I. Sinop,

II. Alanya,

III. Trabzon

limanlarından hangilerinde tersane kurmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-HAS) –CEVAP D

Aşağıdaki Türk devletlerinden hangisi donanmaya önem vermiş ve tersaneler kurmuştur?

- A) Büyük Selçuklular B) Anadolu Selçukluları
C) Karahanlılar D) Gazneliler
E) Harzemşahlar

(2010-KPSS/Önlisans) –CEVAP B

Türkiye Selçuklu Devleti'ndeki "emirüs-sevâhil" isimli devlet görevlisinin yaptığı iş, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan kâtipliği B) Vergi tahsildarlığı
C) Darphane eminliği D) Ceza infaz amirliği
E) Donanma komutanlığı

(2013- YDGÖMYS) –CEVAP E

EKONOMİ VE AHİLİK

Anadolu Selçuklu Devleti döneminde İtalyan, Fransız, İranlı, Suriyeli ve Yahudilerden bazı gruplar Antalya, Konya, Kayseri ve Sivas gibi şehirlere, bazı Türkler ise Kıbrıs, Suriye ve Kırım'a yerleşmişlerdi.

Bu durumun başlıca nedeni aşağıdaki alanlardan hangisinde görülen gelişmelerdir?

- A) Ticaret B) Savunma C) Eğitim D) Mimari E) Tarım

(1988-ÖSS) –CEVAP A

Anadolu Selçukluları Antalya, Alanya ne Sinop gibi limanları ele geçirdikten sonra bu limanlarda Avrupalı tüccarlara düşük gümrük tarifesi uygulamışlardır.

Anadolu Selçuklularındaki bu uygulamanın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ticari ilişkileri geliştirmek
B) Avrupa'nın Türklere karşı birleşmesini önlemek
C) Avrupa'da nüfuz bölgeleri kurmak
D) Denizlerde üstünlük sağlamak
E) Anadolu'da siyasi birliği sağlamak

(1991-ÖSS) –CEVAP A

Selçuklu sultanları, din ve ırk ayrımı gözetmeden halka toprak dağıtarak boş araziye değerlendirmeyi devletin görevi saymışlardır.

Selçuklu sultanlarının izledikleri bu politika, öncelikle aşağıdakilerden hangisini sağlamaya yöneliktir?

- A) Vergi toplamada düzeni B) Üretimde artışı
C) Toprak bütünlüğünün korunmasını D) Ülkede asayışı
E) Yönetimde sürekliliği

(1995-ÖSS) –CEVAP B

Anadolu Selçuklu Devleti'nde şehirlerin ekonomik hayatında önemli yere sahip olan teşkilatlanma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayanlar B) Ahiler C) Ulema D) Memurlar E) Kapıkulları

(1999-DMS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Ahi topluluğu olarak örgütlenmiştir?

- A) Esnaf B) Kadı C) Müderris D) Sipahi E) Melik

(1999-DMS) –CEVAP A

Anadolu Selçuklu Devletinde I. Mesut zamanında ilk kez basılan para bakır, II. Kılıçarslan zamanında basılan para gümüş ve altındır.

Bu duruma dayanılarak, Anadolu Selçuklu Devleti ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Devletin ekonomik ve siyasi gücü giderek artmıştır
B) Tarımın gelişmesine ticaretten daha fazla önem verilmiştir
C) Para bir değişim aracı olarak kullanılmaktadır.
D) Yeni kurulduğunda devletin kendine özgü parası yoktur
E) Para girsek değer kazanmıştır

(1999-DMS) –CEVAP B

Anadolu Selçukluları, XI. yüzyıl sonlarından XII. yüzyıl sonlarına kadar Bizanslılar ve Haçlılarla savaşlar yapmışlardır.

Bu savaşların,

I. Anadolu'da üretimin ve vergi gelirlerinin azalması,

II. Anadolu'da yerleşim alanlarının boşalması,

III. Anadolu'dan geçen dünya ticaret yollarının önem kazanması

durumlarının hangilerinde etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2004-ÖSS) –CEVAP D

Türkiye Selçuklu Devleti'nde Müslüman olmayan esnafa Ahi teşkilatında yer verilmemesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahilik teşkilatını dinî bir kurum hâline getirmek
B) Hristiyan esnaf karşısında Müslüman esnaf ve zanaatkarların gücünü korumak
C) Gayrimüslim esnaf ve zanaatkarların örgütlenmesini engellemek
D) Yurt dışından getirilen malların Müslümanlar tarafından kullanılmasını sağlamak

(2007- YDGÖMYS) –CEVAP B

Anadolu Selçuklularında şehirde oturan esnafın aralarında birleşerek kurdukları dinî ve ekonomik özellik taşıyan teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayanlık B) Ahilik C) İkta D) Tarikat E) Atabeylik

(2007- JOK Astsb) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Anadolu Selçukluları Döneminde şehirlerde oturan esnaf teşkilatının üyesi konumundadır?

- A) Ahiler B) Âyanlar C) Bilim adamları
D) Devlet memurları E) Tımarlı sipahiler

(2008-HAS) –CEVAP A

Anadolu Selçuklu Devleti'nde büyük kervansarayların hemen hepsi XIII. yüzyıla aittir.

Bu durumun,

- I. sanat,
II. ticaret,
III. askerlik

alanlarının hangilerinde görülen gereksinimin bir sonucu olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(KPSS-2008) –CEVAP B

Anadolu Selçukluları Döneminde Ahi teşkilatı şehirlerde,

- I. ticaret,
II. zanaat,
III. sosyal

alanların hangilerinde söz sahibi olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2008-SOS-2) –CEVAP E

Anadolu Selçukluları Döneminde, aşağıdakilerden hangisinin ticaretin gelişmesinde etkili olduğu savunulamaz?

- A) Yeni yollar yapılması B) Medreselerin açılması
C) Kervansaraylar yapılması D) Ahilik teşkilatının kurulması
E) Müslüman olmayan tüccarların can ve mal güvenliğinin devlet güvencesine alınması

(2009-ALS) –CEVAP B

- I. Değerli madenlerden kesilmesi
II. Belirli ağırlıklarda olması
III. Tüm para birimlerinin aynı değerinde olması

**Yukarıdakilerden hangileri Selçuklu paralarının özelliklerinden-
dır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2009-JANA) –CEVAP D

Anadolu Selçukluları Döneminde,

I. Kervanların soyulmaması ve tüccarların zarar görmemesi için önlemler alınması

II. Belli aralıklarla kervansaraylar yapılması

III. Gümrük vergilerinin düşük olması

durumlarından hangilerinin ticaretin güvenli yapılmasında önemli olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

(2010-JANA) –CEVAP C

I- Darüşşifalar II- Kervansaraylar III- Kümbetler

**Anadolu Selçukluları yukarıdaki mimari yapılardan hangileriyle ticaretin gelişmesini ve güvenliğinin sağlanmasını amaçlamışlar-
dır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I - II

(2011- YDGÖMYS) –CEVAP B

ORDU VE ASKERİ TEŞKİLAT

Selçuklularda değişik toplulukların çocukları küçük yaşta alınarak özel olarak yetiştirilir ve yeterli olgunluğa geldiklerinde askere alınırlardı. Bu sisteme "gulam" sistemi denilirdi.

Selçuklulardaki bu sistemin Osmanlılardaki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tımar B) Kapıkulu C) Millet D) İltizam E) Sâliyane

(2008-SOS-2) –CEVAP B

SANAT VE MİMARİ

Anadolu Selçuklu paralarını, Osmanlı paralarından ayıran en önemli özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belli ağırlıkta olması
B) Değerli madenlerden yapılması
C) Üzerinde sultan portreleri ve aslan resimleri bulunması
D) Yapımında kullanılan madenlere göre isim alması
E) Hükümdarın emri ile çıkarılması

(1999-DMS) –CEVAP C

Türk-İslam mimarisinde çeşitli amaçlara hizmet eden yapı topluluğuna verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kümbet B) Han C) Medrese D) Külliye E) Camii

(1999-DMS) –CEVAP D

Konya'da yüzeyi mozaik çini ile kaplı Karatay Medresesi aşağıdaki Türk - İslam devletlerinden hangisine aittir?

- A) Akkoyunlular B) Karamanoğulları C) Germiyanogulları
D) Anadolu Selçuklu Devleti E) Osmanlı Devleti

(2000 - DMS) –CEVAP D

Konya'da bulunan;

I. İnce Minareli Medrese II. Karatay Medresesi III. Sırçalı Medrese

gibi eserler Türk mimarisinin hangi dönemine aittir?

- A) Osmanlı Devleti B) Büyük Selçuklu Devleti
C) Anadolu Selçuklu Devleti D) Anadolu Beylikleri
E) Memluk Devleti

(2001 - KMS) –CEVAP C

I.Bitki ve hayvan figürleri II.Geometrik şekiller III. İnsan figürleri
Anadolu Selçukluları Dönemi'nin süsleme sanatında yukarıdakilerden hangileri kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2001-KMS) –CEVAP E

Kayseri'de bulunan Gevher Nesibe Şifahanesi hangi dönemde yapılmıştır?

- A) Anadolu Selçukluları B) Osmanlı Devleti
C) Mengücekliler D) Karamanoğulları E) Saltuklular

(2002 - KMS) –CEVAP A

Türk-İslam devletlerinde Anadolu'da Darüşşifa ve Şifahane adı verilen günümüz hastanelerinin işlevini gören yapıtlar ortaya konulmuştur. Bunların önemlilerinden birisi de Kayseri'deki Gevher Nesibe Şifahanesi'dir. Bu şifahane hangi Türk-İslam devleti tarafından yaptırılmıştır?

- A) Danişmentler B) Saltuklular C) Anadolu Selçukluları
D) Osmanlılar E) Germiyanogulları

(2002-KPSS) –CEVAP C

Türk mimarisinde,

I. Külliye, II. Medrese, III. Kümbet,

türü yapılardan hangileri "anıtmezar" niteliğindedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

(2003-KPSS) –CEVAP C

I- Hayvan figürleri II. Bitki Motifleri III. Yazı

Yukarıdaki seçeneklerden hangileri Selçuklu zamanında kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I-II D) II- III E) I - II - III

(2003 - KPSS) –CEVAP E

Aşağıdaki eserlerden hangisi Anadolu Selçuklu Devleti dönemine aittir?

- A) Bursa Yeşil Camii B) Konya Alâeddin Camii
C) Edirne Selimiye Camii D) Bursa Hüdavendigâr Camii
E) Edirne Muradiye Camii

(2003 - KPSS) –CEVAP B

Külliye genellikle aşağıdakilerden hangisinin çevresinde yer alır?

- A) Bimarhane B) Medrese C) Mektep D) Han E) Cami

(2004-KPSS) –CEVAP E

I. Çini, II. Taş, III. Ahşap,

Anadolu Selçukluları mimari yapıların iç ve dış süslemelerinde yukarıdakilerden hangilerini kullanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2006-KPSS Lisans) –CEVAP E

“Zamanının dinlenme tesisi olan bu yapılar, aynı zamanda bir ticaret merkezi olma özelliğini göstermektedir. İçinde bir yolcu için olduğu kadar bir insan için barınma ve dinlenme ile ilgili tüm ihtiyaçları giderecek bölmelerin olduğu bu yapılar Türk insanının misafirperverlik özelliğini ticarete de yansıttığını göstermektedir.”

Bahsi geçen tarihi yapı aşağıda verilenlerden hangisi olabilir?

- A) İmaret B) Bimaristan C) Külliye D) Han

(2006- ALÖSS) –CEVAP D

Selçuklu mimari yapılarında kullanılan ve bu yapıların günümüze kadar ulaşmasında önemli pay sahibi olan malzeme hangisidir?

- A) Taş B) Kerpiç C) Roma Harcı D) Geometrik Yapı

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Türk devletlerinden hangisinde kervansaray mimarisi yoktur?

- A) Karahanlılar B) Gazneliler C) Büyük Selçuklular
D) Anadolu Selçukluları E) Göktürkler

(2006 - KPSS / Önlisans) –CEVAP E

- I. Coğrafi Keşiflerin başlaması
II. Doğu Roma İmparatorluğu’nun yıkılması
III. Anadolu’da ticaretin gelişmesi

Anadolu Selçuklu mimarisinin XIII. yüzyıl başlarında gelişme göstermesinde, yukarıdakilerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2007-SOS-2) –CEVAP C

Selçuklular zamanında yapılan Müslümanların ölülerini gömdükleri daha ziyade kubbe ile değil de yuvarlak veya çokgen tabanlı, tepesi sivri külâh biçiminde örtülü olan mimari yapılara ne ad verilir?

- A) Kümbet B) Türbe C) Medrese D) Külliye

(2008- ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdaki yapılardan hangisi Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemine ait değildir?

- A) Kayseri Huand (Hunat) Hatun Külliyesi
B) İstanbul Süleymaniye Külliyesi
C) Sivas Gök Medrese
D) Kayseri Hacı Kılıç Külliyesi
E) Konya Sahip Ata Külliyesi

(2011-LYS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemine ait köşk ya da saraylardan biridir?

- A) Çinili Köşk B) Bağdat Köşkü C) Leşker-i Bazar
D) Kubâdâbat Sarayı E) Aynalıkavak Kasrı

(2011-HAS) –CEVAP D

Batman’daki Malabadi Köprüsü ve Mardin’deki Hatuniye Medresesi, aşağıdaki Türk devletlerinden hangisinin egemenliği dönemine aittir?

- A) Artuklular B) Mengücekler C) Danişmentliler
D) Saltuklular E) Anadolu Selçukluları

(2012 - KPSS) –CEVAP A

Gevher Nesibe Darüşşifası aşağıdaki devletlerden hangisi döneminde yapılmıştır?

- A) Danişmentli B) Artuklu C) Osmanlı
D) Anadolu Selçuklu E) Büyük Selçuklu

(2012-HAS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi’ne ait medreselerden biri değildir?

- A) Sivas Gök B) Erzurum Çifte Minareli C) Konya Karatay
D) Kırşehir Cacabey E) İstanbul Semaniye

(2012-JANA) –CEVAP E

Aşağıdaki şehirlerin hangisinde Anadolu Selçukluları dönemi eserlerine rastlanmaz?

- A) Bursa B) Niğde C) Sivas D) Malatya

(2012- YDGÖMYS) –CEVAP A

Konya’da bulunan İnce Minareli Medrese, Karatay Medresesi, Sırçalı Medrese, Türk sanatının hangi dönemine aittir?

- A) Osmanlı B) Büyük Selçuklu C) Anadolu Selçuklu
D) Anadolu Beylikleri E) Memlük

(2012-ÖMSS) –CEVAP C

Kayseri’deki Gevher Nesibe Hatun, Aksaray’daki Alaeddin Keykubat ve Divriği’deki Turan Melek adlı Türkiye Selçukluları Dönemi’ne ait eserler aşağıdaki yapı türlerinden hangisine girer?

- A) Kervansaray B) İmarethane C) Darüşşifa D) Medrese E) Külliye

(2013-KPSS) –CEVAP C

SİYASİ TARİH

Anadolu Selçuklularının tarihte İslam dünyasına en büyük hizmetleri nelerdir?

- A) Türk mimarisini en yüksek seviyeye çıkarmaları
B) Bilimde köklü çalışmalar yapmaları
C) Haçlı seferlerinin ileri hareketlerine engel olmaları
D) Türk uygarlığının yayılmasını temin etmeleri
E) Stratejik yolları yapmaları

(1967-ÖSS) –CEVAP C

Kösedağ Savaşı aşağıda isimleri yazılan devletlerarasında hangileri ile yapılmıştır?

- A) Memluk-İlhanlı B) Moğollar-Harezmsahlar
C) Moğollar-Anadolu Selçukluları D) İlhanlılar-Abbassiler
E) Timur-Altin Ordu

(1971-ÖSS) –CEVAP C

1075’te İznik’e gelen Bizans ordusu Selçuklular tarafından yenilgiye uğratıldı. 1081 yılında ise Türkler, Boğaz’a kadar ilerlemişlerdi. Buradan geçen gemilerden haraç almak üzere karakollar tesis etmişlerdi.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Selçukluların batı sınırı güvence altına alınmıştır.
B) Denizlerdeki hâkimiyet Türkler’e geçmiştir.
C) Anadolu’da Türk birliği sağlanmıştır.
D) Bizans, Selçuklu tahtına müdahale etmiştir.

(2007- ALÖSS) –CEVAP A

I. Bizanslılar II. Moğollar III. Safeviler

Yukarıdaki devletlerden hangileri Anadolu Selçukluları ile çağdaştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-HAS) –CEVAP D

– Bizans’ın Anadolu’da siyasi üstünlüğünün sona ermesi

– Türklerin Anadolu’ya kesin olarak yerleşmesi

gelişmeleri aşağıdaki savaşlardan hangisinin sonuçları arasındadır?

- A) Ankara B) Otlukbeli C) Miryokefalon
D) Yassi-Çimen E) Malazgirt

(2008-SOS-2) –CEVAP C

Aşağıdaki Türk devletlerinden hangisi donanmaya önem vermiş ve tersaneler kurmuştur?

- A) Büyük Selçuklular B) Anadolu Selçukluları C) Karahanlılar
D) Gazneliler E) Harzemşahlar

(2010 - KPSS/Önlisans) –CEVAP B

I. Miryokefalon II. Malazgirt III. Kösedağ
Yukarıdaki savaşlardan hangileri Türklerin Anadolu’ya yerleşmelerinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2010-ALS) –CEVAP D

Aşağıdaki devletlerden hangisi, Anadolu Selçuklu Devleti ile ilişki kurmuş olamaz?

- A) İhsidiler B) Doğu Roma İmparatorluğu
C) Harzemşahlar D) Memlûklar E) Eyyûbiler

(2012-KPSS/Önlisans) –CEVAP A

Haçlı Seferlerinin aşağıdaki sonuçlarından hangisinin, Avrupalılar açısından olumlu gelişmelerden biri olduğu söylenemez?

- A) Akdeniz'de ticaretin gelişmesi
B) Haçlılara karşı başarılar kazanan Türklerin İslam dünyasındaki saygınlıklarının artması
C) Türklerin Batı'ya ilerleyişinin bir süre durdurulması
D) Pusula, barut, kâğıt yapımının öğrenilmesi
E) İslam dünyasının Moğol saldırıları karşısında güçsüz kalması

(2012-ALS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisinin 1071'de yapılan Malazgirt Savaşı'nın sonuçları arasında olduğu savunulamaz?

- A) Doğu-Batı arasındaki ticaret yolları değişmiştir.
B) Anadolu'nun kapısı Türklere açılmıştır.
C) Anadolu'da Türk beyliklerinin oluşumuna zemin hazırlanmıştır.
D) İslam dünyası üzerindeki Bizans baskısı azalmıştır.
E) Haçlı seferlerinin başlamasında etkili olmuştur.

(2013-LYS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Haçlılara karşı mücadele eden Türk devlet ve beyliklerinden biri değildir?

- A) Danişmentliler B) Saltuklular C) İhşidoğulları
D) Mardin Artukluları E) Anadolu Selçukluları

(2013-LYS) –CEVAP C

Anadolu Selçukluları Sultanı II. Kılıçarslan, 1176'da Miryakefalon Savaşı'nda Bizans ordusunu ağır bir yenilgiye uğratmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu savaşın bir sonucu değildir?

- A) Bizans'ın Anadolu'yu Türklerden geri alma ümidi kırılmıştır.
B) Bizans savunmaya çekilmiştir.
C) Türkler yeni fetihlerde bulunmuştur.
D) I. Haçlı Seferi'nden sonra başlayan karışıklık devri sona ermiştir
E) Anadolu'ya daha yoğun bir Türk göçü gerçekleşmiştir.

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP E

SOSYAL HAYAT ve TOPRAK SİSTEMİ

Anadolu Selçukluları döneminde ülkede Müslüman Türklerle birlikte yaşayan Hristiyan ve Musevi toplumları genelde şehirlerde oturur, zanaat ve ticaretle uğraşır, ibadet ve dini törenlerini serbestçe yerine getirirlerdi. Bunlar, askerlik yapmazlar, ancak vergi verirlerdi.

Bu durum Anadolu Selçukluları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Hoşgörüye dayanan bir siyasetin uygulandığının
B) Ticaretin ülke ekonomisindeki payının az olduğunun
C) Anadolu'da İslamiyetin giderek yaygınlaştığının
D) Yabancıardan alınan vergilerin giderek azaltıldığının
E) Devlet yönetiminde yabancılara da görev verildiğinin

(1993-ÖSS) –CEVAP A

Anadolu Selçuklu Devleti'nde Moğol istilası yüzünden düzen bozulunca iktidar azalılarının mülk hâline getirilmesi,

- I. Ordunun dağılması,
II. Topraksız kalan askerlerin huzursuzluk çıkarması,
III. Devletin toprak üzerinde denetiminin artması
durumlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2007-HAS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisinin, Selçuklu sultanlarının Anadolu'ya gelen Türk boylarını küçük parçalara ayırarak yerleştirmelerindeki amaçlarından biri olduğu savunulamaz?

- A) Merkezî otoriteyi korumak
B) Toplumsal dayanışmayı artırmak
C) Yeni yerleşim alanları oluşturmak
D) Başka gelebilecek güçleri önlemek
E) Boyların birleşerek siyasi güç oluşturmalarını engellemek

(2008-HAS) –CEVAP D

XIII. yüzyılda Moğol İmparatorluğu'nun kurulup batı yönünde ilerlemesi ve Oğuzların kalabalık gruplar hâlinde Anadolu'ya gelip yerleşmeleri aşağıdakilerin hangisinde etkili olmuştur?

- A) Anadolu'nun Türkleşmesinin hızlanmasında
B) Anadolu'da Selçuklu Devleti'nin kurulmasında
C) Büyük Selçuklu Devleti'nin parçalanmasında
D) Haçlıların Anadolu'ya gelmesinde
E) Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasında

(2009-SOS-2) –CEVAP A

-Kösedağ Savaşı

-Ankara Savaşı

Yukarıdaki savaşların ortak sonuçlarından biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadolu'da Selçuklu sultanının gücünün zayıflaması
B) Anadolu'daki Türk beylerinin Timur'a sığınması
C) Memlukların Anadolu işlerine karışma olanağı bulması
D) Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki fetihlerinin durması
E) Ülkede egemenlik mücadelesinin ortaya çıkması

(2010-LYS) –CEVAP E

Anadolu Selçuklularında,

I. Kervansaray, II. Bedesten, III. İmaret
kuruluşlarından hangilerinde fakir halka yemek yardımı yapıldı?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2010-JANU) –CEVAP C

Anadolu Selçuklu Dönemi'yle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) İlk altın para II. Kılıç Arslan Dönemi'nde bastırılmıştır.
B) Anadolu'daki ilk kervansaray II. Kılıç Arslan Dönemi'nde yapılmıştır.
C) Gevher Nesibe Darüşşifası I. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi'nde açılmıştır.
D) Yazlık saray olarak kullanılan Kubadabat, Alaaddin Keykubat Dönemi'nde yapılmıştır.
E) Türkçe resmî dil olarak Alaaddin Keykubat Dönemi'nde kabul edilmiştir.

(2012-LYS) –CEVAP E

OSMANLI DEVLETİ KÜLTÜR VE MEDENİYETİ

BİLİM, DİL VE EDEBİYAT

Matbaanın icadı ve kullanımının yaygınlaşmasıyla aşağıdakilerden hangisi arasında doğrudan bir ilişki yoktur?

- A) Okuma yazma bilenlerin artmaya başlaması
B) Haber ve düşüncelerin daha çabuk yayılması
C) Monarşik yönetimlerin güç kazanması
D) Reform hareketlerinin yaygınlaşması
E) Rönesans'ın doğması ve gelişmesi

(1983-ÖSS) –CEVAP C

XVI. yüzyılda yaşayan Osmanlı astronomi bilginlerinden Takiyyüddin Mehmet, hükümetten aldığı izinle Tophane'de yeni bir rasathane kurulmasını sağlamış, ancak bu rasathane zamanın şeyhülislamının isteği üzerine yıkılmıştır.

Bu durum Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Çeşitli alanlarda bilimsel çalışmalar yapıldığının
B) Toplumda bilim adamlarına büyük hayranlık duyulduğunun
C) Bilimsel alanlarda önemli buluşlar yapıldığının
D) Bilimsel çalışmanın, toplumun bazı kesimlerince desteklenmediğinin
E) Bilime önem verildiği halde sanata önem verilmediğinin

(1993-ÖSS) –CEVAP D

Kitab-ı Bahriye adlı eseri ve yaptığı haritalarla ünlü denizci aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kılıç Ali Reis B) Piri Reis C) Murat Reis
D) Seydi Ali Reis E) Barbaros Hayrettin

(2006-KPSS) –CEVAP B

On ciltlik “Seyahatname”si edebiyat, tarih, coğrafya, dil, etnografya ve folklor açısından en önemli eserlerden biridir. Seyahatname, yüzlerce hikâyeden oluşan antoloji gibidir. Bu nedenle eser, XVII. yüzyılın bütün özelliklerini gösteren bir aynadır. Yazar gezilerine İstanbul’u dolaşmakla başlamış, daha sonra göreve yeni atanan paşaların kafielerine katılarak, gezip gördüğü yerleri anlatmıştır.

Paragrafta sözü edilen “Seyahatname”nin yazarı olan ünlü gezgin aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evliya Çelebi B) Kaygusuz Abdal
C) Niyazi Mısri D) Kâtip Çelebi

(2006-EKMİDBS) –CEVAP A

XVII. asır Divan şiirinde bir tefekkür edebiyatı çığır açan, Surnâme, Hayriyye, Münşeat gibi eserleri kaleme alan Divan şairi kimdir?

- A) Nâbî B) Bâkî C) Fuzulî D) Hayalî

(2006-ALÖSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde ilk kez resmî bir devlet matbaası kurulmuştur. Ancak bu matbaada dinî eserlerin basılmasına izin verilmemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi dinî eserlerin basılmasına izin verilmemesinin nedenlerinden biridir?

- A) Kâğıt fabrikasının açılmamış olması
B) Matbaaların sayıca az olması
C) Kütüphanelerde yer alan eserler arasında dinî eserlerin çoğunlukta olması
D) El yazma eserlerin tamamlanmasının uzun zaman alması ve çok emek gerektirmesi
E) Dinen sakıncalı görülmesi ve bazı meslek gruplarının işsiz kalacağı düşüncesi

(2007- JOK Astsb) –CEVAP E

Aşağıdaki eser-yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Mir’âtü’l Memâlik- Seydî Ali Reis
B) Tuhfetü’l Harameyn- Bâkî
C) Şikâyetnâme - Fuzulî
D) Keşfü’z Zünûn- Kâtip Çelebi

(2006-ALÖSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti’nin kuruluş dönemi ilim adamları arasında yer almaz?

- A) Ebussuud Efendi B) Molla Fenari
C) Kadızade-i Rumi D) Hacı Paşa

(2006-ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Lale Devri’nin ünlü şairidir?

- A) Nev’î B) Nef’î C) Bâkî D) Fuzulî E) Nedim

(2007 – KPSS) –CEVAP E

17. yüzyılda hikemî tarzın en büyük temsilcisi ve Hayrâbad, Sûrnâme, Tuhfetü’l Harameyn gibi eserlerin sahibi olan şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nev’î B) Nedim C) Nef’î D) Nâbî

(2007-ALÖSS) –CEVAP D

“Garibnâme” aşağıdaki şairlerden hangisinin didaktik bir eseridir?

- A) Hoca Dehhâni B) Âşık Paşa C) Mercimek Ahmed D) Ahmedî

(2007-ALÖSS) –CEVAP B

Kâtip Çelebi’nin on beş bine yakın kitabın yazarları hakkında bilgi veren, Fransızca ve Latinceye de çevrilen meşhur bibliyografya kitabının adı nedir?

- A) Keşfü’z Zünûn B) Tuhfetü’l Kibâr
C) Cihannümâ D) Fezleke

(2007-ALÖSS) –CEVAP A

Osmanlı padişahları, halife unvanını hangi padişah döneminde almıştır?

- A) Kanuni Sultan Süleyman B) Fatih Sultan Mehmet
C) Yavuz Sultan Selim D) II. Mahmut E) III. Selim

(2007-ALS) –CEVAP C

I. Cumhuriyet II. Mutlakiyet III. Meşrutiyet
Yukarıdaki yönetim biçimlerinden hangileri Osmanlı Devleti’nde uygulanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

(2007-ALS) –CEVAP D

İstanbul ve Anadolu’nun birçok kentinin kuş bakışı resmini yapmış olan Kanuni döneminin ünlü minyatür sanatçısı kimdir?

- A) Levni B) Nigari C) Sinan Bey D) Matrakçı Nasuh

(2008- ALÖSS) –CEVAP D

Osmanlılar zamanında Kitab-ı Bahriye adlı eseriyle ve haritacılık çalışmalarıyla ünlü bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Piri Reis B) Ali Kuşçu C) Seydi Ali Reis
D) Matrakçı Nasuh E) Sabuncuoğlu Şerafeddin

(2010 – KPSS) –CEVAP A

Seyahatname adlı eseriyle XVII. yüzyıl Osmanlı sosyal yaşantısına ilişkin önemli bilgiler veren yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koçi Bey B) Katip Çelebi C) Evliya Çelebi D)
Lagari Hasan Çelebi E) Hezarfen Ahmet Çelebi

(2010 – KPSS Ortaöğretim) –CEVAP C

Osmanlı Devleti’nde resmî tarih yazarlarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mültezim B) Müteveli C) Nişancı
D) Reisülküttap E) Vakanüvis

(2010-KPSS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti’nde Türkçe, Arapça ve Farsça kelime ve kuralların karışımı bir dil olan Osmanlıca, resmî yazışma ve yazılı edebiyatta kullanılırken halk arasında Türkçe kullanılmıştır.

Bu duruma göre,

I. Osmanlı Devleti’nde yönetilenlerle yöneticiler arasında kültür farklılığı olmuştur.

II. Türkçe, Arapça ve Farsçanın etkisinde kalmıştır.

III. Uluslararası ilişkilerde Arapçanın kullanımı diğer dillerden fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D)
II ve III E) I, II ve III

(2010-LYS) –CEVAP C

Osmanlı Döneminde, Fatih Sultan Mehmet’in hocası olmuş, din, tasavvuf ve tıp alanlarındaki çalışmalarıyla bilinen ünlü bilgin aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ebussuud B) Emir Sultan C) Akşemseddin
D) Kemalpaşazade E) Molla Fenari

(2011 – KPSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Döneminde, 17. yüzyılda yazdığı Seyahatname adlı on ciltlik eserinde gezdiği yerlerin coğrafyası, gelenek ve görenekleri hakkında ayrıntılı bilgi veren Türk gezginidir?

- A) Kâtip Çelebi B) Lagari Hasan Çelebi C) Koçi Bey
D) Hezarfen Ahmet Çelebi E) Evliya Çelebi

(2011-LYS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nde 17. yüzyılda roketle dikey uçuşu başarıyla gerçekleştiren ilk Müslüman Türk bilgini, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mirim Çelebi B) Kadızade-i Rumi
C) Lâgarî Hasan Çelebi D) Hezarfen Ahmet Çelebi

(2012-ALÖSS) –CEVAP C

16. yüzyıl divan edebiyatının ünlü şairlerindendir. İlahi aşkı ele aldığı şiirlerinde, aşk yolunda çekilen ıstıraptan hoşnut olmayı en güzel şekilde ifade etmiştir. Sosyal bir eleştiri olan "Şikâyetname" adlı mektubu, bu türün klasik Türk edebiyatındaki önemli örneklerindendir. Türkçe, Arapça ve Farsça divanı vardır. "Su Kasidesi" en tanınmış şiirlerinden biridir.

Bu paragrafta tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nefî B) Bakî C) Fuzulî D) Nedim

(2012- YDGÖMYS) –CEVAP C

1526-1585 yılları arasında yaşamış, Osmanlı Devleti'nde müderrislik ve kadılık yapmış, III. Murat Dönemi'nde İstanbul'da bir rasathane kurarak gözlemlerde bulunmuş ünlü bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Molla Lütî B) Kâtip Çelebi C) Ali Kuşçu
D) Takiyüddin Mehmet E) Matrakçı Nasuh

(2012-LYS) –CEVAP D

Avnî takma adıyla şiirler yazan Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıldırım Bayezit B) Yavuz Sultan Selim
C) Fatih Sultan Mehmet D) II. Mahmut
E) Kanuni Sultan Süleyman

(2012-HAS) –CEVAP C

DEVLET YÖNETİMİ

Osmanlı Devletinin kuruluş döneminde, bugünkü Bakanlar Kurulunun 'görev ve yetkilerini' hangi kuruluş yüklenmiştir?

- A) Enderun B) Babiali C) Kapıkulu Ocakları
D) Medrese E) Divan-ı Hümayun

(1985-ÖYS) –CEVAP E

I. Ahmet döneminde, şehzadeleri sancaklarda görevlendirme uygulaması kaldırılarak, hanedanın en yaşlı üyesinin saltanatın başına geçmesi yasallaştırılmıştır.

Bu durumun, Osmanlı Devleti'nde yarattığı aksaklık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devlet otoritesinin yok olması
B) Ülkede sık sık iç isyanların çıkması
C) Valide sultanların saltanata egemen olması
D) Şehzadelerin yönetim deneyimi ve tanınma fırsatı bulamaması
E) Devlet adamlarının sık sık değiştirilmesi

(1987-ÖSS) –CEVAP D

Osmanlı İmparatorluğunda aşağıdakilerden hangisi temel idare birimidir?

- A) Eyalet B) Has C) Zeamet D) Vakıf E) İmaret

(1987-ÖYS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti yönetiminde, belli dönemlerde geçerli olmuş ilkelerden bazıları şunlardır:

- Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır.
-Devlet yönetimi hükümdar ile oğullarına verilmiştir.
-Yönetim hanedanın en yaşlı üyesinin hakkıdır.

Bu ilkeler, aşağıdakilerden hangisi ile ilgili anlayışı ortaya koymaktadır?

- A) Bağımsızlık B) Adalet C) Egemenlik
D) Halkçılık E) Eşitlik

(1989-ÖSS) –CEVAP C

Aşağıdaki Türk Devletlerinin hangisinde, güçlü bir merkezi sistem benimsenmiştir?

- A) Göktürkler B) Uygurlar C) Osmanlılar
D) Harzemşahlar E) Hunlar

(1990-ÖYS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde padişahların tahta çıkışları incelendiğinde, ölen padişahın yerine oğlunun, erkek kardeşinin veya amcasının geçtiği görülür.

Bu durum, Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Bazı padişahların uzun süre tahtta kalmadığının
B) Padişahlıkta deneyime önem verildiğinin
C) Egemenlik hakkının kız çocuklarına tanınmadığının
D) Padişah değişikliğinde dış güçlerin etkili olduğunun
E) Merkezi otoritenin zayıf olduğunun

(1994-ÖSS) –CEVAP C

Osmanlı toplumunda XIX. yüzyıla kadar, halkın siyasi düşüncelerini yönlendiren önemli gelişmeler olmamıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini engellemiştir?

- A) Gelenek ve göreneklerin gücünü korumasını
B) Din ile devlet işlerinin birlikte yürütülmesini
C) Yönetenler ile halk arasında kültür farkı oluşmasını
D) Halkın yönetime bağlılığının sürmesini
E) Demokrasi anlayışının gelişmesini

(1994-ÖSS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlıların Balkanlarda ilerlemesinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Beylerbeyliği sayısının ikiye çıkarılması
B) Teokratik yönetime geçilmesi
C) Yeniçeri Ocağı'nın kurulması
D) Haçlı zihniyetinin canlanması
E) Boğazların denetiminin Osmanlı'nın eline geçmesi

(1994-ÖYS) –CEVAP B

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş döneminde, ele geçirilen yerlere Türkler yerleştirilirken buralarda güvenliğin korunmasına ve hukuk davalarının yürütülmesine de özen gösterilmiştir.

Bu yerlerin güvenliklerinden ve hukuk davalarının yürütülmesinden sorumlu olan görevliler aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Defterdar, müftü B) Subaşı, kadı C) Şehzade, vezir
D) Bayraktar, müderris E) Akıncılar, ahiler

(1996-ÖYS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi divan üyelerinden 'Nişanı'nın görevlerinden biridir?

- A) Has, zeamet, ve tımar defterlerini tutmak
B) Devlet işleri hakkında fetva vermek
C) Divana başkanlık etmek
D) Kadı ve müderrisleri atamak
E) Sadrazam sefere çıktığında ona vekâlet etmek

(1997-ÖYS) –CEVAP A

XVI. yüzyılda, Osmanlı Devleti'nde sınırların genişlemesiyle eyalet sayısı artmıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulamaz?

- A) Beylerbeylerinin sayısının artmasına
B) Eyalet yönetiminde yeni yöntemlerin ortaya çıkmasına
C) Beylerbeylerinin öneminin artmasına
D) Eyalet gelirlerinin azalmasına
E) Merkezi otoritenin denetim gereksiniminin artmasına

(1998-ÖSS) –CEVAP D

Toplumsal ve siyasal alandaki gelişmelerin evrenselleşmesi, bu gelişmelerin başka toplumlarda gereksinimlerine cevap vermesine bağlıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu düşüncüyü destekleyen bir örnek değildir?

- A) Osmanlı Devletinde veraset sisteminde değişiklik yapılmasıyla, Osmanlıların içinde yaşa en büyük olanın padişah olması
B) Fransız ihtilalinin getirdiği milliyetçilik ilkesinin imparatorlukların dağılmasına neden olması
C) Amerikan bağımsızlık savaşının dünyaya yeni bir yönetim şekli olan demokrasiyi getirmesi
D) 1848 ihtilalleriyle anayasal rejimlerin yaygınlaşması
E) Endüstri devrimi ile dünyada yaşam düzeyinin değişmesi

(1997-ÖSS) –CEVAP A

Osmanlı Devletindeki uygulamalardan bazıları şunlardır:

- I. Ülkenin devleti yöneten aile bireylerinin malı sayılması
II. XVI. Yüzyılın sonuna kadar, şehzadelerin devlet yönetiminde deneyim kazanmaları için sancaklara vali olarak gönderilmesi
III. Ölen hükümdarın yerine tahta geçme hakkının, hükümdarın erkek çocuklarına ait olması
IV. XVII. Yüzyıldan itibaren tahta geçme hakkının devleti yöneten ailenin en yaşlı erkeğine verilmesi

Bu uygulamaların hangilerinde, taht kavgalarını önleme amacı vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV D) I ve III E) II ve IV

(1998-ÖSS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisi "esnafı" denetleme yetkisine sahipti?

- A) Cizyedar B) Mültezim C) Tımarlı sipahi
D) Muhtesip E) Vakıf yönetimi

(1999 – DMS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde Sadrazam'ın görevi;

- I. Büyük devlet memurlarını atama ve görevden alma,
II. Seferde orduya komuta etme,
III. Fetva verme,
IV. Bütçe yapma,
hangisini kapsar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve IV

(1999-DMS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde, aşağıdakilerden hangisi Divan-ı Hümayun'un görevlerinden biridir?

- A) Fetva verme ve fetvaların uygulanmasını sağlama
B) Halktan gelen şikâyetleri dinleme ve karara bağlama
C) Sadrazam atama ve hakkında soruşturma açma
D) Ferman yazma ve imzalama
E) Padişah'ın yaptıklarını denetleme

(1999 – DMS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisi, yürütmede Padişahı doğrudan temsil etmez?

- A) Lala B) Kadı C) Voyvoda D) Sadrazam E) Tımarlı sipahi
(1999 – DMS) –CEVAP A

Osmanlı Padişahları bir konu hakkındaki kesin kararlarını aşağıdakilerden hangisiyle belirtirlerdi?

- A) Fetva B) Risale C) Fıkıh D) Kelam E) Ferman
(2000-DMS) –CEVAP E

XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin ayanlar, halk tarafından seçilmiş kendilerine devlet tarafından vergi toplama, fiyatları kontrol etme ve bulunduğu bölgenin güvenliğini sağlama vb. konularda yetki verilmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi değildir?

- A) Ayanlığın resmiyet kazandığının
B) Ayanların halkı temsil ettiğinin
C) Ayanların, halkın üzerinde etkili olduğunun
D) Halkın ayanların çalışmalarından memnun olduğunun
E) Bazı konularda denetim sağlamak için devletin ayanlarla işbirliği yaptığının

(2000-ÖSS) –CEVAP D

Osmanlılar'da;

- I. Ferman II. Fetva III. Berat
belgelerinden hangileri padişah tarafından verilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

(2001-KMS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde,

- I. Şehzadelerin, devlet yönetiminde deneyim kazanmaları için sancaklara gönderilmesi
II. Padişah IV. Mehmet'in ayaklanan sipahiler ve yeniçerilerin isteklerini yerine getirmesi
III. Avusturya ve İran savaşlarının uzaması
gelişmelerinden hangileri halkın devlete olan güveninin sarsılmasına yol açtığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2002- ÖSS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nde bulunan kazaskerler adalet işlerinde aşağıdakilerden hangisinin verdiği kararları inceleyip, düzeltme yapabilir?

- A) Nişancı B) Şeyhülislam C) Padişah
D) Kadı E) Yeniçeri ağası

(2004 – KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat dönemine kadar kadıların vermiş oldukları hükümler gerektiğinde aşağıdakilerin hangisi tarafından incelenir ve düzeltilir?

- A) Padişah B) Şeyhülislam C) Kazasker
D) Defterdar E) Nişancı

(2004-KPSS) –CEVAP C

Osmanlı İmparatorluğu'nda en yüksek karar organı olan Divan-ı Hümayun'da;

- I. İlmiye (öğretim, yargı ve din işlerinde görev alanlar),
II. Seyfiye (yönetim ve askerlik işlerinde görev alanlar),
III. Kalemîye (idari ve mali alanda uğraşan üst düzey bürokratlar),
IV. Azınlık (Osmanlı İmparatorluğu uyruğunda olan gayrimüslimler)
kesimlerinden hangileri temsil edilmekteydi?

- A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

(2005-KPSS) –CEVAP D

Osmanlı İmparatorluğu'nda yukarıdakilerden hangileri yönetimde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2005-KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde hangisi hiyerarşik sıralamada diğerlerinden yüksektir?

- A) Nişancı B) Defterdar C) Kazasker D) Sadrazam E) Reissülküttap

(2006 – KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nin milletleri bir arada tutan bir devlet olmayı başarması aşağıdakilerden hangisi ile en iyi ifade edilebilir?

- A) Tımar sistemi B) Osmanlı sistemi
C) Millet sistemi D) Askeri sistem

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Osmanlı Devletinde aşağıdakilerden hangisi vezirin görevlerinden biridir?

- A) Kadıları atama
B) Saray görevlilerini yönetme
C) Kapıkulu Ocaklarına asker toplama
D) Gerektiğinde orduyu komuta etme
E) Divandaki görüşmelerin tutanağını yazma

(2006-ÖSS Sos-2) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde, padişahın sonra tahta çıkacak olan şehzadeler yetiştirilmek üzere sancaklara yollanırdı. Bu uygulamada şehzadelerin eğitiminden sorumlu olan görevli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vezir-i Azam B) Lala C) Şeyhülislam D) Atabey

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Osmanlılarda memleket yönetiminde başkentin belediye işlerinden sorumlu olan görevli, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şehremini B) Şehir Kethüdası C) Kadı D) Subaşı

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi "padişah imzası" anlamındadır?

- A) Fetva B) Tuğ C) Ferman D) Tuğra E) Saliyane

(2006 – KPSS/ Ortaöğretim) –CEVAP D

Osmanlılarda I. Ahmet'ten itibaren padişahlığın hanedanın en yaşlı üyesine geçmesi usulünün uygulanmasına başlanmasında güdülen amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saltanat sistemini devam ettirmek
B) Taht kavgalarını önlemek
C) Padişahın yetkilerini sınırlamak
D) Halk ile saray ilişkilerini kolaylaştırmak
E) Eyalet yöneticilerinin sayısını artırmak

(2006 – KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyıla kadar yönetildiği saray aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıldız Sarayı B) Dolmabahçe Sarayı C) Beylerbeyi Sarayı D) Çırağan Sarayı E) Topkapı Sarayı

(2006 – KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP E

Federal idarelerde devlet, özerk birimlerin birleşmesinden meydana gelir. Bu nedenle merkezi bir otoriteden söz edilemez. İslamiyet öncesi oluşturulan ve daha sonra da bir süre devam eden bu model aşağıdakilerden hangisinde görülmez?

- A) Anadolu Selçukluları B) Osmanlılar
C) Gazneliler D) Büyük Selçuklular

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

I. Ülkenin hükümdar ailesinin ortak malı olması
II. Toprağın gelirlerine göre parçalara ayrılması
III. Halife-Sultan ayrımı olması
durumlarından hangileri Selçuklularla Osmanlıların ortak özellikleri arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2006—SOS-2)—CEVAP D

I. Fatih Sultan Mehmet zamanında yapılması ve zamanla yeni yapıların eklenmesi
II. Devletin başkentinde inşa edilmiş olması
III. Divan-ı Hümayun üyelerinin aileleriyle birlikte oturduğu yer olması

Yukarıdakilerden hangileri, Topkapı Sarayı'nın özellikleri arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2007 – KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde miras, ticaret ve boşanma davalarının karara bağlanması aşağıdakilerden hangisinin görevidir?

- A) Kadı B) Sadrazam C) Reisülküttap
D) Şeyhülislam E) Nişancı

(2007-SOS-2) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde yaşanan taht kavgalarının aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulamaz?

- A) Yabancı devletlerin Osmanlı iç işlerine karışmasına
B) Merkezi otoritenin zayıflamasına
C) Parlamenter sisteme geçilmesine
D) Tahta geçme usulünün değiştirilmesine
E) Güçlü olanın tahta geçmesine

(2007-SOS-2) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde “Erkân-ı Devlet” diye bilinen dört görevliden biri değildir?

- A) Reisülküttap B) Nişancı
C) Rumeli Kazaskeri D) Defterdar

(2007 - ALÖSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde şeyhülislamı atama ve onu görevden alma yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Padişah B) Rumeli Kazaskeri C) Nişancı
D) Reisülküttap E) Sadrazam

(2008-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde yönetimdeki sıralamada, aşağıdakilerden hangisinin yeri diğerlerinden sonradır?

- A) Kazasker B) Defterdar C) Beylerbeyi
D) Sadrazam E) Nişancı

(2008-HAS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde kişiler arasındaki anlaşmazlıkları devlet adına çözen yetkili, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beylerbeyi B) Mültezim C) Müftü D) Alaybeyi E) Kadı

(2008-HAS) –CEVAP E

I- Mısır II. Karaman III. Erzurum IV. Habeş

Verilenlerden hangisi/hangileri Osmanlı taşra teşkilatında bulunan salyaneli (yıllık) eyaletlerden değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II – III D) I - III - IV

(2008- ALÖSS) –CEVAP C

I. Beylerbeyi II. Dolmabahçe III. Yıldız IV. Topkapı
saraylarından hangileri XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin yönetildiği yerler arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV D) I, II ve III E) II, III ve IV,

(2008-HAS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde çarşı ve pazarların denetlenmesinden sorumlu olan taşra görevlisi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Subaşı B) Kapan Emni C) Muhtesip D) Beytülmal Emni

(2008- ALÖSS) –CEVAP C

I. Osmanlı II. Memluk III. Selçuklu

Yukarıdaki devletlerin hangilerinde saltanat makamı içinde halifelik anlayışı uygulanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-KPSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde,

I. Divanın sarayda değil Babıali'de yani sadrazam kapısında toplanmaya başlaması,
II. Şehzadelerin sancağa gönderilmesi uygulamasına son verilmesi,
III. Osmanlı ailesinin en yaşlı ve olgun üyesinin tahta geçmesi kuralının getirilmesi

durumlarından hangileri, padişahların yetişme biçiminde değişiklik olduğunu gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III
(2008-KPSS) –CEVAP B

Orhan Bey zamanında,

I. İlk Osmanlı medresesinin açılması,
II. Rumeli'ye geçilmesi,
III. Yaya ve atlı düzenli bir ordunun kurulması,
gelişmelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin bu dönemde teşkilatlanmaya başladığının bir göstergesi olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III
(2009 – KPSS) –CEVAP C

I. Kaza-Subaşı

II. Eyalet-Beylerbeyi

III. Sancak-Yığıtbaşı

Yukarıdakilerden hangilerinde Osmanlı Klasik Dönem taşra birimleri, yöneticileriyle birlikte doğru olarak verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2009-HAS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde Divan'a yansıyan davalara bakan, kadı ve müderrislerin atama, tayin ve görevden alınmalarından sorumlu Divan üyesi kimdir?

- A) Sadrazam B) Kazasker C) Defterdar D) Nişancı E) Reisülküttap
(2009-HAS) –CEVAP B

XVII. yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti'nin 32 eyaleti varken bu yüzyılın ortalarında 25'i tımar sistemine dahil, 9'u salyaneli olmak üzere toplam eyalet sayısı 34'ü bulmuştur.

Bu durumla ilgili olarak,

I. İlk kez toprak kaybedilmiştir.

II. Beylerbeyi sayısı artmıştır.

III. Tımar sistemi bozulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2009 – KPSS) –CEVAP B

I. Vakıf Sistemi II. Medreseler III. Kapıkulu Sistemi

Yukarıdakilerden hangileri, kuruldukları dönemde önemli hizmetler görmekle birlikte zamanla eski etkilerini yitirmişlerdir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2009-HAS) –CEVAP E

XVII. yüzyılda, şehzadelerin sancağa çıkma usulünün kaldırılmasıyla şehzadeler,

I. Askerî, II. İdari, III. Siyasi

alanların hangilerinde deneyim kazanma olanaklarını kaybetmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2009-SOS-2) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nde "kalemiye" meslek grubunu aşağıdaki devlet görevlilerinden hangileri oluşturmaktaydı?

A) Sadrazam ve Vezirler B) Beylerbeyi ve Sancakbeyleri
C) Nişancı ve Defterdarlar D) Subaşlar ve Kale Koruyucuları
E) Kadılar ve Müderrisler

(2009-SOS-2) –CEVAP C

I. Sahn-ı Semân Medreseleri Kadı ve müderris yetiştiren yüksek okullar
II. Salyaneli Eyaletler Tımar sisteminin uygulanmadığı eyaletler
III. Reaya Yönetenler
IV. Has Yüksek dereceli görevlilere verilen dirlik
V. Vaka-i Hayriye Yeniçeri Ocağının kaldırılması

Yukarıdakilerden hangisinin açıklaması, karşısında yanlış olarak verilmiştir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
(2010-LYS) –CEVAP C

I- Dersâdet II- Âsitane III- Deriâliyye IV- Stimbol
Verilenlerden hangileri, Osmanlılar Döneminde İstanbul şehri için kullanılan isimlerdendir?

A) I - II - III - IV B) I - II - IV C) I - II D) Yalnız I
(2010-YGÖMYS) –CEVAP A

Orhan Gazi Döneminde Divanühümayun adıyla oluşturulan kurum, I. Murat Döneminde tam olarak teşkilatlanmış ve devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yer olmuştur. Önce Divanühümayun toplantılarına padişahlar başkanlık etmiş, daha sonra Divanühümayun başkanlığı sadrazamlara bırakılmıştır. Divanühümayunun üyeleri seyfiye, ilmiye, kalemiye kollarından seçilmişlerdir.

Buna göre Divanühümayun üyeleri temsil ettikleri kollarla aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Seyfiye	İlmiye	Kalemiye
A) Sadrazam ve Vezirler	Şeyhülislam ve Kazasker	Defterdar ve Nişancı
B) Defterdar ve Nişancı	Sadrazam ve Vezirler	Şeyhülislam ve Kazasker
C) Şeyhülislam ve Kazasker	Defterdar ve Nişancı	Sadrazam ve Vezirler
D) Sadrazam ve	Defterdar ve	Şeyhülislam

Vezirler E) Şeyhülislam ve Kazasker
Nişancı Sadrazam ve Vezirler
ve Kazasker Defterdar ve Nişancı

(2010-LYS) –CEVAP A

I. Devletin dış işleriyle ilgili bütün yazışmalarını yürüten görevli
II. Devlet adamlarının padişaha bağlılık bildirmesine verilen ad
III. Olağanüstü hâllerde, özellikle savaş masrafının karşılanması için padişah emriyle halkın doğrudan ödemek zorunda olduğu vergi
IV. Medrese öğrencilerine verilen ad

Yukarıdaki tanımların karşılıkları aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Reisülküttap	Biat	Softa	Avarız
A)	I	II	IV	III
B)	II	I	III	IV
C)	II	III	IV	I
D)	III	IV	I	II
E)	IV	III	II	I

(2010-LYS) –CEVAP A

I. Sakalar Ordunun su ihtiyacını karşılayan sınıf
II. Takvim-i Vekayi İlk resmi gazete
III. Tuğra Padişah imzası
IV. Haraç Gayrimüslimlerden alınan vergilerden biri
V. Koçi Bey Risalesi Kanun kitaplarından biri

Yukarıdakilerden hangisinin açıklaması, karşısında yanlış olarak verilmiştir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
(2010-LYS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı toplumunda yönetici gruplar arasında değildir?

A) İlmiye B) Seyfiye C) Reaya D) Kalemiye E) Hanedan üyeleri
(2010 - KPSS/Önlisans) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde,

I. Kimin tahta geçeceğinin önceden belirtilmemiş olması,
II. Hanedan ailesinden en büyük ve en olgun olanın tahta geçmesi kuralının konulması,
III. Kız çocuklarının tahta geçme hakkının olmaması
durumlarından hangilerinin taht kavgalarına neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

(2010-ALS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde, 19. yüzyıla kadar, devlet ve ülke sorunlarının görüşülüp karara bağlandığı en üst yönetim ve en üst mahkeme organı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dar-ı Şûra-i Askerî B) Divanühümayun
C) Divan-ı Adliye D) Şûra-yı Devlet
E) Meclis-i Valâ-i Ahkâm-ı Adliye

(2011-JANA) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde hizmet karşılığı olarak devlet görevlilerine tahsis edilen gelir kaynaklarına verilen addır?

A) Dirlik B) Mültezim C) İktâ D) Muhtesip E) Muhassıllık

(2011-HAS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde başkent olan şehirlerden biri değildir?

A) İstanbul B) Konya C) Bursa D) Edirne E) İznik

(2011-JANU) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde askerlik görevini üstlenen ve vergiden muaf olan sınıfa seyfiye denirdi.

Aşağıdakilerden hangisi seyfiye sınıfının üyelerinden biri değildir?

A) Veziriazam B) Kadıasker C) Beylerbeyi
D) Sancakbeyi E) Alaybeyi

(2011-HAS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde,

I. Askerî eğitim sisteminde yenileşmeler
II. Bürokraside düzenlemeler
III. Enderun mektebinin kurulması

Çalışmaları uygulamalarından hangilerinin, modernleşmeye yönelik olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2012-KPSS) –CEVAP D

Hükümdar Yapılan düzenleme

I. I. Murat Kapıkulu Ocağının kurulması
II. Fatih Sultan Mehmet Kanunname-i Âl-i Osman'ın çıkarılması
III. Kanuni Sultan Süleyman Enderun Mektebinin oluşturulması
IV. I. Ahmet Ekber ve Erşet sistemine geçilmesi
V. Orhan Gazi İlk Osmanlı medresesinin kurulması

Osmanlı Devleti'yle ilgili olarak yukarıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

(2012-HAS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde "yönetilenler" sınıfı için kullanılan isim, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Reaya B) Tebaa C) Ehl-i Hibre D) Mütessellim

(2012-YDGÖMYS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı padişahlarının erkek çocuklarına verilen addır?

A) Lala B) Şehzade C) Atabey D) Hakan E) Vezir

(2012-ÖMSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde padişah iradesini yansıtan belgelerden biri değildir?

A) Berat B) Ferman C) Tereke kayıtları
D) Adaletnameler E) Mühimmeler

(2012-HAS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'ni teşkilatlı bir devlet hâline getiren Osmanlı padişahı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osman Bey B) Orhan Bey C) I. Murat D) II. Mehmet
(2012- ALÖSS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nin son başkenti aşağıdaki şehirlerden hangisidir?

- A) Trabzon B) İzmir C) İstanbul D) Sivas E) Konya
(2012-ÖMSS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk kanunname olan Kanunname-i Âl-i Osman aşağıdaki padişahlardan hangisi döneminde düzenlenmiştir?

- A) Yıldırım Bayezit B) Fatih Sultan Mehmet
C) Yavuz Sultan Selim D) Kanuni Sultan Süleyman
E) II. Selim
(2012-JANA) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda I. Ahmet ile birlikte veraset sisteminde hanedanın ekber ve erşet üyesinin tahta geçmesi usulüne geçilmiştir.

Bu uygulama ile aşağıdakilerden hangisi ilişkilendirilemez?

- A) Taht kavgalarını engellemek
B) Kapıkullarının yönetimdeki etkisini azaltmak
C) Hanedanın devamlılığını sağlamak
D) Şehzadelerin katlini kural olmaktan çıkarmak
E) Ülke yönetiminde istikrarı sağlamak
(2012-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde Divanhümayun'un üyelerinden reisülküttap, zamanla aşağıdakilerden hangisine dönüşmüştür?

- A) Hariciye nazırı B) Maarif nazırı C) Maliye nazırı
D) Serasker E) Dahiliye nazırı
(2013-KPSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlılarda ilmiye sınıfına üye değildir?

- A) Şeyhülislam B) Kazasker C) Nakibüleşraf
D) Kadı E) Defter Emini
(2013- Sosyal Bilgiler Alan) –CEVAP E

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Osmanlı'da halka mesleki eğitim aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Kütüphanelerde B) Enderunda C) Loncalarda
D) İmaretlerde E) Darülmâarifte
(1996-ÖYS) –CEVAP A

XVII. yüzyıldan sonra medreselerde deney ve eleştiriye yer verilmemiştir. Tanzimat Dönemi'ne gelindiğinde, medreselerin yanında modern anlamda okullar açılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Batıdaki teknolojik gelişmelerden ilk kez yararlanılmasına
B) İlköğretimin zorunlu hale gelmesine
C) Medrese sayısının sabit kalmasına
D) Medreselerde eğitim düzeyinin yükselmesine
E) Öğretimde ikili bir sistemin ortaya çıkmasına
(1999 – DMS) –CEVAP E

Osmanlı Devletinde önceleri Hristiyan tebaanın yetenekli çocuklarının alındığı, daha sonraları Müslüman çocukların da alınmaya başlandığı okul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hendese Okulu B) Mahalle Mektebi C) Enderun
D) Medrese E) Mülkiye
(2000-DMS) –CEVAP C

Osmanlı İmparatorluğu'nda ilmiye (ulema) sınıfı, öğretimde iki ana konuyla ilgilenmiştir.

Bu iki ana konu aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Din ve askerlik B) Din ve hukuk C) Ticaret ve sanat
D) Tarih ve edebiyat E) Tarih ve felsefe
(2000 – DMS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Avrupa Devletleri'nin Osmanlı ülkesinde okul açmalarının amaçlarından biri değildir?

- A) Kültürlerini yaymak
B) Çıkarlarını sürdürmek
C) Uyruklarındaki çocukların eğitimini sürdürmek
D) Osmanlı Devleti'ndeki yenilik hareketlerine öncülük etmek
E) Azınlıkların haklarını korumak
(2000-DMS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi XVII. yüzyıldan itibaren medreselerde okutulan derslerden biri değildir?

- A) Kimya B) Kelam C) Kuran D) Tefsir E) Hadis
(2003-KPSS) –CEVAP A

Osmanlı medreselerinde özellikle Fatih döneminde pozitif ve dini ilimlerin birlikte okutulması XVII. yüzyıla kadar sürmüştür. Daha sonra bazı dersler okutulmamıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisi XVII. yüzyıldan itibaren medreselerde okutulmayan derslerdendir?

- A) Coğrafya B) Hukuk (Fıkıh) C) İcma D) Kıyas E) Kelam
(2003 – KPSS) –CEVAP A

Osmanlı İmparatorluğu'nda devşirme yöntemiyle toplanan çocuklardan, saraya alınanlar aşağıdakilerin hangisinde eğitilmiştir?

- A) Sıbyan mektepleri B) Enderun C) Hendesehane
D) Yabancı okullar E) Azınlık okulları
(2006-KPSS/Önlisans) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde bir eğitim kurumu değildir?

- A) Külliye B) Enderun C) Medrese D) İmaret
(2006- ALÖSS) –CEVAP D

Osmanlı döneminde ilmiye teşkilatıyla ilgili olmayan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mülazım B) Müderris C) Muid D) Sahn-ı Seman
(2006- ALÖSS) –CEVAP D

I. Acemi Oğlanlar Ocağı II. Sıbyan Mektepleri III. Medreseler
Yukarıdakilerin hangilerinden Enderun Mektepleri için öğrenci alınır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2006-HAS) –CEVAP A

Orhan Bey tarafından İznik'te açılan medreseye atanan müderris, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Molla Hüsrev B) Davud-ı Kayserî
C) Alâeddin Tusî D) Kınalızâde Ali Efendi
(2009- ALÖSS) –CEVAP B

İstanbul'daki ilk medrese aşağıdaki padişahlardan hangisi tarafından yaptırılmıştır?

- A) II. Murad B) Yıldırım Beyazıt
C) Fatih Sultan Mehmet D) Kanuni Sultan Süleyman
E) Yavuz Sultan Selim
(2009-HAS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde, I. Sancak II. Medrese III. Enderun
birimlerinden hangileri eğitim kurumları arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2010-JANA) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi ilmiye sınıfının üyelerinden biri değildir?

- A) Kazasker B) Şeyhülislam C) Kadı D) Müderris E) Yeniçeri
(2010-JANU) –CEVAP E

Osmanlı medreseleriyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Medreseler de bütün eğitim kurumları gibi defterdara bağlıydı.
B) İlk Osmanlı medresesi İznik'te açılmıştı.
C) Medrese öğrencilerine softa (suhte) denirdi.
D) Öğrenciler medreselerden icazetname ile mezun olurdu.
E) Medreselerde ders veren hocalara müderris, yardımcılara muid denirdi.
(2011-LYS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde, Tanzimat Döneminde ilkokullara verilen addır?

- A) İptidai B) Rüştîye C) Enderun D) idadi E) Darülhendese
(2011-HAS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde Klasik Dönem (1300-1600) eğitim kurumlarından biri değildir?

- A) Darülhadis B) Sahn-ı Seman C) Darülfünun
D) Sıbyan Mektebi E) Enderun

(2012-HAS) –CEVAP C

Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulan, döneminin en üst dereceli medresesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üç Şerefeli B) Sahn-ı Seman C) Süleymaniye
D) İznik E) Muradiye

(2012-ÖMSS) –CEVAP B

EKONOMİ VE MALİYE

Ânadolu Selçuklu Devleti zamanında ve Osmanlı imparatorluğunun yükselme döneminde. Anadolu'daki zanaatkarlar "Lonca" denilen zanaat gruplarına ayrılarak yöneticilerini kendileri seçmişlerdir

Bu durum, aşağıdakilerden hangisini gösteren bir kanıt olabilir?

- A) Zanaatkarlar arasında dayanışma olduğunu
B) Devletin zanaatkarları desteklediğini
C) Halkın çoğunluğunun zanaatkar olduğunu
D) Loncaların ticari alanda başarılı olduklarını
E) El sanatlarının, Anadolu'da başlıca gelir kaynağı olduğunu

(1985-ÖSS) –CEVAP A

Türk Lonca Teşkilatlarının giderek önemini yitirmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) El tezgahlarının fabrikalarla rekabet edemeyecek duruma gelmesi
B) Esnaf odalarının kurulması
C) Sanatın babadan oğula geçmesi
D) Osmanlı Devleti'nin devamlı savaşlara girmesi
E) El sanatları türlerinin sayılı olması

(1990-ÖYS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde toprağını boş bırakan köylüden alınan vergiye ne ad verildi?

- A) Çiftbozan B) Öşür C) Avarız D) Haraç E) Cizye

(1992-ÖYS) –CEVAP A

Baharat ve İpeği Uzak Doğu'dan Avrupa'ya taşımada kullanılan yolun değişmesi, aşağıdaki devletlerden hangisinin ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir?

- A) Osmanlı Devleti B) İlşitoğulları Devleti
C) Büyük Selçuklu Devleti D) Altınordu devleti
E) Tulunoğulları Devleti

(1993-ÖYS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunda tarımsal üretimin azalmasına yol açmıştır?

- A) Kapitülasyonların genişletilmesi
B) Dışarıdan borç para alınması
C) Düyun-u Umumiye'nin kurulması
D) Tımar sisteminin bozulması
E) Nüfusun artması

(1995-ÖYS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı İmparatorluğu'nun gelir kaynaklarından biri olan Aşar vergisinin giderek köylüye yük olma nedenlerinden biridir?

- A) Görev karşılığı verilmesi B) Peşin alınması
C) Ürün üzerinden alınması D) Şer'i olması
E) İltizama verilmesi

(1996-ÖYS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyılda yapılan nüfus yazımında, aşağıdakilerden hangisinin saptanması amaçlanmıştır?

- A) Kadın - erkek sayısı B) Okuryazar oranı
C) İşsizlik oranı D) Nüfus artışı oranı
E) Vergi yükümlülükleri

(1999 – DMS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nde;

- I. Toprağın nedensiz olarak terk eden köylüyü belli bir süre içinde geri getirme,
II. Toprağını nedensiz olarak üç yıl üst üste işlemeyen bırakan köylünün toprağını bir başkasına verme,
III. Köylüden ürettiği ürünün vergilerini alma,
III. Köylüden toplanan vergileri, askerlerin eğitilmesi, donatılması gibi uygun görülen işlere harcama
uygulamalarından hangileri, tarım üretiminin arttırılması amacına yöneliktir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV
(1999-ÖSS İPTAL) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde,

- I. Yöneticiler,
II. Hanedan üyeleri,
III. Azınlıklar,
gruplarından hangileri Cizye Vergisi ödemekle yükümlüydü?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2001-KMS) –CEVAP C

Osmanlı İmparatorluğunun egemenliği altında bulunan topraklar, devletin kuruluşundan XVII. Yüzyılın sonuna kadar artmıştır.

Bu bilgiye dayanarak Osmanlı ülkesinde,

- I. Gelir ve giderlerin miktarı değişmiştir.
II. Merkezi otoritenin sağlanması kolaylaşmıştır.
III. Sınırlar yeniden belirlenmiştir.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

(2003-ÖSS) –CEVAP D

Osmanlı İmparatorluğu'nda,

- I. Sınırların genişlemesi
II. Kapıkulu askerlerine maaş verilmesi
III. Padişah değişikliklerinin olması
durumlarından hangileri, devletin hem gelirlerinin hem de giderlerinin artmasına neden olmuştur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II, ve III
(2005-ÖSS) –CEVAP A
I- Coğrafi Keşifler II. Rönesans III. Reform IV. Sanayi İnkılabı
Avrupa'da meydana gelen yukarıdaki gelişmelerden hangisi veya hangileri Osmanlı ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir?

- A) Yalnız I B) II ve III C) III ve IV D) I ve IV
(2006- ALÖSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde köylü, toprağını bırakıp şehirde bir iş edinmişse, tımar sahibi olan sipahiye aşağıdaki-lerden hangisini ödemek zorundaydı?

- A) Avarız B) Öşür C) Niyabet resmi D) Çift bozan akçesi
(2007 - ALÖSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde küçükbaş hayvan sahiplerinden alınan vergi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Resm-i İспенç B) Resm-i Bennak
C) Resm-i Ağnam D) Resm-i Mücerret

(2007 – ALÖSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde toplanan bir vergi çeşididir?

- A) Avarız B) Malikâne C) Paşmaklık D) Yurtluk E) Mukataa
(2008-SOS-2) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlılarda devletin vergi gelirlerini toplama yetkisini belirli bir süre için ve açık artırma yoluyla devretmesi, bu yetkiyi alanların da vergiyi devlete ödeyerek karşılığını vergi yükümlüsü kişilerden alması usulüdür?

- A) Devşirme sistemi B) Saliyaneli eyalet sistemi
C) İltizam sistemi D) Tımar sistemi
E) Veraset sistemi

(2008-HAS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nin hazine giderleri arasında değildir?

- A) Savaş masrafları
B) Kapıkulu askerlerinin maaşı
C) Bilim adamlarına verilen maaş
D) Bayındırlık işleri için yapılan harcamalar
E) Tımarlı sipahilerin gereksinimlerinin karşılanması

(2008-ALS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti dirlik sistemiyle,

I. Sipahinin geçimini karşılama,

II. Büyük bir askerî güce sahip olma,

III. Kapı kulu askerlerinin maaşını verme

durumlarından hangilerini sağlayarak hazinenin yükünü azaltmaya çalışmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde, sarraf geleneğinden bankacılığa kaçınan yüzyıldan itibaren geçilmiştir?

A) 20. B) 19. C) 18. D) 17. E) 16.

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde,

I. Avrupa mallarının ülkeye girmesi,

II. Ticaret yollarının değişmesi,

III. Esnaf teşkilatının bozulması,

durumlarından hangilerinin ekonomiyi olumsuz yönde etkilediği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2009 – KPSS) –CEVAP E

I. İthalat vergisinin düşürülmesi

II. Yerli tüccarların iç gümrük vergisi öderken yabancı tüccarların bu vergiden muaf tutulması

III. Düyun-ı Umumiye İdaresinin kurulması

Yukarıdakilerden hangilerinin Osmanlı Devleti'nde yerli üretimin giderek düşmesinde etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2009-HAS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nin ekonomisinin dışa bağımlı hâle gelmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

A) Ayanların nüfuzunun artmasının

B) Küçük sanayi atölyelerinin kapanmasının

C) Düyun-ı Umumiye İdaresinin kurulmasının

D) Avrupa devletlerine ayrıcalıklar tanınmasının

E) Avrupa sanayi ürünlerinin her yerde serbestçe satılmasının

(2009-SOS-2) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde esnaf teşkilatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Lonca B) Timar C) İltizam

D) Âyan E) Acemioğlanlar Ocağı

(2009-JANU) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde, tımar sistemiyle işletilmesi köylülere bırakılan toprağın,

I. Çift, yarım çift gibi büyüklüğüne göre tanımlanması,

II. Üretim vergisinin, ürünün belli bir oranı olarak hesaplanması,

III. Mülkiyetinin devlete ait olması

durumlarından hangilerinin, büyük toprak sahiplerinin ortaya çıkmasını ve Avrupa'dakine benzer feodal sistemin görülmesini engellediği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III
(2010-YGS) –CEVAP C

XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti, iltizam usulünde yaptığı

değişiklikle yüklü bir peşin ödemeyi de öngören malikâne usulünü getirmiştir. Buna göre mukaataalar mültezimlere daha önceki gibi üç yıllık sürelerle değil, sürekli olarak ihale edilmeye başlanmıştır.

Yapılan bu değişiklikle güdülen amaç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayanların reaya temsilcisi olmasını önlemek

B) Büyük toprak sahiplerinin ortaya çıkmasını engellemek

C) Hazineye daha fazla gelir sağlamak

D) Tek hazine sisteminden çoklu hazine sistemine geçmek

E) Yeniçeri Ocağının kaldırılmasına ortam hazırlamak

(2011-YGS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde kullanılan para çeşitlerinden biri değildir?

A) Guruş B) Gümüş Mecidiye C) Altın Lira D) Şegel E) Kaime

(2011-HAS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde vergi gelirlerinin toplanmasının belirli bir süre için ve açık arttırma yoluyla ihalesi usulüne verilen addır?

A) İltizam B) Dirlik C) Cülus D) Emanet E) Müsadere

(2011-LYS) –CEVAP A

Osmanlılarda esnaf teşkilatıyla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıktır?

A) Esnaf olmak isteyen kişi mesleğe çırak olarak başladır.

B) Ustalığa ulaşan kişi, esnaf teşkilatının iç kurallarına göre dükkân açabilirdi.

C) Her esnaf loncasında, şeyh, yiğitbaşı ya da kethüda denilen yönetici bulunurdu.

D) Esnafi, mültezimler aracılığıyla nişancı denetlerdi.

E) Üretilen ürünlerin standartları ve fiyatları belirliydi.

(2011-HAS) –CEVAP D

I. Olağanüstü hâllerde toplanan vergi

II. Müslüman olmayan erkek nüfustan alınan vergi

III. Toprağı mazeretsiz terk eden ya da üç yıl üst üste boş bırakan köylüden alınan vergi

IV. Müslüman üreticiden toprağın verimine göre üretimin onda biri oranında alınan vergi

Osmanlı Devleti'nde alınan aşağıdaki vergilerden hangisinin açıklaması yukarıda yoktur?

A) Çiftbozan B) Avarız C) Cizye D) Öşür E) Ağnam

(2011-LYS) –CEVAP E

Osmanlı Dönemi'nde, her birinde tek bir cins ticaret maddesinin toptan satışının veya dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yeri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zaviye B) İmaret C) Kapan hanı D) Bedesten E) Külliye

(2012-LYS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisinin, Osmanlı Devleti'nde ticareti geliştirmek ve ticaret yollarında güvenliği sağlamak amacıyla yapıldığı savunulamaz?

A) Menziller

B) Derbentler

C) Dârülkuralar

D) Bedestenler

E) Kervansaraylar

(2012-KPSS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisi, vergi vermekle yükümlüdür?

A) Timarlı sipahi

B) Müderris

C) Reaya

D) Kadı

E) Defterdar

(2012-ÖMSS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nin, gerektiğinde akçenin içerisindeki gümüş oranını yeniden belirlediği görülmektedir. Tashih adı verilen bu uygulamayla Osmanlı Devleti'nin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulabilir?

A) Avrupa ile parasal birlik sağlamak

B) Paranın alım gücünü düzenlemek

C) Tımar sistemini düzeltmek

D) Gümrük vergilerini düşürmek

E) Saray masraflarını azaltmak

(2013-LYS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nin gelirlerinin toplandığı ve her türlü mali işlerin yürütüldüğü Hazine-i Amireden;

I. Defterdar,

II. Nişancı,

III. Kazasker

makamlarından hangilerinin sorumlu olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

(2013-LYS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde esnaf teşkilatının usta sayısını sınırlı tutmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhracatın teşvik edilmesi

B) Ürün arzının talebe göre ayarlanması

C) Para ekonomisine kısa zamanda geçilmek istenmesi

D) Tarım ürünlerinin ön plana çıkarılması

E) Askerlik hizmetinin gözetilmesi

(2013-KPSS) –CEVAP B

Osmanlı Klasik Dönemi'nde yapılan tahrirler; idari, mali ve askerî konuları kapsamaktaydı.

Aşağıdakilerden hangisi, tahrirler sonucunda hazırlanan defterler arasında yer almaz?

A) Mufassal B) Cizye C) İcmal D) Şeriye E) Sicili Avarız

Mufassal Defteri, Osmanlı Devleti'nde toprak yazımı işleminin ayrıntılı olarak geçirildiği deftere verilen isimdir.

Cizye Defteri, Osmanlı Devleti'nde yasayan gayrimüslimlerden himaye ve emniyetleri karşılığında alınan bas vergisinin kaydedildiği deftere verilen isimdir.

İcmal Defteri, yani özet defterler ise özellikle Osmanlı Devleti'nde 16.yy.da Mufasssal defterde yer almayan dirlik sahiplerinin isimlerini ve gelir toplamlarını veren defterlere verilen isimdir. Ayrıca bütçe gelir-gider defteri özelliği de taşır.

Avarız, Osmanlı Devleti'nde ilk önce savaş daha sonra sel, yangın gibi devletin paraya ihtiyaç duyduğu durumlarda toplanan vergiye verilen isimdir. Bu vergi kayıtlarının tutulduğu deftere de **Avarız Defteri** denir.

Seriye Sicili, Osmanlı Devleti'nde mahkemelerde görülen davalarla ilgili muamelelere yer veren defterlere verilen isimdir.

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP D

HUKUK

Osmanlı İmparatorluğu'nda örfi hukuk aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

- A)Dinsel kurallara B)İslahat Fermanı'na C)Geleneklere
D) Mecelle'ye E) Adalet fermanları

(1995-ÖYS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Fatih Kanunnamesi'nde yer alan konulardan biri değildir?

- A) Saltanat İşleri
B) Sancağa çıkma usulünü kaldırma
C) Suç işleyenlere verilecek cezalar
D) Büyük devlet memurlarının rütbeleri
E) Büyük devlet memurlarının protokoldeki yerleri

(1999-DMS) –CEVAP B

- I. Esasının Kur'an-ı Kerim ve hadislerle dayanması
II. Ceza hükümlerini de içermesi
III. Yüzyıllar boyu süregelen gelenekten kaynaklanması

Yukarıdaki bilgilerden hangileri Osmanlı Devleti'nde uygulanan şeri hukukun özelliklerindendir?

- A)Yalnız I B)Yalnız II C)Yalnız III D)I ve II E) II ve III

(2011-LYS) –CEVAP D

- I. Şer'i hukuk kuralları
II. Eski Türk gelenekleri
III. Fethedilen bölgelerde daha önceki uygulamalar

Osmanlı Devleti'nin hukuk sisteminde yukarıdakilerden hangileri etkin olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2012-KPSS) –CEVAP E

ORDU-ASKERLİK ve DONANMA

Yeniçeri Ocağı'nda Duraklama Dönemine kadar "Ocak, devlet içindir" anlayışı egemenken, bu dönemden sonra "Devlet, ocak içindir" anlayışı egemen olmaya başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Yeniçeri Ocağı'ndaki bu anlayış değişikliğinin bir sonucu değildir?

- A) Devletin güçlü bir dayanağını yitirmesi

- B) Yeniçeri Ocağı'nın saygınlığının artması
C) Gerilemenin hız kazanması
D) Savaşlarda yenilginin artması
E) İsyanların artması

(1987-ÖSS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Yeniçeri Ocağı'nın yerini almıştır?

- A) Sekban-ı Cedid B) Eşkinci Ocağı C) Sürat Topçuları
D) Berr-i Hümayun E) Asakir-i Mansure-i Muhammediye

(1999-DMS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisi için devlet hazinesinden ödeme yapılmazdı?

- A) Kapıkulu Askerleri B) Tımarlı Sipahi
C) Bayındırlık Hizmetleri D) Cülus Bahşişi
E) Savaş Harcamaları

(1999-DMS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde;

- I. Padişahların tahta çıkışı,
II. Padişahların bizzat sefere gidişi,
III. İç isyanların bastırılması,
durumlarından hangilerinde askerlere bahşis dağıtmak bir gelenektir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2002-KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde; devlet adamı yetiştirmede ve ordunun büyük bir kısmı için asker sağlamada, düzenli ve sürekli olarak;

- I. Devşirme, II. İltizam, III. Müsadere,
usullerinden hangileri kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2004-KPSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde devlet adamı ve asker yetiştirme konusunda

aşağıdaki usullerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) İktâ B) Lonca C) Müsadere D) Ahilik E) Devşirme

(2004 – KPSS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nde "Sahib-i Arz" denilen tımar sahiplerinin

beslediği askerlere verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Lağımçı B) Akıncı C) Cebelü D) Humbaracı

(2006- ALÖSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nin kuruluş

döneminde görülen askeri birliklerden değildir?

- A) Yeniçeri Ocağı B) Avcılar C) Azaplar D) Tımarlı Sipahiler

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

I. Kapıkulu piyadeleri II. Eyalet askerleri III. Kapıkulu süvarileri

Osmanlı ordusunu oluşturan yukarıdaki kuvvetlerden hangileri,

devletten maaş alan ve sürekli olan askeri kuvvetlerdir?

- A)Yalnız I B)Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

(2006- JOK Astsb) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde kurulan ilk askeri sınıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Yeniçeri B)Acemi Ocağı C)Yaya ve Müsellemeler D)Topçular
(2006- ALÖSS) –CEVAP C

- I. Ahilik teşkilatı
II. Tımar sistemi
III. Lonca sistemi
IV. Pencik sistemi
V. Vakıf sistemi

Osmanlı Devleti'nde, yukarıdaki sistemlerden hangisinde askeri bir özelliğin olmadığı söylenebilir?

- A) I - III - V B) II - III - IV C) II - III - V D) II - IV - V

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

Yeniçeri Ocağını kuran ve bu ocağı kaldıran padişahlar, aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) II. Murat - II. Mahmut B) I. Murat - II. Mahmut
C) Osman Gazi - IV. Murat D) Orhan Bey - II. Abdülhamit

(2008- ALÖSS) –CEVAP B

I. Cebeci II. Levent III. Humbaracı

Yukarıdakilerden hangileri Osmanlı donanmasıyla ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2008-HAS) –CEVAP B

I. Yeniçeri Ocağı II. Tımar Sistemi III. Lonca Teşkilatı

Yukarıdakilerden hangilerinin bozulmasının Osmanlı ordusunun zayıflamasında etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III
(2009-ALS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlılarda tımarlı sipahilerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Savaşta Anadolu ve Rumeli beylerbeyinin komutasında sağ ve sol kanatlar oluşturma
B) Barış zamanında bulundukları bölgenin güvenliğini sağlama
C) Kendilerine ayrılan tımar topraklarında oturmak zorunda olma
D) Atlı asker yetiştirme
E) Devletten maaş alma

(2009-HAS) –CEVAP E

Yeniçeri Ocağına asker yetiştirmek için — zamanında — kurulmuştur.

Yukarıda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Osman Bey - Kapıkulu Süvari Birliği
B) II. Murat - Sekban-ı Cedit
C) III. Murat - Tımar sistemi
D) I. Murat - Acemioğlanlar Ocağı
E) II. Mahmut - Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye

(2010-LYS) –CEVAP D

Gaznelilerde gulam sistemiyle, savaş esirleri arasından toplanan küçük yaşta çocuklar yeteneklerine göre yetiştirilirdi. Gaznelilerde uygulanan bu sistemin, Osmanlıların uyguladıkları aşağıdaki usullerden hangisine benzediği savunulabilir?

- A) Devşirme B) İltizam C) Müsadere D) Vakıf E) Timar
(2010-HAS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde,

- I. Askerlik, II. Ticaret, III. Sanat alanlarının hangilerinde tımarlı sipahiden yararlanılmıştır?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III
(2010-JANU) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, tımarlı sipahinin görevlerinden biri değildir?

- A) Üretimi artırıcı tedbirler almak
B) Vergilerin toplanmasını sağlamak
C) Bölgenin güvenliğinden sorumlu olmak
D) Fethedilen toprakları kaydetmek
E) Savaş zamanında beslediği askerlerle orduya katılmak
(2011-HAS) –CEVAP D

Yeniçerilerin üç ayda bir aldıkları maaşa verilen isim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kaime B) Cebeli C) Ulufe D) Nahiye
(2011- YGÖMYS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde, aşağıdakilerden hangisi orduda mermi, bomba ve havan topu yapan görevlilere verilen addır?

- A) Saka B) Lağımçı C) Müsellem D) Beşli E) Humbaracı
(2011-HAS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı ordusundaki akıncılar grubunun görevlerinden biridir?

- A) Savaş sırasında saltanat sancaklarını ve padişahın çadırını korumak
B) Düşman ordularına saldırmak, orduya keşif hizmetinde bulunmak
C) Ordunun geçeceği yolları açmak, köprüleri tamir etmek
D) Ordunun ihtiyacı olan mermi, bomba ve havan topunu yapmak
E) Kuşatılan kalelere tünel kazmak, top fitillerini ateşlemek
(2011-LYS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisi Kapıkulu Ocaklarından biri değildir?

- A) Yeniçeriler B) Cebeciler C) Topçular
D) Silahtarlar E) Müsellemeler
(2012-KPSS/Önlisans) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde tımar sahiplerinin sefere götürmekle yükümlü olduğu atlı askerlere verilen addır?

- A) Cebeli B) Cebeci C) Azap D) Müsellem E) Saka
(2012-HAS) –CEVAP A

Osmanlı ordusunda görevli Kapıkulu askerî birlikleri ve görevleriyle ilgili,

- I. Bostancı – Saray hizmetlisi
II. Humbaracı – Bir çeşit topçu sınıfı
III. Cebeci – Silah ve mühimmat sorumlusu
IV. Sipah – Saray mutfağı görevlisi
eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?
A) I ve II B) Yalnız II C) Yalnız IV D) II ve III E) I, II ve III
(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP C

SANAT VE MİMARİ

Osmanlı İmparatorluğunda hattatlığın yaygın bir meslek olması, aşağıdakilerden hangisini geciktiren nedenlerden biridir?

- A) Esnaf Teşkilatlarının kurulmasını
B) Dini kitapların matbaada basılmasını
C) Medreselerin yaygınlaşmasını
D) Arapça'nın bir bilim dili olmasını
E) Çiftçilik sanatının gelişmesini
(1992-ÖYS) –CEVAP B

Osmanlı minyatür sanatında,

- I. Konunun, ayrıntılarla çizilmesi
II. İnsan figürlerinin büyüklüğünün, kişilerin mevki ve rütbeleri ile orantılı olarak değişmesi
III. Perspektif kurallarına uyulması
IV. Manzara ve çiçek resimlerinin yapılması
özelliklerinden hangileri yoktur?

- A) I ve III B) II ve IV C) Yalnız IV D) Yalnız III E) Yalnız II
(1999 – DMS) –CEVAP D

Osmanlı mimarisi, kaçınıcı yüzyıldan itibaren batının etkisiyle değişmeye ve kendine özgü niteliklerini kaybetmeye başlamıştır?

- A) XV B) XVI C) XVII D) XVIII E) XIX
(1999 – DMS) –CEVAP D

Türkiye'de müzeciliğin kurucusu kimdir?

- A) Şeker Ahmet Paşa B) Osman Hamdi Bey C) Süleyman Nazif
D) Halil Paşa E) Osman Nuri Bey
(1999 – DMS) –CEVAP B

Osmanlı mimarlığında aşağıdaki yapılardan hangisinin diğerlerini de içeren örnekleri vardır?

- A) Külliye B) Sebil C) Cami D) Medrese E) Kütüphane
(2000 – DMS) –CEVAP A

Aşağıdaki saraylardan hangisinin yapı tarzında batı mimarisinin etkisi yoktur?

- A) Dolmabahçe B) Beylerbeyi C) Topkapı D) Yıldız E) Çırağan
(2000 – DMS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nin ünlü sanatçılarından biri olan Levni, sanat dallarından hangisinde yaptığı çalışmalarla tanınmıştır?

- A) Minyatür B) Çini C) Müzik D) Hat E) Mimari
(2001 – KMS) –CEVAP A

XVI. yüzyıl Osmanlı - Türk mimarisinin en büyük ustası kimdir?

- A) Mimar Sinan B) Yakup Şah C) Mimar Ayaz
D) Mimar Kemaleddin E) Mimar Hayreddin
(2002 – KPSS) –CEVAP A

Osmanlılarda aşağıdaki sanatlardan hangisine ait eserler, yapıldığı dönemin sosyal ve siyasi özellikleri hakkında en çok bilgi verir?

- A) Çini B) Hat C) Kakma D) Ebru E) Minyatür
(2002-KPSS) –CEVAP E

İslamiyet inancında resmin yasak olması nedeniyle Osmanlılarda el sanatları ve benzer alanlarda gelişmeler olmuştur. Genelde Osmanlı siyasi ve sosyal yaşamını konu alan ve resimden farklı bir tarzda yapılan sanat dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oymacılık B) Minyatür C) Hat D) Çini E) Ebru
(2002 – KPSS) –CEVAP B

Osmanlı mimarisi XV. ve XVI. Yüzyıllarda zirveye ulaşır. Bu dönemde Osmanlı mimarisine büyük katkılar sağlayacak, Kanuni adına Süleymaniye Camii, Mostar Köprüsü ve Şehzade Camii gibi önemli eserler veren Osmanlı mimarı kimdir?

- A) Mimar Sinan B) Mimar Mehmet Ağa C) Mimar Hayreddin
D) Levni E) Ali Kuşçu
(2002 – KPSS) –CEVAP A

I. Rumeli Hisarı

II. İmam Buhari Türbesi

III. Kahire Tulunoğlu Ahmet Camisi

IV. Mostar Köprüsü

V. Malabadi Köprüsü

yukarıda verilen eserlerden hangileri Osmanlılar dönemine aittir?

- A) I ve III B) IV ve V C) I, II ve III D) I ve IV E) III, IV ve V
(2003 – KPSS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlılar zamanında yapılmamıştır ?

- A) Anadolu Hisarı B) Rumeli Hisarı C) Diyarbakır Surları
D) Kilitbahir Kalesi E) Kaley Sultaniyeye
(2003 – KPSS) –CEVAP C

Külliyele genellikle aşağıdakilerden hangisinin çevresinde yer alır?

- A) Bimarhane B) Medrese C) Mektep D) Han E) Cami
(2004-KPSS) –CEVAP E

Aşağıdaki camilerden hangisi Mimar Sinan'ın kalfalık devri eseridir?

- A) İstanbul Şehzadebaşı Camii B) İstanbul Süleymaniye Camii
C) Edirne Selimiye Camii D) İstanbul Sultan Ahmet Camii
(2006- ALÖSS) –CEVAP B

I. Konya Karatay Medresesi

II. Bursa Yeşil Cami
III. Niğde Alaaddin Cami

Yukarıdakilerden hangilerini Çelebi Mehmet yaptırmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

(2006-HAS) –CEVAP B

İstanbul'da Osmanlı Dönemine ait olan aşağıdaki eserlerin hangisinde Avrupa mimari tarzının etkileri görülmez?

- A) Dolmabahçe Camii B) Beylerbeyi Camii
C) Nuruosmaniye Camii D) Şehzade Camii

(2007- ALÖSS) –CEVAP D

Osmanlı Döneminde,

I. İstanbul, II. İznik, III. Kütahya, IV. İzmir
şehirlerinden hangileri çini üretim merkezi olmuştur?

- A) I ve III B) II ve III C) I, II ve III
D) I, II ve IV E) I, III ve IV

(2007-HAS) –CEVAP C

Osmanlı Döneminde yetişen bazı sanatçılar ile isim yaptıkları sanat dalları aşağıda eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Şeker Ahmet Paşa – Resim B) Nakkaş Osman - Hat
C) Sedefkâr Mehmet Ağa – Mimari D) Hacı Arif Bey – Musiki

(2007-MEBMYGS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisinin bir tezkiresi vardır?

- A) Fuzûlî B) Nef'î C) Gevherî D) Lâüfî

(2007-MEBMYGS) –CEVAP D

XVII. ve XVIII. yüzyıllarda bütün Avrupa'ya egemen olan, resimden mimarlığa, heykelden müziğe tüm sanat dallarında etkisi görülen, görsel sanatlar ve mimarlık alanında simetriye karşıt asimetriyi, temel geometrik biçimlere karşıt eğrisel biçimleri, durağanlığa karşıt hareketi, tek defada algılanabilirliğe karşıt olarak da kolay kavranmazlığı yeğleyen, Rönesans'ın durağan kurallarına bir karşı çıkış olan üslup aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Barok B) Gotik C) Rokoko D) Roman

(2008- ALÖSS) –CEVAP A

I. Hat II. Oyma III. Kakma

Osmanlılar yukarıdaki sanatların hangilerinden mimari süslemeye yararlanmışlardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

(2008-HAS) –CEVAP E

Bir camiye merkez alan, medrese, imaret, kitaplık, çarşı, han, hamam vb. birimleri içeren yapı topluluğuna ne ad verilir?

- A) Külliye B) Kümbet C) Kervansaray D) Sebil

(2008- ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdaki mimari yapılardan hangisi Osmanlı Dönemine aittir?

- A) Konya Karatay Medresesi B) Edirne Üç Şerefeli Cami
C) Erzurum Çifte Minareli Medrese D) Selçuk İsa Bey Camisi
E) Sivas Gök Medrese

(2008-HAS) –CEVAP B

Eş büyüklükte kubbelerle örtülü Osmanlı çarşı yapısına ne ad verilir?

- A) Pazar B) Han C) Kervansaray D) Bedesten

(2008- ALÖSS) –CEVAP D

Yaş siva üzerine kireç suyunda eritilmiş boylarla yapılan bir tür resme ne denir?

- A) Vitray B) Minyatür C) Fresk D) Akrilik

(2008- ALÖSS) –CEVAP C

Güzelcehisar da denilen Anadolu Hisarı hangi padişah tarafından yaptırılmıştır?

- A) Orhan Bey B) I. Murat C) Yıldırım Bayezit
D) Çelebi Mehmet E) Fatih Sultan Mehmet

(2010-HAS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılda güzel sanat dallarında eğitim ve öğretim yapmak üzere açılan ve müdürlüğüne Osman Hamdi Bey'in getirildiği okul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Darülmualimin B) Sanayi-i Nefise Mektebi
C) Galatasaray Sultanisi D) Darülfünun E) Darülm Maarif

(2011 – KPSS) –CEVAP B

Arap harflerinin güçlü bir estetikle yansıtıldığı İslami sanat dalıdır. Örneklerine sadece kitaplarda değil, kitabe, seramik kaplar, madeni eşyalar ve mimari öğeler üzerinde de rastlanmaktadır. Ahmet Karahisari ve Hafız Osman bu sanatın Türk tarihindeki önemli temsilcileridir.

Yukarıda hakkında çeşitli bilgiler verilen ve Türk-İslam kültüründe değerli örnekleri bulunan sanat dalı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tezhip B) Minyatür C) Hat D) Çini E) Heykel

(2013-LYS) –CEVAP C

Osmanlılarda 19. yüzyıla kadar aşağıdaki sanat dallarının hangisinde eser verilmemiştir?

- A) Hat B) Çini C) Ebru D) Minyatür E) Fotoğraf

(2011-JANA) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Dönemi el yazmalarında yer alan minyatürleri yapan sanatçılara verilen addır?

- A) Müzehhip B) Hattat C) Nakkaş D) Sedefkâr E) Neccar

(2012-HAS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlılarda gelişen sanat dallarından biri değildir?

- A) Gravür B) Tezhip C) Hat D) Minyatür E) Çinicilik

(2012-HAS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı bestekârlarından biri değildir?

- A) Mustafa İtri Efendi B) Şeker Ahmet Paşa
C) İsmail Dede Efendi D) Hacı Arif Bey
E) Tamburi Ali Efendi

(2012-HAS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nin Klasik Dönem'inde (XV. - XVI. yüzyıl) yapılan eserlerden biridir?

- A) Nuruosmaniye Camii B) Laleli Külliyesi C) Beylerbeyi Sarayı
D) İshak Paşa Sarayı E) Selimiye Camii

(2013-LYS) –CEVAP E

SOSYAL HAYAT

Osmanlı Devleti'nde,

I. Köylü II. Zanaatkar III. Tüccar IV. Bilgin

gruplarından hangileri reayadan sayılmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV D) I ve IV E) II ve III

(1999 – DMS) –CEVAP C

Osmanlılarda toplumu oluşturan kesimlerin belirlemesinde “Millet Sistemi” uygulanmıştır.

Bu sistemde alınan temel ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meslek grubu B) Dini inanç C) Nüfus oranı
D) Kültürel düzey E) Ekonomik durum

(1999-DMS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlılarda yoksul halka yemek dağıtmak amacıyla yapmıştır?

- A) Külliye B) Şifahane C) İmaret D) Medrese E) Türbe

(2003-KPSS) –CEVAP C

Osmanlılar döneminde birçok hayır kuruluşu oluşturulmuştur.

Bu kuruluşlardan hangisi fakir insanlara yemek dağıtmak amacıyla kurulmuştur?

- A) Külliye B) Vakıflar C) Kervansaraylar
D) Loncalar E) İmarethane

(2003 – KPSS) –CEVAP B

XVI. yüzyılın sonlarında Osmanlı İmparatorluğu'nda

I. Şehirlerde işsizliğin artması,

II. Köylerde yaşamının güçleşmesi,

III. Köylerden şehirlere göçün hızlanması

durumları aşağıdakilerin hangisinde verilen sıraya göre gerçekleşmiştir?

- A) I, II, III B) I, III, II C) II, I, III D) II, III, I E) III, II, I

(2004-ÖSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde ruhsal bozuklukların tedavi edilmesi amacıyla II. Bayezit Külliyesi'nde bulunan şifahane aşağıdaki kentlerin hangisindeydi?

- A) Kayseri B) Niğde C) Edirne D) Konya E) Trabzon

(2008-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP C

Osmanlı toplumu sosyal bakımdan yönetenler (askeriler) ve yönetilenler (reaya) olarak ikiye ayrılır.

Yönetilenlerden İlmiye sınıfına mensup olanların bir kısmı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Defterdarlar ve nişancı
B) Kadılar ve müderrisler
C) Sadrazam ve beylerbeyi
D) Sübaşılar ve kapı kulu askerleri
E) Sancak beyleri ve kale koruyucuları

(2008- JOK Astsb) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı toplumunda yönetici gruplar arasında değildir?

- A) İlmiye B) Seyfiye C) Reaya
D) Kalemîye E) Hanedan üyeleri

(2010 – KPSS/Önlisans) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde yaşayan Müslüman olmayan toplulukların, din ya da mezhep esasına göre örgütlenip yönetilmesi biçimine millet sistemi denir.

Millet sisteminin,

- I. Toplumu oluşturan grupların benliklerini koruması,
II. Toplumda din veya mezhep değiştirmenin yasaklanması,
III. Osmanlı toplumunun kaynaşması

durumlarından hangilerine neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2010-YGS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde yönetimin gayrimüslimlere karşı tutumlarına yönelik olarak verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde İstanbul'da Gregoryen Ermeni Patrikhanesinin kurulmasına izin verilmiştir.
B) Abdülmecit Dönemi'nde Hazine-i Hassa Amirliğine Ermeniler atanmıştır.
C) II. Mahmut Dönemi'nde Katolik Ermeni Patrikhanesinin kurulmasına izin verilmiştir.
D) II. Bayezit Dönemi'nde İspanya'da baskı altında olan Yahudiler Osmanlı topraklarına yerleştirilmiştir.
E) III. Selim Dönemi'nde Ermenilere komutan olabilme hakkı tanınmıştır.

(2012-HAS) –CEVAP E

Erken Osmanlı Dönemi'nde Ahi Teşkilatı,

- I. Her iş kolunda esnaf dayanışması sağlamak,
II. Kaliteli mal ve hizmet üretilmesini sağlamak,
III. Toplumun bütün eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmek

görevlerinden hangilerini üstlenmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

(2012-KPSS/Önlisans) –CEVAP C

TOPRAK SİSTEMİ

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı İmparatorluğunda bir yönetim biçimidir?

- A) Ocaklık B) Sancak C) Yurtluk D) Has E) Tımar

(1983-ÖYS) –CEVAP B

Osmanlılarda toprağı kullanma hakkı, devletin denetimi altında halka verilmişti. Devlet, toprağı iyi kullanmayan ve arka arkaya üç yıl boş bırakanların topraklarını ellerinden alıp başkalarına verirdi.

Böyle bir uygulamanın en önemli amacı ne olabilir?

- A) Toprak sahiplerinden vergi almak
B) Devlet memurları ve askerlerin maaşlarını toprak gelirleriyle ödemek
C) Toprak üzerindeki hakları korumak
D) Üretimin devamlılığını sağlamak
E) Üreticilere yardımcı olma

(1984-ÖSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti topraklarından haslar hanedan mensuplarına ve vezirlere, zeametler kadılara, tımarlar askerlere kiraya verildi

Bu uygulamada devlet topraklarının kiraya verileceği kişilerin idari mevkileri ile aşağıdakilerden hangisi arasında bir paralellik kurulmaya çalışılmıştır?

- A) Toprakların gelirleri
B) Halkın yaşam biçimi ve düzeyi
C) Kişilerin yetişmiş olduğu yöreler
D) Toprakların yerleşim birimlerine yakınlığı
E) Kişilerin ihtiyaçları

(1987-ÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde “dirlik” sistemiyle ulaşılmak istenen hedeflerden biri değildir?

- A) Askeri masrafları karşılama B) Devlet gelirlerini artırma
C) Askeri savaşa hazırlama D) Toprakta daha iyi yararlanma
E) Özel mülkiyeti özendirme

(1989-ÖYS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlılarda ‘tımar sahibi’nin yetkilerinden biri değildir?

- A) Cebelü yetiştirme B) Vergi toplama
C) Toprağın işletilmesini sağlama D) Köylüyü yargılama
E) Asker toplama

(1990-ÖYS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde ürün üzerinden peşin olarak alınan ve giderek köylü üzerine ağır bir yük haline gelen vergi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çift bozan B) Ağnam C) Aşar D) Avarız E) Cizye

(1990-ÖYS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı İmparatorluğu'nda ‘miri toprakların’ bir kısmının kamu görevlerine dirlik olarak verilmesinin amaçlarından biridir?

- A) Vergileri elde edilen ürüne göre düzenlemek
B) Beylerbeyliği sayısını arttırmak
C) Devlete yapılan hizmetleri karşılamak
D) Büyük toprak sahiplerini korumak
E) Yeniçeri ocağını kaldırmak

(1993-ÖYS) –CEVAP C

Osmanlı İmparatorluğu'nda;

- I. Geliri kale muhafızlarına ve tersane giderlerine bırakılan
II. Öşürü devlet memurlarına ve sipahilere maaş olarak verilen
III. Geliri hazineye bırakılan
topraklar, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak adlandırılmıştır?

I	II	III
A) Ocaklık	Dirlik	Mukataa
B) Mukataa	Ocaklık	Dirlik
C) Dirlik	Ocaklık	Mukataa
D) Mukataa	Dirlik	Ocaklık
E) Dirlik	Mukataa	Ocaklık

(1998-ÖYS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde Tımar sisteminde;

- I. Vergilerin toplanması,
II. Yargılama işlerinin kısa sürede bitirilmesi,
III. Asker yetiştirilmesi,
IV. Dirlik bölgelerinin yönetilmesi,
amaçlarından hangisi veya hangileri için yararlanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) I - III - IV E) II - III - IV

(1999-DMS) –CEVAP D

Has ve Zeamet'in Tımar'dan farkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devlet tarafından verilmesi
B) Karşılığında hizmet beklenmesi
C) Vergi kaynağı olması
D) Geliri daha fazla olan toprak parçası olması
E) Karşılığında atlı asker yetiştirilmesi

(1999-DMS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde Has ve Zeamet topraklarının aşağıdaki özelliklerinden hangisi, bu toprakların “maaş karşılığı” olarak verildiğinin en güçlü kanıtıdır?

- A) İşlenmeyen toprakların geri alınması
B) Gelirin fazla olması
C) Mülkiyetinin devlete ait olması
D) Devlete asker yetiştirilmesi sağlaması
E) Rütbe ve derecelere göre verilmesi

(2000-ÖSS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde görülen toprak yönetimi ile ilgili bir kavram değildir?

- A) İkta B) Has C) Zeamet D) Ulak E) Yurtluk

(2005-KPSS) –CEVAP D

Osmanlı ülkesinde, tımar sisteminin aşağıdakilerden hangisinin düzenli biçimde yürütülmesinde doğrudan etkili olduğu savunulamaz?

- A) Güvenlik B) Maliye C) Ticaret D) Askerlik E) Tarım

(2006-KPSS/Önlisans) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı toprak sistemi ile ilgili değildir?

- A) Cizye B) Zeamet C) Ocaklık D) Yurtluk

(2006- ALÖSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde,

I. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan kimselere devletçe tohum, hayvan ve para yardımı yapılması,

II. Toprağını arka arkaya üç yıl ekmeyerek boş bırakan köylünün toprağının elinden alınıp bir başkasına verilmesi,

III. Köylünün, toprağını değil, toprağı işleme hakkını çocuklarına miras olarak bırakabilmesi

uygulamalarından hangileri, toprağın kullanımının köylüye, çıplak mülkiyetinin devlete ait olduğunu gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2006 – KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP B

Dirlik, hizmet karşılığı olarak devlet görevlilerine verilen ve yıllık gelirlerine göre bölümlere ayrılan arazilerdir.

Dirliklerin gelirlerine göre, büyükten küçüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Zeamet – has – tımar B) Tımar – has – zeamet
C) Has – tımar – zeamet D) Zeamet – tımar – has

E) Has – zeamet – tımar

(2007-SOS-2) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde mirî toprak yönetiminin özelliklerinden biri değildir?

- A) Vergi karşılığı köylüye verilmesi
B) Köylünün toprağı işlemek zorunda olması
C) Köylünün vergisini ürün üzerinden ödemesi
D) Toprağın mülkiyetinin toprağı işleyene ait olması
E) Köylünün ölümünden sonra toprağı oğlunun işletebilmesi

(2007-HAS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde, devletin tebaası olan kişilerin sosyal ve ekonomik hayat düzeyinin yükseltilmesi ve insanların sağlık, eğitim, kültür gereksinimlerinin karşılanmasında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Tımar sistemi B) Vakıf sistemi C) İltizam sistemi
D) Müsadere usulü E) Devşirme sistemi

(2008-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde toplanan bir vergi çeşididir?

- A) Avarız B) Malikâne C) Paşmaklık D) Yurtluk E) Mukataa

(2007-SOS-2) –CEVAP A

Sınır boylarındaki hizmetlerine karşılık askerî yöneticilere ve akıncı beylerine verilen topraklar, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yurtluk ve ocaklık arazi B) Mukataa arazi
C) Paşmaklık arazi D) Vakıf arazi

(2008- ALÖSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisinin, tımar sisteminin özelliklerinden biri olduğu savunulamaz?

- A) Köylünün şikâyet hakkının olması
B) Köylünün, dirlik sahibinin malı sayılması
C) Köylünün vergi yükümlülüğünün olması
D) Köylünün üretimini artırması için dirlik sahibinin önlemler alması
E) Köylünün toprağı kullanma hakkını miras bırakabilmesi

(2008-SOS-2) –CEVAP B

Osmanlı Devleti dirlik sistemiyle,

I. Sipahinin geçimini karşılama,

II. Büyük bir askerî güce sahip olma,

III. Kapıkulu askerlerinin maaşını verme,

durumlarından hangilerini sağlayarak hazinenin yükünü azaltmaya çalışmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP D

Osmanlı kanunnamelerinde “Saban giren yer mülk olmaz.” şeklinde tanımlanan durumun aşağıdakilerden hangisiyle örtüştüğü savunulabilir?

- A) Toprağın gelirleri göre ayrılması
B) Artan nüfus oranında yeni tarım alanlarının açılması
C) Toprağın sadece kullanım hakkının köylüde olması
D) Dirlik sahiplerinin cebelü yetiştirmek zorunda olması
E) Her köylü ailesinin geçimini sağlayacak büyüklükte toprağına sahip olmasına özen gösterilmesi

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP C

XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı Devleti'nde toprak düzeninin bozulmasıyla toprak mülkiyeti yaygınlaşmıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Asker - sivil iş birliğine
B) Feodal yapının güçlenmesine
C) Toprak gelirlerinin artmasına
D) Köylünün refah düzeyinin artmasına
E) Ticaretin azınlıkların tekelinde olmasına

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP B

I. Has II. Vakıf III. Zeamet

Yukarıdakilerden hangileri, Osmanlı Devleti'nde dirlik türlerinden biri değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2009-JANU) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı tımar sistemine göre dirlik sahibinin görevlerinden biri değildir?

- A) Kapıkulu askerlerine ulufe dağıtmak
B) Dirliğindeki vergileri toplamak
C) Bulunduğu bölgenin güvenliğini sağlamak
D) Bölgesinde üretimi artıracak tedbirler almak
E) Savaş zamanı cebelü denilen askerleriyle orduya katılmak

(2012-KPSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin bozulmasında

aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Merkezî otoritenin zayıflaması B) Celâli isyanlarının çıkması
C) Üretimin azalmış olması D) Paranın değerinin düşürülmesi
E) Ateşli silahların savaşlarda ön plana çıkması

(2012-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP D

Osmanlılarda tımar sistemi çerçevesinde kullanılan çift veya çiftlik ifadesi ile aşağıdakilerden hangisi kastedilmektedir?

- A) Bir çift öküzle bir yılda işlenebilecek arazi
B) İki kişinin ortaklaşa kullandığı arazi
C) Sadece evli çiftlere verilen arazi
D) Tarımsal üretim ile birlikte hayvancılık da yapılan arazi
E) İki yıllığına işlenmek üzere verilen arazi

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP A

OSMANLI DEVLETİ DURAKLAMA VE GERİLEME DÖNEMİ

18 yy.da Osmanlı devletinin endüstriyel alanda çağdaş Avrupa devletleri düzeyine erişememesinin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Elde yeterli sermayenin bulunmaması
- B) Ulaşım koşullarının yetersiz olması
- C) Kişilere mülkiyet haklarının tanınmamış olması
- D) Bilim ve teknoloji alanlarında gelişmemiş olması
- E) Yabancılarla ekonomik ayrıcalıkların verilmiş olması

(1977-ÖSS) –CEVAP D

Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme devrindeki olaylar ve bu olayların sonuçları göz önüne alındığında, aşağıdaki ilişkilerden hangisi bu devir için geçerli olmaz?

- A) Gerilemenin, yeni önlemler gerektirmesi
- B) Savaşların, harcamaların yönünü değiştirmesi
- C) Toprak kaybının, merkezi otoriteyi güçlendirmesi
- D) Değişmelerin, yeni gereksinimler doğurması
- E) Yenilgilerin, iç hesaplaşmaya yol açması

(1981-ÖYS) –CEVAP C

-I. Fransa'da XVI. Lui zamanında ve daha sonra ortaya çıkan hareketlerde ya kral tahttan indirilerek Cumhuriyet kurulmuş ya da Cumhuriyete son verilerek krallık ve imparatorluğa geçilmiştir.

-II. Osmanlı Devletinde zaman zaman iç isyanlar çıkmış ve bazı padişahlar tahttan indirilmişse de Osmanlı saltanatı devam etmiştir.

Bu iki durum karşılaştırıldığında, Osmanlı Saltanatının uzun süre devam etmiş olması nasıl açıklanabilir?

- A) Fransa'daki yönetimin güçsüz, Osmanlılardaki yönetimin güçlü olmasıyla
- B) Fransa'daki hareketlerin devlet düzenini, Osmanlılardakilerin ise kişileri değiştirmeye yönelmiş olmasıyla
- C) Fransa'daki soyluların, Osmanlılardaki yeniçilerden daha etkin olmasıyla
- D) Fransa'da dış güçlerin etkili, Osmanlılarda ise dış güçlerin etkisiz olmasıyla
- E) Padişahlığın, krallıktan daha kutsal sayılmasına

(1982-ÖSS) –CEVAP B

Köprülü Mehmet Paşa sadrazamlığa getirilirken saraydan şunları istemiştir:

- I. Saray Devlet işlerine karışmayacaktır.
- II. Devlet işleriyle ilgili olarak saraya sunulan her şey kabul edilecektir.
- III. Devlet memurluklarına kendi istediği kişileri atayacaktır.
- IV. Kendisi hakkında bir şikâyet olduğunda, savunması alındıktan sonra karar verilecektir.

Reform amacıyla sadrazamlığa getirilen Köprülü Mehmet Paşa'nın bu istekleri onun nasıl bir amaç güttüğü anlaşılmaktadır?

- A) Yeni bir bağımsız devlet kurmak
- B) Halk iradesine dayanan bir hükümet kurmak
- C) İstediklerini yapabileceği bir ortam hazırlamak
- D) Yakınlarına devlet kapısında iş sağlamak
- E) Saltanatı eline geçirmek

(1982-ÖYS) –CEVAP C

Osmanlı devleti uzun yıllar yabancı ülkelerde sürekli elçilikler kurmayı gerekli görmemiştir. Bu anlayış ilk defa aşağıdaki devirlerin hangisinde değişmeye başlamıştır?

- A) Lale devri
- B) III. Selim dönemi
- C) II. Mahmut devri
- D) Tanzimat devri
- E) Meşrutiyet Devri

(1984-ÖYS) –CEVAP B

XVII. Yüzyılda, Osmanlı İmparatorluğu'nda;

- I. Padişahların çoğu başarısız olmuştur.
  - II. Devlet dairelerinde rüşvet ve haksızlık yaygınlaşmıştır.
  - III. Uzun süren ve başarısızlıkla sonuçlanan savaşlara girişilmiştir.
- Aşağıdakilerden hangisi bu sorunların XVII. Yüzyılda ortaya çıkan bir sonuç olarak kabul edilebilir?

- A) Islahat hareketlerinin hızlanması
- B) Anayasal yönetime geçilmesi
- C) İç ayaklanmaların artması
- D) Yeni ekonomik önlemler alınması
- E) Batı ile diplomatik ilişkiler kurulması

(1985-ÖSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, IV. Murat ve Köprülülerin yaptığı yeniliklerin özelliği değildir?

- A) Kuvvete şiddete başvurma
- B) Orduyu disiplin altına alma
- C) Eyaletlerde güvenliği sağlama
- D) Avrupa'daki gelişmelerden yararlanma
- E) Yönetime canlılık getirme

(1985-ÖYS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisinin, XVII. Yüzyılda, Osmanlı ülkesinde idare, askeri ve mali bozuklukların ortaya çıkmasıyla doğrudan bir ilgisi yoktur?

- A) Ülkede iç isyanlar çıkması
- B) Gelir kaynaklarının giderek azalması
- C) Yetkisiz çevrelerin devlet işlerine karışması
- D) Yeniçilerin yönetimde etkili hale gelmesi
- E) Yönetimde, dinsel ağırlığın artması

(1986-ÖYS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı İmparatorluğu döneminde görülen bir yenilik (islâhat) değildir?

- A) Divan'dan Meclis-i Mebusan'a geçiş
- B) Monarşi'den Meşrutiyet'e geçiş
- C) Yeniçeri Ocağı'ndan Nizam-ı Cedit'e geçiş
- D) Mecelle'den Kanun-u Esasi'ye geçiş
- E) Medrese'den Enderun'a geçiş

(1986-ÖSS) –CEVAP E

Osmanlı imparatorluğu döneminde, yeni öğretim yapan okulların yanında mahalle mektepleri ve medreseler de varlıklarını sürdürmüşler. Bu durum aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

- A) Dinsel baskının artmasına
- B) Yeni bir eğitim politikasının saptanmasına
- C) Kültür çatışmalarının ortaya çıkmasına
- D) Okur-yazar sayısının azalmasına
- E) Bilim ve teknolojinin gelişmesine

(1986-ÖSS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti, Batı eğitim sisteminden etkilenerek XVIII. yy.da Mühendishane-i Bahri Hümayun, Mühendishane-i Berr-i Hümayun, Tıbbiye ve Harbiye gibi okullar açmıştır.

Bu gelişmeler Osmanlı Devleti'nin hangi alanda Batılılaşmaya öncelik verdiğini göstermektedir?

- A) Medrese Eğitiminde
- B) Yönetim şeklinde
- C) Askeri alanda

- D) Ekonomik alanda
- E) Hukuk alanında

(1987-ÖSS) –CEVAP C

Osmanlı ülkesinde bozulan düzeni kuvvete dayanarak tekrar kurmaya çalışmış olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III. Selim
- B) II. Mahmut
- C) Abdülmecit
- D) Genç Osman
- E) IV. Murat

(1987-ÖYS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı İmparatorluğu'nun duraklamasına yol açan iç nedenlerden biridir?

- A) Ülkede, çeşitli milletlerden ve dinlerden kişiler bulunması
- B) Yeni ticaret yollarının keşfedilmesi
- C) Avrupa'nın bilim ve teknikte ilerlemesi
- D) Avrupa Hristiyanlarının Osmanlılara birlikte karşı koyması
- E) İmparatorluğun doğal sınırlarına ulaşması

(1988-ÖSS) –CEVAP A

Fransa ile yapılan Kapitülasyonlarla ilgili antlaşmanın aşağıdaki hükümlerinden hangisi 1740 yılında değiştirilmiştir?

- A) Fransız ticaret gemilerinin Osmanlı sularında serbestçe dolaşacağı
- B) Osmanlı ülkesinde Fransızların inançlarında serbest olacağı
- C) Türk ticaret gemilerinin Fransız sularında serbestçe dolaşacağı
- D) Türkiye’de ölen Fransızların mallarının varislerine verileceği
- E) Kapitülasyonların, antlaşmayı imzalayan hükümdarların dönem için geçerli olacağı

(1988-ÖYS) –CEVAP E

XVII. Yüzyılda Kuyucu Murat Paşa, IV. Murat ve Köprülü Mehmet Paşa’nın devlet otoritesini yeniden kurmak amacıyla izledikleri ortak yol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maliyeyi düzeltmeye çalışma
- B) Kanun ve nizamları değiştirme
- C) İsyanları, korkutma ve şiddet yoluyla önlemeye çalışma
- D) Yeniçeri Ocağını kaldırmaya çalışma
- E) Saraydaki kadınların etkinliğini engelleme

(1988-ÖYS) –CEVAP C

XVII. Yüzyılda, Osmanlı Devleti’nin bütçe açığını kapatmak için Tarhuncu Ahmet Paşa aşağıdakilerden hangisini yapmamıştır?

- A) Saray masraflarını kısmıştır.
- B) Ayarı düşük paraları ortadan kaldırmıştır.
- C) Ulufeleri kısmıştır.
- D) Lüks inşaatları durdurmuştur.
- E) Dışarıdan borç para almıştır.

(1988-ÖYS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı İmparatorluğu’nda, XVII. yüzyıldan XIX. yüzyılın ilk yarısına kadar yapılan ıslahatlarda askeri alana ağırlık verilmesine yol açan etkenlerden biri değildir?

- A) Askeri harcamaların hızla artması
- B) Yeniçeri Ocağının bozulması
- C) İmparatorluğun toprak kaybetmesi
- D) İmparatorluğun dağılma tehlikesiyle karşılaşması
- E) Devletin uluslararası saygınlığının azalması

(1989-ÖSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti’nin Avusturya ve İran ile yaptığı savaşların uzaması ve halktan yeni vergilerin alınması, aşağıdaki olaylardan hangisinin nedenleri olarak kabul edilmektedir?

- A) Kabakçı Mustafa İsyanı’nın başlaması
- B) Celali isyanlarının genişlemesi
- C) Kavalalı Mehmet Ali Paşa’nın Ayaklanması
- D) 31 Mart olayının başlaması
- E) Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılması

(1991-ÖYS) –CEVAP B

Duraklama döneminde, askerlikle ilgili olmayanların yeniçeri ocağına alınmasıyla devletin maaş alan yeniçeri sayısı artmış; ayrıca, tımar sisteminin bozulmasıyla da köylü toprağını bırakarak şehirlere göç etmek zorunda kalmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinde bu durumda önemli rolü vardır?

- A) Ülke ekonomisinin bozulması
- B) Eğitime önem verilmesi
- C) Dış ülkelerle diplomatik ilişkiler kurulması
- D) Toprağın, elde edilen gelirle göre gruplara ayrılması
- E) El sanatlarında gelişme olması

(1992-ÖSS) –CEVAP A

Osmanlı Devleti Küçük Kaynarca Antlaşması’yla Kırım’ın bağımsızlığını tanımış, ancak Müslüman halkın dini bakımdan kendisine bağlı kalmasını Rusya’ya kabul ettirmiştir.

Osmanlı devleti bu tutumuyla aşağıdakilerden hangisini korumaya çalışmıştır?

- A) Kırım’ın Karadeniz ticaretindeki yerini
- B) Gerçekleştirdiği ıslahat hareketlerini
- C) Kırım halkıyla kültürel bağlarını
- D) Ortodoks Kilisesinin saygınlığını
- E) Rusya ile Kırım arasındaki ilişkiler

(1993-ÖSS) –CEVAP C

Osmanlı imparatorluğunda askeri eğitim kurumlarının batı tarzında teşkilatlandırılması için Avrupalı uzmanlardan yararlanmasına kaçınıcı yüzyılda başlanmıştır?

A)XV. B)XVI. C)XVII. D)XVIII. E)XIX.

(1995-ÖYS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi, XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nda kadı ve sancak beylerinin halktan kanuna aykırı bir şekilde para almaya başlanmasının sonuçlarından biri değildir?

- A) Ülkede ayaklanmaların artması
- B) Yönetime bağlılığın azalması
- C) Salyaneli eyaletlerin kurulması
- D) Reayanın huzursuz olması
- E) Ekonomik durumun bozulması

(1996-ÖYS) –CEVAP C

Osmanlı İmparatorluğu’nda,

-İstanbul’un fethi ile Kuruluş

-II. Viyana Kuşatması ile Duraklama,

-Patrona Halil ayaklanması ile Lale devirleri sona ermiştir.

Bu bilgilere dayanarak, devirlerin sona ermesinde aşağıdakilerden hangisinin temel alındığı savunulabilir?

- A) Diğer devletlerle ilişkilerin
- B) Ünlü kişilerin
- C) Önemli olayların
- D) Yapılan yeniliklerin
- E) Kentlerin el değiştirmesinin

(1997-ÖSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı imparatorluğunun Duraklama Dönemi’ne girmesinin nedenlerinden biridir?

- A) Ülkede tek söz sahibinin padişah olması
- B) Tımar sisteminin bozulması
- C) İltizam sisteminin kaldırılması
- D) Divan üyelerinin sayısının artması
- E) Şehzadelerin taşrada görevlendirilmesi

(1997-ÖYS) –CEVAP B

hangisi, Osmanlı İmparatorluğu’nda yapılan ıslahat hareketlerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Toplum hareketlerinin belirli alanlarında düzenlemeler yapılması
- B) İmparatorluğun parçalanması ve çökmenin önlenmeye çalışılması
- C) Batıdaki kurumların bazılarının örnek alınması
- D) Halk hareketlerinin bir sonucu olması
- E) Bazı alanlarda, eski ile yenin bir arada bulunması

(1998-ÖYS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti XVII. Yüzyılda, birçok alanda duraklama ve gerileme dönemine girmiştir. Bu dönemde görülen, duraklama ve gerileme belirtileri aşağıdakilerin hangisinde en azdır?

- A) Güzel sanatlar
- B) Dış ülkelerdeki saygınlık
- C) İmparatorluk sınırları içindeki topraklar
- D) Hazine gelirleri(maliye)
- E) Ordunun savaş gücü

(1999-ÖSS) –CEVAP A

XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti halktan ve tüccardan yeni vergiler aldığı gibi eski vergileri de artırmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) ıslahat hareketlerinin hızlanmasına
- B) Ekonomik hayatın canlanmasına
- C) Ülkede ayaklanmaların çıkmasına
- D) Devlet giderlerinin azalmasına
- E) Tüketim maddelerinin ucuzlanmasına

(2000 – DMS) –CEVAP C

Nizam-ı Cedit kavramı,

I. Askerlik II. Yönetim III. Sanat

alanlarından hangilerinde yapılan yenilikleri öncelikle içerir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2000 – DMS) –CEVAP D

XVIII. Yüzyılda Osmanlı devletinde ayanlar, halk tarafından seçilmiş; kendilerine devlet tarafından, vergi toplama, fiyatları kontrol etme ve bulunduğu bölgenin güvenliğini sağlama vb. konularda yetki verilmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi değildir?

- A) Ayanlığın resmîyet kazandığını
- B) Ayanların halkı temsil ettiğinin

- C) Ayanların, halk üzerinde etkili olduğunun
D) Halkın ayanların çalışmalarından memnun olduğunun
E) Bazı konularda denetim sağlamak için devletin ayanlarla işbirliği yaptığının

(2000-ÖSS) –CEVAP D

I. Tarım II. Maliye III. Askeriye IV. Yönetim
XVII. yy.da Duraklama döneminde Osmanlı Devleti birtakım
islahat çalışmaları başlatmıştır. Bu dönemde yukarıda verilen
alanlardan hangilerinde islahat çalışmaları yapılmıştır?
A)I-II B) II-IV C) III-IV D) III-IV E) II-III-IV

(2002-KPSS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti ile ilgili olarak, aşağıdakilerden hangisinde I. De
verilen II.ye ortam hazırladığı savunulamaz?

	I	II
A)	Padişahlığın Osmanlı hanedanlığına ait olması	Meşrutiyetin ilan edilmesi
B)	Merkezi otoritenin zayıflaması	Toprak yönetiminin bozulması
C)	Milliyetçilik hareketlerinin yaygınlaşması	Sınarların daralması
D)	Savaşların uzun sürmesi	Maliyenin bozulması
E)	Ayarı bozuk akçe ile maaş ödenmesi	Yeniçerilerin ayaklanması

(2002-ÖSS) –CEVAP A

XVIII. Yüzyılda, 1718'de Osmanlı Devleti Batı ile yaptığı savaşlarda başarı sağlayamamıştır. Bu dönemden sonra Osmanlı, Batı'nın üstünlüğünü kabul ederek, Lale Devriyle yenilik hareketlerine girişmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde Osmanlı'nın Avrupa'nın üstünlüğünü kabul ettiği alanlardandır?

- A) Yönetim-Mimari B) Askeri-Yönetim C) Teknoloji-Yönetim
D) Askeri-Teknoloji E) Yönetim-Hukuk

(2002-KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıldan itibaren görülen aşağıdaki gelişmelerden hangisi, Avrupa devletleriyle diplomatik ilişkilere eskisinden daha fazla önem verildiğinin en güçlü göstergesidir?

- A) Padişah Abdülaziz'in Avrupa'ya gezi amacıyla gitmesi
B) Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi
C) Avrupa'da, devamlı elçiliklerin kurulması
D) Avrupa'dan askeri ve teknik alanlarda uzman getirilmesi
E) Türk matbaasının açılması

(2002-ÖSS) –CEVAP C

Osmanlı devletinde kuruluşundan XVII. yüzyıla kadar geçen 300 yıllık süre içinde yalnız elli beş sadrazam iş başına geçtiği halde XVII. Yüzyılda altmış bir kişi sadrazam olmuştur.

XVII. Yüzyıldaki bu duruma aşağıdakilerden hangisinin neden olduğu savunulamaz?

- A) İç huzursuzluğun yaygınlaşması

- B) Devlet adamlarının yetiştiği okul Enderunun önemini koruması
C) Taht değişikliklerinin daha sık olması
D) Sadrazamların yetersiz görülmesi
E) Devlet işlerinde annelerin de padişah kadar etkili olması

(2002-ÖSS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyıldan itibaren,
I. Tarım II. Askerlik III. Teknik IV. Yönetim
alanlarının hangilerinde Avrupa'nın, üstünlüğünü kabul etmiş ve
Avrupalılardan yararlanmaya başlamıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) II ve III E) II ve IV

(2002 – KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde,

I. Veraset sisteminde değişiklik yaparak hanedanın en yaşlı üyesinin hükümdar olması

II. Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi

III. Avrupa'da elçilikler açılması

gelişmelerinden hangilerinin, Avrupa'yı yakından tanımaya
olanak sağladığı savunulabilir?

- A)Yalnız I B)Yalnız II C)Yalnız III D)I ve II E)II ve III

(2003-ÖSS) –CEVAP E

Osmanlı İmparatorluğu'nda, Celali ayaklanmalarının bastırılması için asi şeflerinin bazıları öldürülmüş, bazılarına yüksek rütbeler verilerek onların devlete bağlılıkları sağlanmaya çalışılmıştır.

Böyle bir tutumun;

I. Benzer ayaklanmaların çıkması

II. Köklü islahata gereksinimin artması

III. Ülkeyi yönetmenin kolaylaşması

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A)Yalnız I B)Yalnız II C)Yalnız III D)I ve II E)I, II ve III

(2005-ÖSS) –CEVAP D

XVII. yüzyılda,

I. Şehzadelerin taşrada sancak beyliği yapmalarının yasaklanması,

II. Padişahlığın, hanedanın reşit olan en yaşlı erkeğine geçmesi

usulünün kabul edilmesi,

III. Kimi padişahların tahttan indirilmesi,

uygulamalarından hangilerinin Osmanlı Devleti'ni siyasi yönden olumsuz etkilediği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

(2006-KPSS/Önlisans) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi, XVII. yüzyılda Osmanlı

İmparatorluğu'nun ekonomik durumunun bozulmasının

nedenlerinden biri değildir?

A) İç ayaklanmaların çıkması

B) Ticaret yollarının yön değiştirmesi

C) Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi

D) Savaşların yüklü harcamalar gerektirmesi

E) Tarımdaki ağır vergilerin köylünün toprağı bırakıp kente göç etmesine neden olması

(2006 – KPSS/Önlisans) –CEVAP C

Osmanlı devletinde Avrupa'ya ilgi Lale Devri'nde başlamıştır. Bu dönemde Viyana ve Paris gibi Avrupa başkentlerine elçiler gönderilmiştir. Bu elçiler Avrupa'daki her türlü gelişmeyi izlemekle görevlendirilmiştir.

Bu bilgilere dayanarak, Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdaki
yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kültürel değişmelere ortam hazırlanmıştır.
B) Avrupa'yı yakından tanıma gereği duyulmuştur.
C) Bilime, askeri alandan daha fazla önem verilmiştir.
D) Batıdan gelecek yeniliklere olumlu yaklaşımıştır.
E) Daha önce yapılan islahatlar yetersiz bulunmuştur.

(2006-ÖSS Sos-1) –CEVAP C

Osmanlılarda I. Ahmet'ten itibaren padişahlığın hanedanın en yaşlı üyesine geçmesi usulünün uygulanmasına başlanmasında güdülen amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saltanat sisteminin devam ettirmek
B) Taht kavgalarını önlemek
C) Padişahın yetkilerini sınırlamak
D) Halk ile saray ilişkilerini kolaylaştırmak
E) Eyalet yöneticilerinin sayısını artırmak

(2006 – KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP B

XVII. yüzyılda Anadolu'da ortaya çıkan Celâli İsyanları'nın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Siyasi B) Ekonomik C) Hukuki D) Dinî

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde hangi padişah döneminde yenilik hareketleri plan ve program çerçevesinde gerçekleştirilmeye çalışılmıştır?

- A) I. Mahmut B) II. Osman C) IV. Murat
D) III. Mehmet E) III. Selim

(2006-HAS) –CEVAP E

I. Mahmut'un Osmanlı Devleti'nde yaptığı islahatlarda en büyük yardımcısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Baron de Tott B) Humbaracı Ahmet Paşa
C) Halil Hamit Paşa D) Tarhuncu Ahmet Paşa

(2006- ALÖSS) –CEVAP B

Osmanlı Devleti'nde, 18. yüzyılda Avrupa'dan getirilen uzmanlardan yararlanılarak askeri alanda islahat yapılması aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- A) Avrupa'dan ilk kez borç para alındığını
B) Avrupa'yla ekonomik ilişkilerin iyi olduğunu
C) Avrupa'nın teknik alandaki üstünlüğünün kabul edildiğini
D) Müslüman olmayanlara tanınan hakların genişletildiğini
E) Saltanat sisteminde değişiklik yapıldığını

(2006-KPSS) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi, Coğrafi Keşiflerin Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerinden biri değildir?

- A) Keşfedilen yerlerden Avrupa'ya taşınan değerli madenlerin Avrupa'dan Osmanlı ülkesine girmesi
B) Osmanlı parasının değer kaybetmesi
C) Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki bilimsel ve teknik gelişmelere yabancı kalması
D) Osmanlı ülkesinde fiyat artışlarının olması
E) Osmanlı ülkesinden geçen ticaret yollarının önemini kaybetmesi

(2007 – KPSS) –CEVAP C

I. Üçüncü Murat II. Üçüncü Selim III. İkinci Osman

Yukarıdaki padişahlardan hangileri, devletin içinde bulunduğu durum ve sorunların çözümü konusunda raporlar hazırlatıp, bu raporlar doğrultusunda reformlara girişmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2007-HAS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Lale Devri'nin ünlü şairidir?

- A) Nev'i B) Nef'i C) Bâki D) Fuzuli E) Nedim

(2007 – KPSS) –CEVAP E

Osmanlı Devleti'nin devlet yapısında ilk radikal değişiklikler yapma eğilimi hangi padişah döneminde başlamıştır?

- A) II. Mehmet B) III. Selim C) III. Murat
D) III. Ahmet E) IV. Murat

(2007-KPSS) –CEVAP B

Aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde yapılan düzenleme hareketlerinde batıdan yararlanılmıştır?

- A) I. Mahmut B) IV. Murat C) II. Mahmut
D) III. Selim E) III. Ahmet

(2008-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP B

Fransızca'nın zorunlu ders olarak askeri okullarda okutulması aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde başlamıştır?

- A) IV. Murat B) III. Selim C) II. Osman D) III. Ahmet E) V. Mehmet

(2008-HAS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi, 17. yüzyıl sadrazamlarından Tarhuncu Ahmet Paşa'nın, bütçe açığını kapatmak için aldığı önlemlerden biridir?

- A) Saray masraflarını kısmak
B) Dışarıdan borç para almak
C) Ulufe dağıtımını kaldırmak
D) Vakıf gelirlerinin önemli bir kısmını hazineye aktarmak

(2008- ALÖSS) –CEVAP A

XVII. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nde ekonomik durumun bozulması ve merkezi yönetimin zayıflamasına paralel olarak aşağıdakilerin hangisinde azalma olduğu savunulabilir?

- A) Vergi miktarı B) Ayanların nüfuzu
C) Tımarlı sipahi sayısı D) Padişah değişikliği
E) Yeniçerilerin baskısı

(2008-SOS-1) –CEVAP C

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde yapılmak istenen yenilik hareketlerini engellemiştir?

- A) Avrupa'da devamlı elçiliklerin kurulması
B) Veraset sisteminde değişiklik yapılması
C) İltizam sisteminin yaygınlaştırılması
D) Yeniçerilerin tutumu
E) Sened-i İttifak'ın imzalanması

(2008-HAS) –CEVAP D

I. Anadoluhisarı II. Rumelihisarı III. Kız Kulesi

Yukarıdakilerden hangileri, Fatih Sultan Mehmet zamanında, İstanbul'u fethetmek amacıyla yaptırılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2008-HAS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisi Celali isyanlarının nedenlerinden biri değildir?

- A) İltizam sisteminin kaldırılması
B) Halkın ödeme gücünün azalması
C) Savaşların uzun sürmesi ve başarısız olması
D) Halkın devlete olan güven ve bağlılığının azalması
E) Yüksek oranda vergi ödemek zorunda kalan köylünün toprağını bırakmak zorunda kalması

(2008-SOS-2) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisi III. Ahmet Dönemi gelişmelerinden biridir?

- A) Senedi İttifak'ın yapılması
B) Türk matbaasının kurulması
C) Yeniçeri Ocağının kurulması
D) Kanunuesasi'nin uygulamaya konulması
E) Kanunname-i Âli Osman'ın toplanması

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP B

Avrupa XVII. yüzyıl boyunca daha büyük boyutlu bir sanayiye geçmek ve lonca düzeyindeki üretimi aşmak için uğraşmış ve XVIII. yüzyılda bunu gerçekleştirmiştir. Avrupa, sanayi toplumuna doğru yol alırken tarım üretimi azalmış Osmanlı Devleti'nden tarım ürünleri almaya başlamıştır.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulamaz?

- A) Elinde bulunan ipek ve baharat yollarının önem kazanmasına
B) İpekli sanayinin ham ipeğe, sof sanayinin yapağıya dönüşmesine
C) Tarım üretiminin geçimlik düzeyden pazar ekonomisi düzeyine gelmesine
D) Esnaf gruplarının kendi aralarında paylaşması gereken ham maddenin yurt dışına çıkmasına
E) Sanayinin ham maddesi olan pamuk ve tütün gibi ürünlerin üretiminin yoğunluk kazanmasına

(2008-KPSS) –CEVAP A

I. Nizamı Cedit Ocağı, II. Eşkinci Ocağı, III. Enderun Mektebi, **Yukarıdakilerden hangileri, orduyu güçlendirmek için III. Selim zamanında yapılan yenilikler arasındadır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2008-KPSS/Önlisans) –CEVAP A

Osmanlı Devleti'nde eski ve yeni kurumlar işlevlerini bir arada yürütmüştür.

Bu durum aşağıdaki dönemlerden hangisiyle başlamıştır?

- A) Kuruluş B) Yükselme C) Duraklama D) Tanzimat E) Meşrutiyet

(2008-KPSS) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde,

- I. Avrupa mallarının ülkeye girmesi,
II. Ticaret yollarının değişmesi,
III. Esnaf teşkilatının bozulması,
durumlarından hangilerinin ekonomiyi olumsuz yönde etkilediği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2009 – KPSS) –CEVAP E

I. Coğrafi Keşifler II. Milliyetçilik akımları III. Sanayi İnkılabı Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyılda yukarıdaki gelişmelerden hangileri ekonomik alanda etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2010 – KPSS/Önlisans) –CEVAP A

Osmanlı İmparatorluğu 17. yüzyılda gerileme dönemine girmiş, bu gerileme başlangıçtaki duraklamadan sonra yıllar geçtikçe hızlanmıştır.

Bu hızlanmayla birlikte Osmanlı İmparatorluğu'nda,

- I. Sınırlar, II. Nüfus, III. Teokratik yapı
konularından hangilerinde değişme olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2010 – KPSS) –CEVAP D

XVII. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti dünya siyasetini etkileyen değil, bu siyasetten etkilenen bir konuma gelmeye başlamıştır.

Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletleri karşısında bu konuma gelmesinde,

- I. Siyasi, II. Ekonomik, III. Teknolojik
alanların hangilerinde geri kalması etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

(2010 – KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP D

Osmanlı Devleti'nde, padişahlığın hanedanın erkek üyelerinin en yaşlısına geçmesi usulü aşağıdaki padişahlardan hangisi

- zamanında kabul edilmiştir?**
A) IV. Mehmet B) II. Osman C) IV. Murat
D) I. Ahmet E) II. Ahmet

(2010 – KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP D

Avrupa'da XVI. yüzyılda din alanında görülen Reform Hareketleri' nin aşağıdaki sonuçlarından hangisinin, Osmanlı Devleti'nin Avrupa ile siyasi ilişkileri üzerinde doğrudan etkisi olduğu savunulabilir?

- A) Mezhep birliğinin parçalanması
B) Kültürel ve bilimsel gelişmelerde Katolik Kilisesinin baskısının azalması
C) Katolik Kilisesi kendi içinde düzenleme yapma gereği duyması
D) Halkın, bağlı bulunduğu prens veya hükümdarın kabul ettiği mezhebe girmek zorunda olması
E) Kilisenin topraklarının elinden alınması

(2010-YGS) –CEVAP A

- I. Edime Selimiye Cami
II. Üçüncü Ahmet Çeşmesi
III. Dolmabahçe Sarayı

Yukarıdaki eserlerden hangileri Lale Devri'nde yapılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

(2010-HAS) –CEVAP B

Kanuni Sultan Süleyman Döneminde, Fransa ile kapitülasyon olarak bilinen dostluk ve ticaret antlaşması imzalanmıştır.

Osmanlı Devleti'nin bu antlaşmayla,

- I. Avrupa Hristiyan birliğini parçalamak,
II. Osmanlı ülkesinde ticareti canlandırmak,
III. Önemli ticaret yollarını ele geçirmek

durumlarından hangilerini gerçekleştirmeyi amaçladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

(2010-HAS) –CEVAP D

Aşağıdakilerden hangisi XVII. yüzyıl ıslahat hareketlerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Sorunların nedenlerini yeterince araştırmama
B) Bozulan düzeni eski durumuna getirme
C) Çıkan sorunlar için geçici çözümler getirme
D) Kişilere bağlı kalma
E) Avrupa'yı örnek alma

(2010-LYS) –CEVAP E

XIX. yüzyılın ortalarından itibaren Sanayi İnkılabı, Osmanlı Devleti'nde esnaf teşkilatını etkilemiş ve esnafın üretimdeki önemi azalmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu durumla ilgili gelişmelerden biri olduğu savunulamaz?

- A) İthalatın azalması
B) İşsizliğin artması
C) Paranın değerinin düşmesi
D) Yerli malın iç pazarda sürümünün azalması
E) Üretimde kullanılan ham maddenin dışarıya çıkması

(2010-KPSS) –CEVAP A

Aşağıdakilerden hangisinin Osmanlı Devleti'nde yerli tüccar kesiminin güçlenmesini engellediği savunulamaz?

- A) İpek ve Baharat yollarının önemini kaybetmesi
B) Üretimin tarıma dayalı olması
C) Yabancılarla kapitülasyonlarla ayrıcalıklar tanınması
D) Osmanlı deniz taşımacılığının yetersiz olması
E) Osmanlı sanayisinin rekabet gücünü giderek yitirmesi

(2011-YGS) –CEVAP B

Aşağıdakilerden hangisinin Osmanlı Devleti'nde sarayın otoritesini yeniden arttırdığı savunulabilir?

- A) Müsadere usulünün kaldırılması B) Yeniçeri Ocağının kaldırılması
C) Kavalalı Mehmet Ali Paşa Olayı D) Mebuslar Meclisinin açılması
E) Cem Sultan Olayı

(2011-LYS) –CEVAP B

Osmanlı devlet teşkilatındaki bozuklukların sebepleri ve bunların düzeltilmesi için Koçi Bey'in rapor sunduğu Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. Ahmet B) II. Osman C) III. Murat
D) IV. Mehmet E) IV. Murat

(2012-HAS) –CEVAP E

Aşağıdakilerden hangisi, XVII. yüzyıl ıslahatlarının genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Islahatların merkezi otoritenin gücü ile yapılması
B) Kişilere bağlı kalıp süreklilik kazanmaması
C) Avrupa'daki gelişmelerin örnek alınması
D) Islahatların daha çok askerî alanda yapılması
E) Islahatlara yeniçerilerin engel olmaya çalışması

(2012-KPSS/Ortaöğretim) –CEVAP C

- I- IV. Murat
II- IV. Mehmet
III- II. Osman
IV- Sultan İbrahim

17. yüzyılda yaşamış olan Koçi Bey, yazdığı risaleleri yukarıda verilen padişahlardan hangilerine sunmuştur?

- A) Yalnız I B) II ve III C) I ve IV D) I, III ve IV

(2012- ALÖSS) –CEVAP C

- I. Ahmet Cevdet Paşa
II. Koçi Bey
III. Kâtip Çelebi
IV. Hoca Sadettin Efendi

Yukarıdakilerden hangileri, Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda Duraklama Devri sorunlarına çareler aramıştır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

(2012-HAS) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde en fazla taht değişikliğinin yaşandığı yüzyıl, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 15. yy B) 16. yy C) 17. yy D) 18. yy

(2012- ALÖSS) –CEVAP C

1720-1721 yılları arasında Paris'te görev yapan Osmanlı sefiridir. Sefaretnamesi, bir Osmanlı sefirinin Avrupa'da neler olup bittiğini anlama gayretine yönelik ilk metinler arasında gösterilmektedir. Dönüşünde beraberinde getirdiği bilgiler, daha sonra "Lale Devri" diye anılacak dönemde etkili olmuştur. Özellikle bu dönemde İstanbul'da inşa edilen saraylar, kendisinin Paris'ten getirdiği saray gravürleri ve krokilerine dayanarak yapılmıştır.

Yukarıda hakkında bilgiler verilen Osmanlı sefiri kimdir?

- A) Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi
B) Ebubekir Ratip Efendi
C) Yusuf Ağâh Efendi
D) Mehmet Sait Galip Efendi
E) Ahmet Rasim Efendi

(2013-KPSS Tarih Alan) –CEVAP A

Osmanlı toplumunda şehirlerde ve taşrada çeşitli sosyal ve mesleki grupların seçkinleri arasında yer alır, vergilerin belirlenmesi ve toplanmasında görevlilere yardımcı olurlardı. XVIII. yüzyılda giderek güçlenip siyasi alanda da söz sahibi oldular.

Bu özellikler aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Reaya B) Tımarlı sipahi C) Âyan D) Yeniçeri E) Esnaf

(2012-KPSS/Önlisans) –CEVAP C

Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda; İran ve Avusturya savaşlarının uzun sürmesi, olağan dışı vergilerin ahaliye yük getirmesi, mültezimlerin usulsüzlükleri ve taşra yöneticilerinin adaletsiz uygulamaları gibi birtakım gelişmeler olmuştur.

Bu gelişmelerin;

- I. İstanbul, II. Eyalet, III. Celâli

ayaklanmalarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

(2013-Sosyal Bilgiler Alan) –CEVAP B

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK DEVLET VE TOPLULUKLARI

- ⇒ Orta Asya'nın Tarih Öncesi Devirlere ait **ilk kültür merkezleri**; Anav, Kelteminar, Afanasyeva, Andronova, Karasuk ve Tagar'dır.
- Türk kelimesinin devlet adıyla tarihte **ilk kez kullanılması** 6. asrın içerisinde başlamıştır (**Göktürkler**). Coğrafi bir ad olarak **Türkiye - Türkia** şeklinde **ilk defa Bizans kaynaklarında Orta Asya için** kullanılmıştır.
- ⇒ Tarihteki **ilk atlı göçebe Türk topluluğu İskitler (Sakalar)**'dir.
- Tarihte Türkler tarafından kurulduğu bilinen **ilk devlet** Büyük (Asya) Hun Devleti'dir.
- Asya Hunları'nın bilinen **ilk hükümdarları Teoman**'dır (Çin Seddi Teoman Dönemi'nde yapılmıştır.)
- Tarihte **ilk defa** Türkleri tek bayrak altında toplayan Türk Devleti, Asya Hun (Büyük Hun) Devleti'dir (Orta Asya'da **ilk siyasi birlik** sağlandı).
- Çin'le yapılan M.Ö. 318 tarihli antlaşma Asya Hun Devleti hakkındaki **ilk antlaşmadır** (Türkler hakkındaki **ilk belge**).
- **Mete Han (Oğuz Kağan)** Dönemi Asya Hunları'nın **en parlak dönemidir** (M.Ö. 209 - 74).
- **Mete Han** orduda **"onluk sistemi"** ve yönetimde **"veraset sistemi"**ni getirmiştir (**ilk kez**).
- Türk toplumlarında **millet** ve **devlet** olma bilinci **ilk defa** Asya Hunları'yla başlamıştır.
- Asya Hunları'nın kolu olan Kuzey Hunları **ilk kez** Avrupa'ya göç ederek Kavimler göçü'nü başlatmıştır (375).
- Anadolu'ya **ilk Türk akınları** Avrupa (Batı Hun) Hunları tarafından yapılmıştır. **İkinci akın** Sibirler tarafından yapılmıştır.
- Avrupa'da kurulan **ilk Türk Devleti** Avrupa Hunları'dır (Kuzey Hunları).
- Avrupa Hunları **en parlak dönemlerini Tanrının Kırbacı Atilla** Dönemi'nde yaşamışlardır (434 -453).
- Türklerle Bizanslılar arasında imzalanan **ilk antlaşma** Margus Barışdır (Avrupa Hun Dönemi).
- Avrupa'nın etnik, siyasi, sosyal ve kültürel yapısında değişikliğe neden olan **ilk Türk devleti** Avrupa Hunlarıdır (**ikinci** devlet de Avarlardır.).
- İkili devlet teşkilatını **ilk uygulayan** devlet I. Göktürk Devleti'dir (**Bumin Kağan - İstemi Yabgu**).

- İkili devlet teşkilatını kardeşler dönemi olarak uygulayan **ikinci devlet** II. Göktürk Devleti'dir (**Bilge Kağan - Kül Tigin**). **Üçüncü kardeşler dönemi** ise Büyük Selçuklu Dönemi'ndedir (**Tuğrul - Çağrı Beyler**).
- Tarihteki **ilk Türk - Bizans İttifakı**'nı I. Göktürk Devleti yapmıştır.
- Tarihte bilinen ilk bağımsızlık isyanı **Kür Şad İsyanı**'dır
- Çin'e karşı bağımsızlık savaşını yapan **ilk Türk Devleti** II. Göktürk (Kutluk) Devleti'dir.
- Tarihte **Türk** adıyla kurulan **ilk devlet** I. Göktürk Devleti'dir.
- Göktürklerle ilgili **ilk bilgiler Ergenekon Destanı'na** dayanmaktadır. Bu nedenle **ilk dönemlere** ilişkin bilgiler net değildir.
- ⇒ I. Göktürk Devleti'nde **en parlak dönem** Mukan Kağan Dönemi'dir.
- **İlk Türk Alfabeti**'ni yapanlar II. Göktürk Devleti'dir.
- II. Göktürk Devleti'nde **en parlak dönem** Bilge Kağan ve Kültigin kardeşler döneminde yaşanmıştır. Bu dönemde devlet **en geniş sınırlarına** ulaşmıştır.
- Bilge Kağan ve Kültigin kardeşler Dönemi'nde Orta Asya'daki **Türkler ikinci kez tek bir bayrak etrafında toplanmışlardır** (**Üçüncü kez** Moğollar-Cengiz Han Dönemi'nde olacaktır.).
- Türk tarihinin bilinen **en eski Türkçe yazılı belgeleri** Orhun Kitabeleri'dir.
- NOT: Kitabelerin konusu;** Türklerin siyasi yaşantıları ve Türk hükümdarlarının halka karşı sorumluluklarıdır (**Sosyal Devlet anlayışı**). Kitabeler **Yolluğ Tigin** tarafından dikilmiştir. Danimarkalı **W. Thomson** tarafından okunmuştur..
- Türkler arasında millet ve devlet olma bilinci **en üst düzeye** Göktürkler döneminde ulaşmıştır.
- Türklerde **ilk Posta teşkilatını** kuran, II. Göktürk Devleti'dir.
- **İlk ipek parayı** basan II. Göktürk Devleti'dir.
- **İl İtmış Bilge Kağan**, Türklerin **şehir kuran ilk hükümdarıdır**.
- **İlk Türk şehri** Ordu - Balık'tır.
- Uygurlar yerleşik hayata geçen **ilk Türk topluluğudur**. Yerleşik hayatın bir sonucu olarak **ilk kez** saraylar, tapınaklar gibi **kalıcı mimari eserler** bırakmışlardır.

- Din değiştiren **ilk Türk devleti** Uygurlardır (savaşçı özelliklerini kaybetmişlerdir).
- Uygur siyasi tarihinin **ilk ve en önemli olayı 751 Talas Savaşı'dır**.
- Kâğıt ve matbaayı kullanan (**Hareketli harf sisteminin ilk örneği**) ve Türkçe kitapları basan **ilk Türk devleti** Uygurlardır.
- Uygurlara ait buluntu merkezleri; **Hotan, Bezelik, Kara Hoço, Turfan, Kızıl, Kuça**'dır.
- Uygurların en önemli yazılı kaynakları **"Karabalsagun Yazıtları"**dır.
- Anadolu'da da örnekleri görülen **"Orta Oyunu"** Uygurlara ait bir özelliktir.
- Uygurlardan sonra **ikinci olarak yerleşik yaşama** geçen (**Tam anlamıyla yerleşik hayata geçen ilk Türk topluluğu**) ve hükümdarları adına **para** bastıran **Türk topluluğu Türgişler**'dir.
- Türgişler **Emevilerle mücadele ederek** İslamiyet'in doğuya (Orta Asya) yayılmasını geciktirmişlerdir (**ilk kez**).
- ⇒ Cengiz Han'a bağlanan **ilk Türk kavmi** Kırgızlardır.
- **İlk kez** İstanbul'u kuşatan Türkler, Avarlardır (**ikinci kez** kuşatan Türk topluluğu Tuna Bulgarlarıdır.).
- Türk tarihinde **en fazla** etki bırakan Türk topluluğu Oğuzlardır.
- Museviliği benimseyen **ilk ve tek Türk devleti** Hazarlardır.
- Hazarlar **İslamiyet'in Kafkaslara girmesini ve Rusya'da yayılmasını** engellemişlerdir (**ilk kez**).
- İslamiyet'i benimseyen **ilk Türk boyu** Karluklardır.
- Hristiyanlığı benimseyen **ilk Türk devleti** Avarlardır.
- Macarlar, **Hristiyanlığın Katolik mezhebinin benimseyen tek Türk boyudur**. Dinlerindeki değişim devlet yapılarına yansımış, boylar birliğine dayalı siyasi yapıdan, krallık sistemine dayalı bir yapıya geçmişlerdir.
- Peçenekler, Bizans ordusu içerisinde paralı asker olarak görev yapmış; **1071 Malazgirt Savaşı**'nda saf değiştirerek **Selçuklu ordusu tarafına** geçmiş ve savaşın **Türkler tarafından kazanılmasında** etkili olmuşlardır.
- Düzenli ve disiplinli **ilk Türk ordusunun kurucusu** Mete Han'dır.
- Türk Hâkimiyet anlayışını (ikili yönetim, veraset sistemi) **ilk getiren** hükümdar Mete Han'dır.
- Türklerin farklı kültürlerden **en az etkilendikleri alan** askerlik ve ordudur.

- Eski Türklerde **En büyük tanrı**, Gök – Tanrı idi.
- Türklere ait bilinen **en eski kurganlar** Altaylar’da bulunan “**Pazırık**” ile Alma Ata yakınlarında bulunan “**Esik**” kurganlarıdır.
- Türklerin yaşayışına **en uygun din** İslamiyet olmuştur.
- Yazılı hukuku başlatan **ilk Türk devleti** Uygurlardır.
- **Dünyanın en eski halısı** Altaylarda **Pazırık Kurganı**’nda ortaya çıkarılmıştır.
- Halı dokumacılığını **ilk başlatanlar** Asya Hunları’dır.
- Manas Destanı (Kırgızlar) **en uzun Türk destanıdır**.

TÜRK-İSLAM DEVLETLERİ

- Toplu olarak İslamiyet’i kabul eden **ilk Türk boyu** “**Karlıklar**”dır (751).
- İslamiyet’i kabul eden ve resmi din olarak ilan eden **ilk Türk devleti** “**Karahanlılar**”dır. (840 - 1212)
- Orta Asya’da **İslamiyet**’i kabul eden **ilk Türk devleti** **Karahanlılar’dır**.
- Müslüman Türkler tarafından kurulan **ilk Türk devleti** “**Tolunoğulları**”dır. (868 - 905)
- Karahanlılar, **yöneten** ve **yönetilenleri Türk** olan **ilk Türk - İslam devletidir**. Bu yüzden Karahanlılarda, Gazneli ve Selçuklulardaki gibi **Arap - İran etkisi yoktur**.
- Türk - İslam Edebiyatı’nın **ilk örneği** olan, **Yusuf Has Hacib**’in yazdığı **Kutadgu Bilig (Mutluluk Veren Bilgi)** ve **Kaşgarlı Mahmut**’un yazdığı **Divan-ı Lügat-it Türk** adlı eserler Karahanlılar Dönemi’nde yazılmıştır ve Karahanlı hükümdarına sunulmuştur.
- Karahanlılar tarihte **ilk defa “askeri hastane”** ve “**askeri posta teşkilatını**” kurmuşlardır.
- İktâ sistemini **ilk uygulayan** Karahanlılardır (Askeri iktâ sistemini **ilk uygulayan** ise Büyük Selçuklulardır.).
- Türk – İslam mimarisinde **ilk defa** kervansarayları Karahanlılar inşa etmişlerdir.
- Türk – İslam mimarisinin temelleri Karahanlılar Dönemi’nde atılmıştır.
- **İlk Türkçe siyasetname** Yusuf Has Hacib tarafından yazılan Kutadgu Bilig’dir.
- Karahanlılar dönemi; İslamiyet öncesi Türk kültüründen Türk – İslam kültürüne geçişin **ilk halkasıdır**.
- Mısırda kurulan **ilk Türk - İslam Devleti** Tolunoğulları’dır.
- Mısır’da kurulan **ikinci Türk - İslam devleti** İhşitler (Akşitler)’dir.

- Hicaz Bölgesi’ne hâkim olan **ilk Türk devleti** İhşitler (Akşitler)’dir.
- NOT:** Tolunoğulları ve İhşitler (Akşitler)’de yönetici ve **askeri kadro** genellikle **Türklerden** oluşmuş ise de **halk Arap ve Berberilerden oluşmuştur**. Bu durum **kısa sürede yıkılmalarına** neden olmuştur.
- Afganistan’da kurulmuş **ilk Türk devleti** Gazneliler’dır.
- İmparatorluk karakteri taşıyan **ilk Türk - İslam Devleti** Gazneliler’dır.
- Abbasi Halifesini Şii Büveyhoğullarına karşı koruyan **ilk Türk - İslam Devleti** Gazneliler’dır (**ikinci Türk devleti** ise Büyük Selçuklulardır.).
- **Gaznelilerin en ünlü hükümdarları** Gazneli **Sultan Mahmut**’tur (998 - 1030).
- NOT:** Gazneli Mahmut Türk - İslam Dünyası’nda **Hindistan’a** yapmış olduğu ve 25 yıl süren 17 seferiyle tanınmıştır (İslamiyet’i Hindistan’a yaymış (**ilk kez**) ve Kast sistemine **ilk büyük darbeyi** indirmiştir.).
- Türk tarihinde **Sultan** ve **Padişah** ünvanını kullanan **ilk Türk hükümdarı** Gazneli Mahmut’tur.
- Büyük Selçuklularda **ilk** parayı Tuğrul Bey bastırmıştır (Altın para – Dinar, Gümüş para – Dirhem).
- Anadolu’ya yerleşmek amaçlı **ilk Türk akınları** Büyük Selçuklular tarafından yapılmıştır (**ilk** sefer Çağrı Bey tarafından 1015 – 1021 yılları arasında yapılmıştır.).
- Büyük Selçuklular zamanında **ilk kez** İslam Dünyası’nın siyasi liderliği ve koruyuculuğu Türklere geçmiştir.
- 1048 Pasinler Savaşı, Büyük Selçukluların Bizans’a karşı kazandığı **ilk büyük zaferdir**.
- Pasinler Savaşı ile Bizans’ın direnci kırılmış ve Türkleri Anadolu’ya olan akınları yoğunluk kazanmıştır.
- Büyük Selçukluların **ilk başkenti** Nişabur’dur.
- Büyük Selçuklular ile Bizans arasında yapılan 1071 Malazgirt Savaşı sonucunda Anadolu’nun kapıları Türklere açılmış, Anadolu’da “**Türkiye Tarihi**” başlamış ve **ilk Türk Beylikleri** kurulmuştur (Alparslan Dönemi).
- 1071 Malazgirt Savaşı’ndan sonra Anadolu’da kurulan **ilk Türk Beylikleri**; Danişmentliler, Saltuklular, Mengücekler, Artuklular ve Çaka Beyliği’dır.
- **İlk İslam minyatür okulu** Bağdat’ta Büyük Selçuklu Devleti zamanında açılmıştır.
- Büyük Selçuklu Devleti, Melikşah Dönemi’nde **en geniş sınırlarına** ulaşmış ve **en parlak** dönemini yaşamıştır.

- Babür krallarından Şah Cihan eşi Mümtaz Mahal için Hindistan’ın Agra kentinde “**Tac Mahal**” adlı ünlü anıt mezarı yaptırmıştır.
- Moğolları durdurabilen **ilk devlet** ve dört savaşta da yenebilen **tek devlet** Memlükler’dır (1260 Ayn Calut, 1277 Elbistan, 1282 Humus ve 1303 Merc-i Suffar savaşları).
- Saltanatla yönetilmeyen **tek devlet** Memlükler’dır (Memlük sultanları komutanlar arasından seçimle belirlenirdi.).

TÜRKİYE TARİHİ

- 1071 Malazgirt Savaşı sonucunda Anadolu’da Türkiye Tarihi başlamış ve **ilk Türk Beylikleri** kurulmuştur (Danişmentliler, Artuklular, Mengücekler, Saltuklular ve Çaka Beyliği).
- Anadolu Selçuklu Devleti’nin **kurucusu**; Selçuk Bey’in torunu olan Kutalmış’ın oğullarından **Süleyman Şah**’tır.
- Türkiye Selçukluları, **merkezi Anadolu**’da olan **ilk Türk-İslam devletidir**.
- **I. Haçlı Seferi**’nde Haçlılar, Anadolu’dan geçmek isteyince I. Kılıçarslan onlarla savaşmış ve Haçlılara büyük kayıplar verdirmiştir. Ancak **İznik Haçlıların eline geçmiştir**. Bunun üzerine **başkent Konya’ya taşınmıştır**.
- Anadolu Selçuklu Hükümdarı I. Mesut Dönemi’nde Anadolu, Avrupalılar tarafından **ilk defa “Türkiye”** adıyla anılmaya başlamıştır.
- I. Mesut Dönemi’nde ayrıca **İlk Türkiye Selçuklu parası (Bakır)** bastırılmıştır (**Ekonomik bağımsızlık kazanıldı.**). Bununla beraber Türkiye Selçuklu Devleti’nin **bayındırlık ve kurumsallaşma** faaliyetleri **ilk defa** bu dönemde başlamıştır.
- II. Kılıçarslan Dönemi’nde Bizans’ın Selçukluları Anadolu’dan kesin olarak atmak istemesi üzerine **Miryokefalon Savaşı (1176)** yapılmıştır. Bizans ordusu ağır bir yenilgiye uğramıştır. Bu savaş sonucunda;
- **Anadolu’nun Türk yurdu** olduğu **kesinleşmiştir**.
- Bizans’ın **Anadolu’yu alma ümidi sona ermiştir**.
- Haçlı Seferleri’yle Bizans’a geçen üstünlük yeniden Türklere geçmiştir.
- Bizans savunmaya, **Türkler ise taarruza geçmiştir**.
- Batılı kaynaklarda Anadolu’ya “**Türk İli**” denilmeye başlanmıştır.

NOT: Bu savaş, sonuçları itibariyle Kurtuluş Savaşı'ndaki **Sakarya** ve **Başkomutanlık Muharebesine benzemektedir**. Çünkü ikisinde de savunmadan saldırıya geçilmiştir.

NOT: Türklerin Batılılar karşısındaki bu taarruz üstünlüğü Osmanlı Devleti dönemindeki **II. Viyana Kuşatması**'yla sona erecektir.

NOT: Türklerle Anadolu'nun kapılarını açan savaş **1071 Malazgirt Savaşı**, Anadolu'yu kesin Türk yurdu yapan savaş ise **1176 Miryokefalon Savaşı**'dır.

- II. Kılıçarslan Dönemi'nde, **ilk defa altın ve gümüş para** bastırılmıştır ki bu da ekonominin güçlendiğini gösterir.
- II. Kılıçarslan Dönemi'nde ayrıca, **kervansaraylar** yapılmış ve **ticaret yolları** ortaya çıkarılmıştır. Ticareti geliştirmek için **tüccarların can ve mal güvenliği** sağlanmıştır.
- II. Kılıçarslan Dönemi'nin diğer bir önemli olayı ise **III. Haçlı Seferi'nin** meydana gelmesidir.
- II. Kılıçarslan son yıllarında, veraset sistemi doğrultusunda yani **Türk hâkimiyet anlayışı gereği** ülkeyi 11 oğlu arasında paylaştırdı. Bu durum ülkede kardeşler arasında **taht kavgalarına** neden olmuş ve devletin merkezi otoritesi sarsılmıştır.
- I. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi'nde Antalya fethedilerek Anadolu Selçuklu Devleti'nde **ilk defa denizcilik faaliyetlerine** başlanmıştır. Ayrıca buranın alınmasıyla Anadolu Selçukluları **ilk defa Akdeniz'e inmiş oluyordu**.
- I. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi'nde uluslararası ticareti teşvik amacıyla **Venediklilerle ilk defa bir ticaret antlaşması** imzalanmıştır.
- I. İzzeddin Keykavus Dönemi'nde Sinop'un alınmasıyla Anadolu Selçuklu Devleti **ilk defa Karadeniz'e ulaşmış oluyordu**.
- I. Alaaddin Keykubat Dönemi, Anadolu Selçuklu Devleti'nin **en parlak dönemidir**.
- I. Alaaddin Keykubat Dönemi'nde, **Anadolu Türk siyasi birliği büyük ölçüde sağlanmıştır**.
- I. Alaaddin Keykubat Dönemi'nde, Sinop'taki donanma ile **Kırım'ın Suğdak limanına ilk defa bir deniz aşırı sefer** düzenlenmiştir.
- I. Alaaddin Keykubat Dönemi'nde, Harzemşah Devleti'ne karşı **1230 Yassıçemen Savaşı** kazanılmıştır (Bu savaşın kısa bir süre sonra Harzemşahlar yıkılmış ve **Anadolu Moğol istilasına açık hale gelmiştir**).

- II. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi'nde ortaya çıkan **1240 Baba İshak (Babailer) İsyanı** Türkiye Tarihi'nde çıkan **ilk dini nitelikli ayaklanmadır**.
- II. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi'nde İlhanlı Moğol Devleti iler yapılan **1243 Köseadağ Savaşı** sonucunda;
- Anadolu Selçukluları, Moğollara vergi veren **bağımlı bir devlet** haline geldi.
- Taht kavgaları başlamış ve **merkezi otorite bozulmuştur**.
- **Anadolu Türk siyasi birliği bozuldu**. Anadolu'da yeniden birçok beylik kuruldu (Köseadağ Savaşı bu yönüyle 1042 Ankara Savaşı'na benzer.).
- Anadolu Selçuklu Devleti **yıkılma sürecine** girdi.
- Türklerin **batıya ilerleyişi durmuştur**.
- 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu'da başlayan II. Beylikler Dönemi'ne ait bazı beylikler şunlardır;
- Osmanoğulları,
- Karamanoğulları (Osmanlı'yı **en çok** uğraştıran beylik),
- Germiyanogulları (Osmanlı'ya kendi isteği ile katılmıştır.),
- Hamitoğulları,
- Candaroğulları (İsfendiyaroğulları - denizci),
- Saruhanoğulları (denizci),
- Aydınoğulları (denizci),
- Menteşeoğulları (denizci),
- Karesioğulları (denizci – Osmanlı'nın aldığı ilk beylik – kendi isteği ile katılmıştır.),
- Tacettinoğulları (denizci),
- Ramazanoğulları (Osmanlı'ya katılan son beylik),
- Dulkadiroğulları (Yavuz Sultan Selim tarafından Turnadağ Savaşı'yla toprakları Osmanlı'ya katılmıştır)
- **Karamanoğlu Mehmet Bey** Dönemi'nde **Türkçe resmi dil** haline getirilmiştir. Anadolu'da **Türkçeyi ilk defa resmi dil haline getiren beyliktir** (13 Mayıs 1277).
- Karamanoğulları, Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması sürecinde **Osmanlıları en fazla uğraştıran beyliktir**.
- Germiyanogulları, I. Murat Dönemi'nde, Şehzade Yıldırım'ın Germiyan Beyi Süleyman Şah'ın kızı Devletşah Hatun ile evlendirilmesi sonucu, **topraklarının bir kısmını Osmanlılara çeyiz olarak bıraktılar**.
- Hamitoğulları, I. Murat Dönemi'nde bir kısım topraklarını Osmanlı'ya satmıştır (Isparta, Yalvaç, Eğirdir).
- Karesioğulları, Osmanlı'nın aldığı **ilk beyliktir** (Osmanlı donanmasının temelini oluşturmuşlardır.).

- Türk Tarihi'nde üç önemli **“Fetret Devri”** yaşanmıştır. Bunlar;
- Melikşah'ın ölümüyle başlayan, Sencer'in hükümdar olmasıyla sona eren dönem (1092 - 1117) (**B.Selçuklu**)
- Köseadağ Savaşı ile başlayan, Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılması ile sona eren dönem (1243 - 1308) (**A. Selçuklu**)
- Ankara Savaşı ile başlayan, Çelebi Mehmet'in hükümdar olması ile sona eren dönem (1402 - 1413) (**Osmanlı Devleti**).

OSMANLI DEVLETİ

- **İlk Osmanlı vergisi** Osman Bey Dönemi'nde uygulamaya konulmuştur.
- **İlk Osmanlı parası (bakır akçe)** Osman Bey Dönemi'nde bastırılmıştır.
- Osmanlıların **ilk başkenti** söğüt'tür
- İlk Osmanlı **kadısı** Karamanlı Dursun Fakih'tir

ORHAN BEY

- Orhan Bey Dönemi'nde **beylikten devlete** geçilmiştir.
- Orhan Bey Dönemi'nde **ilk gümüş akçe** bastırıldı.
- Osmanlı Devleti'nin aldığı **ilk beylik** Orhan Bey Dönemi'nde “Karesioğulları Beyliği”dir (1352). Böylece; “Anadolu Türk Siyasi Birliği”ni sağlamada **ilk adım** atılmıştır. İlk defa Orhan Bey zamanında **donanmaya** sahip olundu
- İlk Osmanlı **tersanesi** Karamürsel de Orhan Bey tarafından kurulmuştur
- Orhan Bey Dönemi'nde **ilk devlet örgütlenmesi** gerçekleştirilmiştir. Bunlar;
- **İlk divan** kuruldu ve **ilk vezir** atandı (ilk vezir Alaaddin Paşa).
- **İlk kez Sancak sistemi** oluşturuldu; “**şehzadelerin sancağa çıkma geleneği**” başlatıldı (I. Murat İznik'e gönderildi.).
- **İlk düzenli ordu (Yaya ve Müsellem)** kuruldu.
- İznik'te **ilk Osmanlı medresesi** açıldı. İlk Osmanlı **müddrisi** Kayserili Davut'tur
- **İlk vakıf örgütü** kuruldu.
- Sancaklara Kadı ve Subaşı atandı, (**ilk adli örgüt ve ilk güvenlik teşkilatı**).

I. MURAD

- I. Murat Dönemi'nde **ikinci devlet örgütlenmesi** gerçekleştirilmiştir. Bunlar;

- ❑ İlk kez “**Pençik Sistemi**” uygulanmaya başlandı; **ilk Kapıkulu Ordusu (Yeniçeri Ocağı)** kuruldu.
  - ❑ Gelibolu’da **Acemi Oğlanlar Ocağı** açıldı. Böylece **Yeniçeri Ocağı’nın** temelleri atılmış oldu (**Pençik - Devşirme Sistemi uygulandı.**).
  - ❑ İlk kez “Tımar Sistemi” uygulanmaya başlandı; **İlk Tımarlı Sipahi Ordusu** kuruldu.
  - ❑ **İlk Vezirazamlık (Sadrazamlık) makamı** kuruldu (**ilk Vezirazam Çandarlı Halil Paşa**’dır.).
  - ❑ Divan genişletildi ve vezir sayısı ikiye çıkarıldı.
  - ❑ **İlk Kazaskerlik** makamı oluşturuldu.
  - ❑ **İlk Maliye Teşkilatı** kuruldu; **ilk Defterdar** ataması yapıldı.
  - ❑ **İlk eyalet teşkilatlanması (Beylerbeyliği)** merkez Edirne olmak üzere Rumeli’de oluşturuldu.
  - ❑ **Nişancı** ilk defa 1. Murat zamanında divan üyesi olmuştur
  - ❑ I. Murat; geleneksel veraset sisteminde **ilk değişikliği** yapmış, “Ülke Hükümdar ve Oğullarındır” geleneğini başlatmıştır.
  - ❑ I. Murat; merkezi otoriteyi güçlendirmek için kardeşleri Halil ve İbrahim’i öldürerek **“ilk kardeş katli”**ni başlattı.
  - ❑ I. Murat; Osmanlı Devleti’nde **ilk defa “Sultan”** ünvanını kullandı.
  - ❑ I. Murat; Sancak sistemine göre yetişerek tahta çıkan **ilk Osmanlı padişahıdır.**
  - ❑ I. Murat; savaş alanında **şehit düşen ilk Osmanlı padişahıdır** (1389 I. Kosova Savaşı).
  - ❑ I. Murat Dönemi’nde 1389 I.Kosova Savaşı’nda **ilk top** kullanılmıştır.
  - ❑ I. Murat Dönemi’nde **ilk topçu ocağı** kuruldu.
  - ❑ I. Murat; Anadolu Türk Birliği’ni sağlamak amacıyla,
  - ❑ Germiyanogullarından; **çeyiz olarak** Kütahya, Tavşanlı, Simav ve Emet’i aldı.
  - ❑ Hamitoğullarından; **parayla** (80 bin altın) Isparta, Yalvaç, Eğirdir ve Karaağaç’ı aldı.
- YILDIRIM BAYEZİD**
- ❑ Anadolu Türk Birliği’ni kurmada Osmanlı’ya **en fazla** direnen Karamanoğulları olmuştur. Çünkü; kendilerini Anadolu Selçuklu Devleti’nin varisi (mirasçısı) olarak görüyorlar ve Anadolu’yu ele geçirmeye çalışıyorlardı.
  - ❑ İstanbul’un **ilk kez** kuşatılması Yıldırım Bayezid Dönemi’ndedir (1391).
  - ❑ Yıldırım Bayezid Dönemi’nde; Anadolu Türk Siyasi Birliği **büyük ölçüde ilk kez** sağlandı.

- ❑ Yıldırım Bayezid Dönemi’nde merkezi Kütahya olmak üzere **“Anadolu Beylerbeyliği”** kurularak eyalet sayısı ikiye çıkarıldı.
  - ❑ Osmanlı’da Yıldırım Bayezid (I. Bayezid) Dönemi’nde **ilk kez** İstanbul kuşatılmışsa da başarısız olunmuştur (1391 – 1395 - 1397 - 1401 tarihlerinde olmak üzere **İstanbul toplam 4 kez kuşatılmıştır.**).
  - ❑ Yıldırım Bayezid; İstanbul kuşatmalarını daha etkili hale getirebilmek ve İstanbul Boğazı’nı kontrol edebilmek için **Anadolu Hisarı’nı (Güzelcehisar’ı)** yaptırmış ve Gelibolu’da **ilk tersane**’yi inşa ettirmiştir.
  - ❑ Yıldırım Bayezid Dönemi’nde yapılan **1396 Niğbolu Savaşı** sonucunda; Mısır’da bulunan Abbasi Halifesi, Yıldırım’a **“Sultan-ı İklim-i Rum” (Rum Diyarının Sultanı)** unvanını verdi.
- NOT:** Osmanlı Devleti, Ankara Savaşı’ndan sonra **Balkanlarda büyük bir isyan ve toprak kaybı yaşamadı.** Bunun nedeni; Osmanlıların Balkanlarda uyguladığı **hoşgörü** ve **adaletli yönetim** anlayışı (**İstimalet – İskân siyaseti**) ve Avrupa’daki **Yüzyıl Savaşları** nedeniyle Osmanlı’ya karşı **Haçlı ittifakının oluşturulamamasıdır.**
- İlk büyük Tersane Yıldırım Beyazid döneminde yapılan **Gelibolu tersanesidir.**
- ÇELEBİ MEHMET VE II. MURAD**
- ❑ Mehmet’e (Çelebi Mehmet), Ankara Savaşı sonrası dağılan Osmanlı devlet otoritesini ve kurumlarını tekrar topladığı için Osmanlı Devleti’nin **“ikinci kurucusu”** denir.
  - ❑ I. Mehmet Dönemi’nde ortaya çıkan 1420 **Şeyh Bedrettin İsyanı**, Osmanlı Tarihi’ndeki **dinsel ve toplumsal nitelikli ilk ayaklanmadır.**
- NOT:** Osmanlı Tarihi’nde **iki kez** tahta çıkan padişahlar şunlardır; II. Murat (Kuruluş Dönemi’nde), II. Mehmet (Kuruluş Dönemi’nde), I. Mustafa (Duraklama Dönemi’nde)
- ❑ **Enderun mektebi** ilk defa 2. Murat zamanında kurulmuştur.
  - ❑ **Devşirme sistemi** ilk kez 2. Murat zamanında kurulmuştur.
    - ❑ Yeniçeriler ilk defa 1444 yılında 2. Murat’ın tahtı terk etmesi üzerine isyan etmişlerdir. (**Bucuk tepe isyanı**)
    - ❑ İlk defa doğu klasikleri Türkçe’ye 2. Murat zamanında çevrilmiştir.

FATİH SULTAN MEHMET

- ❑ Fatih Sultan Mehmet (II. Mehmet) tarafından **Şahi** adı verilen dönemin **en büyük ve ilk Havan topları** döktürüldü.
- NOT:** Çizimini Fatih, dökümünü Macar topçu ustası Urban usta yapmıştır. .
- ❑ Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde imzalanan **1479 İstanbul Antlaşması** ile **ilk defa** yabancı bir devlete (Venedik’e) **ticari ayrıcalık (kapitülasyon)** ve İstanbul’da bir elçi bulundurulabilme hakkı verildi. Amaç; **Akdeniz ticaretini canlı tutmak** ve Avrupa’da Osmanlı Devleti’ne karşı oluşturulabilecek **Haçlı Birliği’ni (İttifakını) önlemektir.**
- ❑ **Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde;** Divan danışma organı haline getirildi. Padişah divanın daimi üyesi olma özelliğinden ayrıldı. **Divan başkanlığı Sadrazama (Vezir-i Azam’a) bırakıldı.**
- ❑ Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde; Vezir sayısı dörde, Defterdar ve Kazasker sayısı ikiye çıkarıldı.
- ❑ Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde; **ilk kez altın para (Sultanî)** bastırıldı.
- ❑ Fatih Sultan Mehmet, devrin **en yüksek büyük medresesi** olan **Sahn-ı Seman Medresesi**’ni açmıştır (Sosyal Bilimler ve Hukuk fakültesi özelindedir, İstanbul Üniversitesi’nin temelidir.).
- ❑ Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde; **Topkapı Sarayı** ve **Kapalıçarşı** yaptırıldı.
- ❑ Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde; askerlere **ilk defa Cülus Bahşişi** dağıtıldı.
- ❑ Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde; I. Murat Dönemi’nde temeli atılan ve devlet memuru yetiştirilen Enderun Mektebi **en mükemmel** hale getirildi.
- ❑ Fatih Sultan Mehmet Dönemi’nde; **Kanunname-i Ali Osmanî (Fatih Kanunnamesi)** denilen ve Osmanlı Devleti’nde veraset sistemini belirleyen **ilk yasa** yapıldı; **ilk kez** örfi hukukta yer alan veraset anlayışı **yazılı** hale getirildi. Bu yasa ile;
  - Devletin geleceği için **kardeş katline izin verildi.** Böylece güçlü olan kişinin devletin başına geçmesine imkân tanınmıştır.
  - Şehzadelere sancakta görev alma zorunluluğu getirildi.
  - Osmanlı Devleti protokol sistemi düzenlendi.
  - Devşirme kökenli devlet adamları yönetimde daha etkili olmaya başladı. Devşirmelere devletin üst kademesinde görev alma yetkileri verildi.

NOT: Devletin devamı için kardeş katline izin verilmesinin nedeni; **taht kavgalarını önlemek ve merkezi otoriteyi korumaktır.**

- Fatih Sultan Mehmet; Batı kültürüne açılan **ilk** Osmanlı padişahıdır.
- Fatih Sultan Mehmet; Osmanlı'da portresini yaptıran **ilk** Osmanlı padişahıdır (İtalyan ressam **Bellini**'ye yaptırmıştır.).
- Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde; resim öğrenimi için **ilk kez**, İtalya'ya öğrenci gönderilmiştir (Sinan Bey).
- Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde; askerlere ve memurlara toprak dağıtılarak **"ilk toprak reformu"** yapılmıştır.
- Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde; **Klasik Osmanlı mimari tarzı** gelişmeye başlamıştır.

NOT: Klasik Osmanlı sivil mimarisinin **en önemli** örneği "Topkapı Sarayı"dır.

II. BAYEZİD

- II. Bayezid; devşirme kökenli devlet adamlarının yardımıyla tahta geçen **ilk** Osmanlı padişahıdır.
- II. Bayezid Dönemi'nde; 1485'te Çukurova'da meydana gelen ve 6 yıl süren **Ağaçayırı Savaşları (Osmanlı - Memlük Savaşları)** sırasında, Sadrazam Davut Paşa tarafından Yeniçeri Ocağı'na **ilk defa ateşli silahlar (tüfek)** dağıtıldı.
- **1511 Şah Kulu İsyanı**, Osmanlı'da Şii Safevi Devleti'nin etkisi ile çıkan **ilk büyük Türkmen ayaklanmasıdır.**

YAVUZ SULTAN SELİM

- Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Anadolu Türk Birliği **kesin olarak** sağlanmıştır.

NOT: İran'a karşı düzenlenen 1514 Çaldıran Savaşı dönüşünde yapılan **1515 Turnadağ Savaşı** ile Maraş'taki Dulkadiroğulları Beyliği yıkıldı; "Anadolu Türk Siyasi Birliği" **kesin olarak** sağlandı.

- Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde; 1519'da Yozgat'ta **Bozoklu Celal** adlı bir Türkmen isyan etmiştir; bu kişinin isminden dolayı bundan sonra Anadolu'da çıkan isyanlara **Celali İsyanları** denmiştir.
- Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde yapılan **1516 Mercidabık ve 1517 Ridaniye Savaşları** ile; Memlükler yıkıldı, Mısır alındı. Böylece;
  - Osmanlı Devleti İslam Dünyası'nın **en büyük devleti** ve lideri durumuna geldi.

- Halifelik Osmanlı Devleti'ne geçti; devlet **teokratik (dine dayalı)** bir yapıya büründü.
- Hicaz Bölgesi Osmanlı topraklarına katıldı.
- Osmanlı Devleti ganimetler ile zenginleşti, hazine dolup taşı.
- Baharat Yolu ele geçirildi. Ancak; Portekizliler, Coğrafi Keşifleri gerçekleştirip 1498'de Hindistan Ümit Yolu'nu bulunca Osmanlılar Baharat Yolu'ndan fazla kazanç elde edemediler.

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN

- Kanuni Sultan Süleyman, Osmanlı Tarihi'nde **en uzun süreyle (46 yıl)** padişahlık yapan kişidir. Batı tarihinde **"Muhteşem Süleyman"** olarak da geçer.
- Kanuni Sultan Süleyman'a; devleti **en gelişmiş kanunlara** ulaştırdığı için **"Kanuni"** denmiştir.
- Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde yapılan **1533 İstanbul (İbrahim Paşa) Antlaşması**'na göre; Avusturya Arşidükü (Kralı) protokolde Osmanlı sadrazamına **denk (eşit)** sayılacaktı.

NOT: Bu antlaşma ile Avusturya, Osmanlı Devleti'nin **Avrupa'daki üstünlüğünü tanımıştır** (Avusturya karşısındaki bu üstünlük **1606 Zivatoruk Antlaşması**'yla sona erecektir.).

- Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde; Cezayir'de devlet kurmuş olan Cezayir Sultanı Hızır Reis'in (Barbaros Hayrettin Paşa'nın) 1533'te Osmanlı hizmetine girmesi ile Cezayir Osmanlı topraklarına katıldı; **Barbaros Hayrettin Paşa ilk Kaptan-ı Derya** oldu.
- Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde; Barbaros Hayrettin Paşa **1538 Preveze Deniz Savaşı'nda** Haçlı donanmasını yendi. Böylece;
- Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde; 1535'te Fransa'ya **ilk kez** kapitülasyon denilen ekonomik ayrıcalıklar verildi. Amaç; Fransa'yı Osmanlı yanına çekerek **Avrupa Hristiyan Birliği'ni parçalamak** ve Coğrafi Keşifler ile önemini yitiren **Akdeniz ticaretini canlandırıp** Osmanlı ülkesinde ticareti geliştirmekti.
- **Şeyhülislam** ilk defa Kanuni zamanında divan üyesi olmuştur.

DURAKLAMA DEVRİ

- II. Selim Ordunun başında sefere çıkmadan sarayda ölen **ilk padişah**tır.
- Osmanlı Donanması tarihte dört kez yakılmıştır;

- 1571'de **İnebahtı**'da Haçlı donanması tarafından,
- 1770'te **Çeşme**'de Rusya tarafından,
- 1827'de **Navarin**'de Rusya, İngiltere ve Fransa tarafından,
- 1853'te **Sinop**'ta Rusya tarafından.
- Kanuni Sultan Süleyman'dan sonra ordunun başında sefere çıkan **ilk** padişah III. Mehmet'tir.
- 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile **ilk defa** halkı Müslüman olan bir ülke (Kırım) elden çıktı.
- Sancağa yalnızca en büyük şehzadenin gitme kuralını III. Murad getirmiştir.
- Şehzadelerin sancağa gönderilmesi uygulaması ilk defa 1. Ahmet zamanında kaldırıldı.
- **Kafes usulü** ilk defa 1. Ahmet zamanında uygulanmaya başlanmıştır.
- Divan örgütü ilk defa 2. Mahmut tarafından kaldırılıp yerlerine **bakanlıklar** kurulmuştur.
- **Yeniçeri ocağını kaldırmaya çalışan** ilk padişah Genç Osman'dır.
- **Şeyhülislam'ın yetkilerini ilk kısıtlayan** Osmanlı padişahı 2. Osman'dır.
- **Sosyal alanda ıslahat yapan** ilk Osmanlı padişahı 2. Osman'dır(saray dışından evlenerek)
- Devletin kötüye gidiş nedenlerini araştırarak ilk defa rapor hazırlayan **Koçi Beydir**
- **İsyan sonucu öldürülen** ilk padişah 2. Osman (Genç Osman)'dır
- İlk Osmanlı **bütçesi** Tarhuncu Ahmet Paşa tarafından hazırlanmıştır
- Asayişli sağlamak amacıyla ilk defa sokağa çıkma yasağı çıkaran padişah 4. murattır
- Çeşitli **şartlar öne sürerek Sadrazam olan ilk kişi** Köprülü Mehmet Paşa'dır.
- Ordunun başında sefere çıkan son padişah 2. Mustafa'dır.
- Avrupa örnek alınarak yapılan ıslahatlar ilk defa **Lale Devrinde** yapılmışlardır. •İlk kültürel ıslahatlar 3. Ahmet döneminde yapılmıştır.
- Mimaride ilk kez Avrupa tarzında eserler Lale devrinde inşa edilmiştir.
- Avrupa'ya ilk defa Lale devrinde **geçici elçiler** gönderilmiştir. İlk geçici elçi 28 Mehmet Çelebi.
- İlk Osmanlı matbaası **İbrahim Müteferrika** tarafından kurulmuştur. (1727)

- Matbaada basılan ilk eser **Vankulu** adlı lügattir.
- İlk defa 18. yy da Avrupa'dan askeri uzmanlar getirilmiştir.
- İlk resmi devlet matbaası 3. Selim döneminde kurulmuştur.
- İlk **kağıt ve kumaş fabrikası** Lale Devri'nde inşa edilmiştir.
- **İtfaiye örgütü (tulumbacılar)** ilk defa Lale Devri'nde kurulmuştur.
- İlk **çiçek aşısı** lale devrinde yapılmıştır
- Avrupai tarzda ilk askeri ıslahatlar 1. Mahmut döneminde yapılmıştır
- İlk mühendis okulu 1. Mahmut döneminde kara mühendishanesi adında kuruldu(1731)Avrupa tarzında açılan ilk okuldur
- İkinci mühendis okulu 3. Mustafa tarafından deniz mühendishanesi adıyla kurulmuştur(1773)
- Kapitülasyonlar ilk defa 1. Mahmut tarafından sürekli hale getirilmiştir. (1740)
- 3. Mustafa döneminde ilk iç borçlanma başlamıştır.
- Halifelik kurumunun siyasi bir antlaşmada ilk defa kullanılması Küçük kaynarca Antlaşmasında oluşmuştur.(Son olarak Uşi Antlaşmasında olmuştur.)
- I.Mahmut döneminde ilk kez Avrupalı birisinin (Humbaracı Ahmet paşa)tecrübesinden faydalanarak ıslahat yapılmıştır.
- Ulufe alım satım ilk defa I.Abdülhamit tarafından yasaklanmıştır.
- Avrupa orduları örnek alınarak hazırlanan ilk ordu Nizam-ı Cedit Ordusudur.
- Avrupa'da ilk daimi elçilikler III.Selim zamanında açılmıştır. İlk Daimi elçi Yusuf Agah Efendi'dir.
- Fransızca ilk defa III.Selim döneminde devletin resmi dili olarak ilan edilmiştir.
- ilk Fransız tercüme bürosu III. Selim tarafından kurulmuştur.
- Nizam-ı cedit orduları ilk zaferlerini Akkade Napolyon'a karşı kazanmışlardır.
- İngilizlere ilk kapitülasyonlar III. Murat devrinde(1578) verildi. Balta Limanı Antlaşması (1838) ile yaygınlaşmıştır.
- Tımar sistemi ilk defa II. Mahmut zamanında kaldırılmıştır. Müsadere (mallara el koyma) usulü ilk kez II. Mahmut tarafından kaldırılmıştır.

- Halife ünvanını ilk kullanan Osmanlı padişahı I.Selim'dir (Yavuz)
- Osmanlı topraklarında konsolosluk (Balyos) açan ilk devlet Venedik'dir
- Osmanlı'da hazırlanan ilk dünya haritası Piri Reis tarafından I. Selim'e sunulmuştur (1517)
- Osmanlı Devleti'nde divan örgütü ilk defa Orhan Bey zamanında kurulmuştur
- İlk düzenli ordu teşkilatı Orhan Bey zamanında kurulmuştur (yaya-müsellem)
- Osmanlı Devletinde ilk vezir Orhan Bey zamanında tayin edilmiştir (Alaaddin Paşa)
- Kardeşini öldürerek tahta çıkan ilk padişah I. Murat'tır
- Tarihte en uzun süre varlık gösteren Türk Devleti Osmanlı Devleti'dir
- Konar göçmen Türkmenlerin Rumeli'de fethedilen yerlere yerleştirilmesi ilk defa İskan siyasetiyle başlamıştır
- Osmanlı Devleti'nde ilk beylerbeyliği Rumeli Beylerbeyliği'dir. İlk beylerbeyi Lala Şahin Paşa'dır
- Osmanlı Devleti'nde Türkmenler ile devşirmeler arasında ilk mücadele II. Murat döneminde başlamıştır
- İlk Kırkpınar yağlı güreş yarışmaları 1361'de Edirne'de başlamıştır
- Osmanlı padişahları 36'dır. Bazı padişahlar ikişer defa tahta çıktığı için saltanat değişikliği 39'u bulmuştur. İkişer defa saltanatta bulunanlar Murat II, Mehmet II ve Mustafa I'dir.
- **Şair padişahların şiirlerinde ve divanlarında kullandıkları takma adlar şunlardır:**
- II. Murat «Murad»;
- Fatih Sultan Mehmet «Avni»;
- II. Bayezit «Adni»;
- I. Selim «Selimi»;
- I. Süleyman «Muhibbi»;
- II. Selim «Selimi»;
- III. Murat «Murad»;
- III. Mehmet «Adli»;
- I. Ahmet «Bahtı»;
- II. Osman «Faris/ Farisi»;
- IV. Murat «Murad»;
- II. Mustafa «İkbal»;
- III. Ahmet «Necibi»;
- I. Mahmut «Sebkati»;

- III. Mustafa «Cihangir»;
- III. Selim «İlhami»;
- II. Mahmut «Adli.»
- En çok yaşayan hükümdar 78 yaşında ölmüş olan Orhan Gazi'dir. En genç ölen padişah ise 18 yaşında şehit edilmiş olan II. Osman (Genç Osman)'dır.
- Tahta çıkış bakımından en yaşlı padişah 65 yaşında padişah olan V.Mehmet en genci de 7 yaşında tahta çıkan IV. Mehmet'tir.
- Tahtta en uzun kalan padişah Kanuni Sultan Süleyman'dır. Saltanatı 45 yıl, 11 ay, 7 gün sürmüştür. En kısa saltanat da V. Murat'ın 93 günden ibaret saltanattır.
- Osman Gazi'den Kanuni'ye kadar ilk 10 padişah ordunun başında başkumandan olarak bütün seferlere katılmışlardır. Bu askeri geleneği ilk bozan II. Selim (Sarı Selim)'dir. Ondan sonra yalnız III. Mehmet, II. Osman, IV. Murat, IV. Mehmet, II. Mustafa savaşa gitmiştir. Ötekilerinden bazıları ordu ile hareket etmişlerse de savaş meydanlarına gitmemişlerdir. Bu duruma göre fiilen savaşmış olan Osmanlı padişahları 15'ten ibarettir. Geri kalan yirmi biri savaş görmemiştir.
- Gerileme Devri'nde bazı padişahlara savaşa girmedikleri halde ordunun kazandığı zaferlerden dolayı fetva ile gazi'lik unvanı verilmiştir. Bu padişahlar, sırası ile şunlardır: I. Mahmut, III. Mustafa, I. Abdülhamit, III. Selim, II. Mahmut, Abdülmecit, II. Abdülhamit, V. Mehmet.
- Sekiz padişah eceliyle ölmemiştir. Bunlardan I. Murat savaş meydanında şehit olmuş, Fatih'le II. Bayezit bir rivayete göre zehirlenmiş, Genç Osman'la III. Selim öldürülmüş, I.İbrahim ile IV.Mustafa da tahttan indirildikten sonra fetva ile idam edilmişlerdir. Abdülaziz de ya öldürülmüş ya da kendini öldürmüştür.
- Yedi padişahın ölümü bir müddet gizli tutulmuştur. Bunlardan I. Mehmet'in 41 gün, II. Murat'ın 15 gün, Fatih'in 1 gün, Yavuz'un 9 gün, Kanuni'nin 48 gün, II. Selim'in 7 gün, III. Murat'ın 11 gün ölümü gizli tutulmuştur.
- Padişahlar içinde en çok çocuğu olan III. Murat'tır. Kız ve erkek çocuklarının 100-130'u bulunduğu bahsedilir.
- Fatih devrinden itibaren kanunlaşan şehzade idamı geleneği I.Ahmet devrinde kaldırılmıştır. Ondan önce yalnız Kanuni ile II. Selim tahta çıkışlarında kardeş kanı dökmemişlerdir. Çünkü bunların öldürecek kardeşleri yoktu.

- I. Ahmet'in hayatında 14 rakamının birleştiği noktalar vardır: Hicri takvim hesabı ile 14 yaşında 14. padişah olarak tahta çıkıp 14 yıl saltanat sürdükten 32 (yani 2 kere 14) yıl yaşadıktan sonra ölmüştür.
- I.İbrahim tarihte "Deli İbrahim" diye anılır. Çünkü süse pek düşküncü. Bu arada samur kürke büyük merak sarmıştı. Sakalına inci dizdirdiği de söylenir. «Deli» İbrahim bu zevk düşkünlüğü dolayısı ile devlet hazinesini çılgınca harcamıştır. Birtakım üfürükçüler bu arada Cinci Hoca da bu padişahın devrinde türemiştir.
- IV. Murat, Osmanlı padişahlarının en zalimidir. Ünlü tarihçi Hammer'in yazdığına göre 7 yıl içinde 20.000 kişiyi idam ettirmiştir.
- Osmanlı tarihinde gelip geçmiş 203 sadrazamdan 44'ü padişahların emriyle öldürülmüştür Padişah emriyle ilk öldürülen sadrazam Fatih'in veziri Çandarlı Halil Paşa'dır.

İBRAHİM BEYTER

İBRAHİM BEYTER